SIR ARTHUR CONAN DOYLE

BİR KİMLİK VAKASI

SHERLOCK HOLMES

Sir Arthur Conan Doyle

SHERLOCK HOLMES
BİR KİMLİK VAKASI

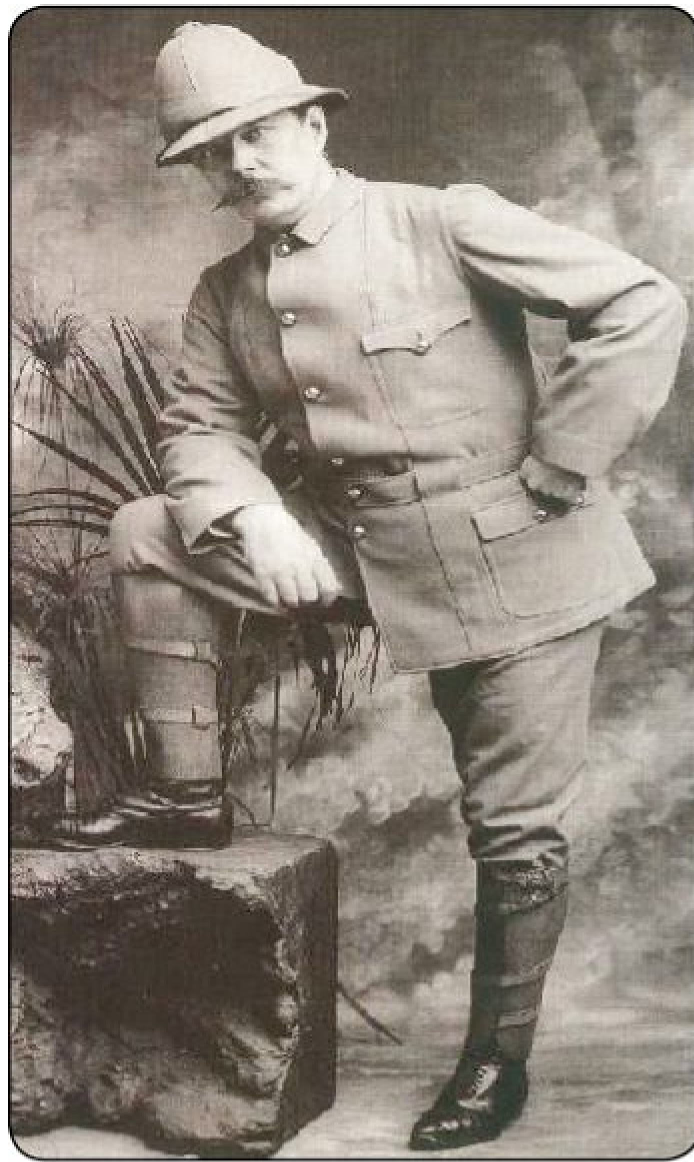
Çeviren: Orhan Düz

Sherlock Holmes
Bir Kimlik Vakası
Sir Arthur Conan Doyle

Genel Yayın Yönetmeni: Ahmet İzci
Editör: Nesli Yalçın
Çeviren: Orhan Düz
İç Tasarım: Adem Şenel
Kapak: Yunus Karaaslan

Avrupa Yakası Yayınları, İlgi Yayınlarının markasıdır.
Avrupa Yakası Yayıncılık
Çatalçeşme Sokak. No: 27/10
Cağaloğlu / İSTANBUL
Tel: 0212 526 39 75
Belgegeçer: 0212 526 39 76
www.avrupayakasiyayinevi.com
bilgi@ilgiyayinevi.com

Sir Arthur Conan Doyle

BİR KİMLİK VAKASI

Sherlock Holmes'le birlikte Baker Sokağı'ndaki evde şöminenin karşısında oturuyorduk. "Aziz dostum," diye söze girdi, "hayat, insan aklının alabileceğinden çok daha gariptir. Bizler aslında sıradan denen şeyleri çoğu zaman hayal bile edemeyiz. Şayet ikimiz şu pencereden el ele uçup, bu büyük şehrin üzerinde dolaşarak çatıları hafifçe kaldırıp aşağıda olup biten gariplikler, sıra dışı tesadüflere, planlara, niyetlere ve nesilden nesle süren harika olaylar zincirine bakabilseydik, aslında alışıldık ve önceden tahmin edilebilir sonuçlarıyla insan ürünü eserlerin hepsi, yararsız ve sönük bir hal alırdı."

"Bundan emin değilim," diye cevap verdim. "Gazetelerde gördüğümüz bütün olaylar istisnasız oldukça açık ve yeterince kaba gibi görünüyor. Polis raporlarıysa aşırı derecede gerçekçi ama yine de kabul etmeliyiz ki sonuç ne fantastik ne de sanatsal."

"Gerçekçi bir etki yaratabilmek için belli şeyleri seçip ayıklayabilmek gerekir," dedi Holmes. "Bir polis memuru basmakalıp şeyler üzerinde dururken, bir gözlemci, meselenin özünü oluşturan ayrıntılara bakar. Duruma göre bazen sıradan olandan daha olağanüstü bir şey yoktur."

Gülümseyerek kafamı salladım. "Neden böyle düşündüğünü gayet iyi anlayabiliyorum," dedim. "Üç ayrı kıtada çaresiz kalmış herkese yardım ve tavsiyede bulunan senin gibi birinin devamlı garip ve şaşırtıcı olaylarla karşılaşması doğaldır. Ama şuna bir baksana!" Yerden sabah gazetesini aldım. "Şimdi küçük bir test yapalım. Karşıma çıkan ilk başlık şöyle: 'Bir kocanın karısına yaptığı acımasızlık'. Altında yarım sütun haber var ama okumama gerek kalmadan ne kadar bilindik bir mesele olduğunu kestirebiliyorum. Her zaman olduğu gibi işin içinde başka bir kadın, alkol, itişme, kavga, yaralama, sevecen kız kardeş veya ev sahibesi vardır mutlaka. En kötü yazar bile bu kadar kaba yazamazdı."

Holmes gazeteyi alıp bir göz attıktan sonra "Aslında verdiğin örnek, tezini savunman açısından uygun değil," dedi. "Dundas boşanma vakası bu. Bu vakayla bağlantılı bazı küçük meseleleri çözmelerine yardım etmiştim. Adam ağzına bir damla bile içki sürmezdi, hayatında da başka bir kadın yoktu ve kadının şikâyetçi olduğu davranış, kocasının her yemekte takma dişlerini çıkararak kadına fırlatıyor olmasıydı. Takdir edersin ki, bu kadarını sıradan bir hikâyeci bile hayal edemez. Biraz enfiye al Doktor ve verdiğin örneği çürüttüğümü itiraf et."

Kapağının ortasında büyük bir ametist taşı olan altın rengi enfiye kutusunu uzattı. Kutunun cafcafı mütevazı ve basit hayatına o kadar aykırı duruyordu ki yorum yapmadan edemedim.

"Tabii," dedi, "seni birkaç haftadır görmediğimi unutmuşum, Irene Adler vakasında yardım ettiğim için Bohemya Kralı'ndan küçük bir hediye bu."

"Ya yüzük?" diye sordum, parmağında parıldayan göz kamaştırıcı pırlantaya bakarak.

"O, Hollanda kraliyet ailesinden. Fakat çok hassas bir mesele olduğu için bir iki vakamı kayda geçme iyiliğinde bulunmuş sana bile anlatamam."

"Peki, şu an elinde bir vaka var mı?" diye sordum merak içinde.

"On-on iki civarında, ama hiçbirinin ilginç bir yanı yok. Önemli olmasına önemliler ama ilginç değiller. Ama şu kanıya vardım ki önemsiz meselelerde çoğu zaman bir gözlem alanı ve araştırma zevki veren sebep-sonuç analizi bulunur. Daha büyük suçlar büyük ihtimalle daha basit olurlar, çünkü

suç ne kadar büyükse, ardındaki amaç da genellikle o kadar belirgin olur. Bu vakalarda, Marsilya'dan aldığım karmaşık vaka hariç, ilgi çekici hiçbir şeye rastlayamazsın. Belki birazdan daha ilgi çekici bir şeyle karşılaşabiliriz, çünkü yanılmıyorsam, bu gelen, müşterilerimden biri."

Sandalyesinden kalkmış, hafifçe aralanmış perdenin arkasından sıkıcı ve renksiz Londra sokağını seyrediyordu. Omzunun üzerinden baktığımda, iri yarı bir kadın gördüm. Kadının boynunda büyük bir kürk, kafasında ise Düşes Devonshire tarzına uygun olarak kulağını örtecek şekilde yerleştirilmiş geniş kenarlı, kırmızı tüylü bir şapka vardı. Bu geniş zırhının altından tedirgin ve tereddütlü gözlerle penceremize bakıyordu. İleri geri sallanıyor ve gergin bir halde eldivenlerinin düğmeleriyle oynuyordu. Derken aniden, denize dalar gibi yola atlayıp karşıya geçti; çok geçmeden zilin sertçe çaldığını duyduk.

Holmes sigarasını şömine ateşine atarken "Bu belirtileri daha önce de görmüştüm," dedi. "Kaldırımda o şekilde sallanıp durması bir aşk meselesi olduğunu gösteriyor. Öğüt almak istiyor ama meselenin hassasiyetinden dolayı birine açılıp açılmak konusunda kendinden emin değil. Şurası bir gerçek ki, bir kadın bir erkek tarafından aldatılmışsa artık sallanmaz, onun yerine zili acı acı çalar. Bu durumda bir aşk meselesi olduğunu, ama kızın sinirli olduğu kadar şaşkın ve kederli olduğunu düşünebiliriz. Zaten kendisi de şüphelerimizi bizzat ortadan kaldırmak için geliyor."

Dostum bunları söylerken kapı çalındı ve hizmetçi çocuk, Bayan Mary Sutherland'i takdim etti. Kadın, küçük, esmer çocuğun arkasında bütün görkemiyle duruyordu, küçük bir takanın ardında duran ihtişamlı bir denizci gibi. Sherlock Holmes, kadını, kendine özgü kibar ve rahat tavırlarıyla karşıladı. Kapıyı kapattıktan sonra koltuğu gösterdi ve yine kendine özgü dalgın bakışlarıyla kadını süzmeye başladı.

"Sizce de," dedi, "gözleriniz bozuk olduğu halde daktiloyla bu kadar çok yazı yazmak biraz zor değil mi?"

"Başlangıçta zordu," diye cevap verdi kadın, "ama şimdi bakmadan da harflerin nerede olduğunu biliyorum." Sonra kadın söylediklerinin ne manaya geldiğini fark edince şiddetle irkildi. Geniş ve anlayışlı yüzünde beliren korku ve şaşkınlık dolu bir ifadeyle baktı.

"Hakkımda bir şeyler duymuş olmalısınız Bay Holmes," diye bağırdı, "yoksa bunları nasıl bilebilirsiniz ki?"

"Önemsiz bir mevzu," dedi Holmes gülerek. "Bir şeyleri bilmek benim işim.

Belki de başkalarının gözden kaçırdıkları şeyleri görebilmeyi öğrendiğim içindir. Aksi halde bana niye gelesiniz ki?"

"Bayan Etherege tavsiye ettiği için size geldim, beyefendi. Polis dâhil herkes öldü diye kocasından umut kesmişken onu nasıl kolaylıkla bulduğunuzu anlattı bana. Ah, Bay Holmes, umarım benim meselemi de aynı başarıyla çözersiniz. Zengin değilim, ama daktiloyla kazandıklarım dışında yılda yüz sterlinlik bir gelirim var; Bay Hosmer Angel'a ne olduğunu öğrenmek için hepsini feda edebilirim."

Parmaklarını birleştirip gözlerini tavana diken Holmes, "Niçin buraya gelirken o kadar acele ettiniz?" diye sordu.

Bayan Mary Sutherland'in ifadesiz yüzünde yine şaşkın bir bakış belirdi. "Evet, evden bir hışımla çıktım," dedi; "çünkü babam olacak Bay Windibank'in rahatlığı beni deli ediyordu. Polise gitmeyi

veya size gelmeyi reddediyordu; üstelik kimseye bir zarar gelmediğini söyleyerek bir şeyler yapmaya yanaşmaması beni adeta çileden çıkarıyordu; ben de kendi başımın çaresine bakıp doğruca size geldim."

"Babanız," dedi Holmes, "üvey galiba. Soy ismi farklı olduğuna göre."

"Evet, üvey babam. Benden yalnızca beş yıl iki ay büyük olmasına rağmen ona baba dememin gülünç olduğunu biliyorum."

"Peki, anneniz sağ mı?"

"Evet, annem sağ. Babamın ölümünden çok kısa bir süre sonra evlenmesine pek sevinmedim Bay Holmes, hem de kendinden neredeyse on beş yaş genç olan biriyle. Babam Tottenham Court Yolu'nda tesisatçılık yapardı ve öldükten sonra ardında düzgün bir iş bıraktı. Annem, ustabaşı Bay Hardy'yle birlikte bir süre işi yürüttü ama Bay Windibank, dükkânı sattırdı anneme; kendisi para işlerinde çok iyi olduğu için bunun daha kârlı olacağına ikna etti annemi. Nitekim hisseler ve faizlerin karşılığında toplam 4700 sterlin kadar para aldılar. Zaten babam hayatta olsaydı bu kadarını asla kazanamazdı."

Sherlock Holmes'un böyle savruk ve önemsiz bir hikâyeye tahammül göstermemesini beklerdim, ama aksine, büyük bir dikkat ve ilgiyle dinliyordu.

"Sizin küçük kazancınız," diye sordu, "bu işten mi geliyor?"

"Yo, hayır bayım. O tamamen ayrı. Auckland'deki Ned amcamdan kaldı bana. Hisseler Yeni Zelanda borsasında yüzde 4,5 veriyor. Anapara iki bin beş yüz sterlin, ama ben sadece faizini alabiliyorum."

"Çok ilginç," dedi Holmes. "Yılda yüz sterlin gibi bir gelirle gezip tozup gününüzü gün ediyorsunuzdur tabii. Ne de olsa bekâr bir kadın yılda 60 sterlinle bile gül gibi geçinip gidebilir bence."

"Bundan daha azıyla da geçinebilirim Bay Holmes, ama takdir edersiniz ki evde kaldığım sürece onlara yük olmak istemiyorum, bu yüzden paramı kullanmalarına izin veriyorum. Bay Windibank, faizi çekerek anneme veriyor. Ben de daktilodan kazandıklarımla güzel güzel geçinebiliyorum. Sayfa başına iki peni kazanıyorum ve günde on beş-yirmi sayfa yazabiliyorum."

"Durumunuzu apaçık anlattınız," dedi Holmes. "Bu, dostum Dr. Watson. Kendisinin önünde rahatça konuşabilirsiniz. Şimdi rica etsem bize Bay Hosmer Angel'la ilişkinizi anlatabilir misiniz?"

Bayan Sutherland'in yüzü kızardı ve gergin bir halde ceketinin kenarını kıvırmaya başladı. "Onunla havagazı işçilerinin balosunda tanıştık." dedi. "Babam hayattayken dernek sürekli bilet gönderirdi. Ölümünden sonra da bizi unutmadılar ve anneme bilet göndermeye devam ettiler. Bay Windibank baloya gitmemizi istemiyordu. Aslına bakarsanız hiçbir yere gitmemizi istemiyordu. Bir keresinde bir pazar okuluna kaydolmak istediğimde çılgına dönmüştü. Fakat bu sefer gitmeye kararlıydık; hem ne hakla bize engel olabilirdi ki? Oradakilerin bize göre insanlar olmadığını söylüyordu; oysa hepsi babamın arkadaşlarıydı. Sonra da benim giyecek doğru düzgün bir elbisemin olmadığını bahane etmeye başladı. Oysa çekmecesinden pek çıkarmadığım mor renkli kadife bir elbisem vardı; pekâlâ onu giyebilirdim. Sonunda yıldırma çabaları işe yaramayınca iş için Fransa'ya gitti, biz de, annem ile ben eski ustabaşımız Bay Hardy ile birlikte baloya gittik. İşte Bay Hosmer Angel'la da orada tanıştım."

"Bay Windibank baloya gittiğinizi öğrenince çok kızmış olmalı," dedi Holmes.

"Yo hayır, hiç olumsuz tepki vermedi. Hatırladığım kadarıyla gülüp omuzlarını silkti. Bir kadını bir şeyden mahrum etmeye çalışmanın hiçbir işe yaramayacağını çünkü kadının ne yapıp edip yine kendi bildiğini okuyacağını söyledi."

"Anlıyorum. Demek bu Bay Hosmer Angel'la baloda tanıştınız."

"Evet beyefendi. Onunla o gece tanıştım. Ertesi gün arayıp sağ salim eve gidip gitmediğimizi sordu. Daha sonra da onunla buluştuk; yani ben yürüyüş yapmak için iki kez onunla buluştum Bay Holmes. Sonra babam eve dönünce Bay Hosmer Angel artık bizim eve gelemez oldu."

"Niye?"

"Şey, babam böyle şeylerden hoşlanmaz. Elinden gelse hiç ziyaretçi kabul etmeyecek. Bir kadının kendi aile çevresi içinde mutlu olması gerektiğini söyler hep. Oysa anneme de hep dediğim gibi, bence bir kadın kendi çevresini oluşturmalı. Benin de henüz çevrem olmayınca..."

"Peki ya Bay Hosmer Angel? O sizi görmeye çalışmadı mı?"

"Babam bir haftalığına daha Fransa'ya gidecekti; bunun üzerine Hosmer, bir mektup yazarak babam gidene kadar görüşmememizin daha iyi ve güvenli olacağını söyledi. Bu arada yazışabiliyorduk; o her gün yazıyordu. Babamın öğrenmesine fırsat vermemek için mektupları sabah alıyordum."

"O sıralar bu beyefendiyle nişanlı mıydınız?"

"Ah evet, Bay Holmes. İlk buluşmamızdan sonra nişanlandık. Hosmer, Leadenhall Sokağı'nda bir büroda veznedarlık yapıyordu... Ve..."

"Ne bürosu?"

"En kötüsü de bu ya Bay Holmes, bilmiyorum."

"Peki, nerede kaldığını biliyor musunuz?"

"Büroda yatıp kalkıyordu."

"Ve siz adresini bilmiyorsunuz, öyle mi?"

"Bilmiyorum. Bir tek Leadenhall Sokağı'nda olduğunu biliyorum."

"Mektuplarınızı hangi adrese gönderiyordunuz?"

"Elden verilmek üzere Leadenhall Sokağı Postanesi'ne. Şayet büroya gönderilirse bir kadından mektup alıyor diye diğer kâtiplerin diline düşebileceğini söyledi. Ben de onun yaptığı gibi daktiloyla yazmayı teklif ettim ama bunu da kabul etmedi; elle yazdığım zaman mektuplar gerçekten benden geliyor gibi oluyormuş, daktiloyla yazarsam aramıza makinenin girdiğini hissedermiş. Bu küçük ayrıntılar benden ne çok hoşlandığını ve beni ne kadar düşündüğünü gösteriyor Bay Holmes."

"Ben de öteden beri küçük şeylerin her zaman en önemli şeyler olduğunu savunurum," dedi Holmes. "Bay Hosmer Angel hakkında hatırladığınız başka küçük şeyler var mı?"

"Çok utangaç bir adamdı, Bay Holmes. Fazla göze batmaktan nefret ettiği için benimle gündüz yerine akşam gezmeyi tercih ediyordu. Çok kibar ve zarif bir beyefendiydi. Sesi bile inceydi. Genç yaşta bir boğaz hastalığı geçirmiş olduğu için sesinin böyle tereddüt dolu bir fısıltı gibi çıktığını söylemişti bir defasında. Her zaman sade, zevkli ve iyi giyinirdi. Benim gözlerim gibi onunkiler de zayıftı. Bu yüzden ışıktan korunabilmek için renkli gözlükler takıyordu."

"Peki, üvey babanız Bay Windibank Fransa'ya döndükten sonra ne oldu?"

"Bay Hosmer Angel, evimize geldi ve babam geri dönmeden evlenmeyi teklif etti. Çok ciddiydi ve ne olursa olsun ona sadık kalacağıma kitabın üstüne yemin ettirdi. Annem bana yemin ettirmekte çok haklı olduğunu, çünkü bunun, aşkının bir işareti olduğunu söyledi. Zaten annem onu başından beri sevmişti, hatta benden daha çok. Hafta içinde evlenmekten söz ettiklerinde babama ne diyeceğimizi sordum. Bunu kafama takmamamı, ona sonra haber verebileceğimizi, annemin bunu ayarlayabileceğini söylediler. Bu hiç hoşuma gitmemişti Bay Holmes. Benden sadece birkaç yaş büyük olan üvey babamdan izin istemek gülünç geliyordu ama yine de böyle bir davranış hoşuma gitmedi. Bu nedenle Şirketin Fransa bürosunun bulunduğu Bordeaux'ya mektup yazdım, ama mektup tam da evleneceğim günün sabahı geri geldi."

"Öyleyse babanıza haber veremediniz mi?"

"Evet, bayım, çünkü babam, mektubu almadan İngiltere'ye doğru yola çıkmıştı."

"Hay aksi! Büyük talihsizlik. Evlilik cuma gününe ayarlanmıştı. Kilisede mi olacaktı?"

"Evet, beyefendi, sessiz sakin bir tören olacaktı. King's Cross yakınında bulunan St. Saviour kilisesinde düğün töreni, sonrasında da St. Pancras Oteli'nde kahvaltı. Hosmer bir faytonla geldi ama biz iki kişi olduğumuz için bizi o faytona bindirip kendisi de sokakta çevirdiği başka bir faytona bindi. Kiliseye ilk biz vardık ve onun faytonu geldiğinde inmesini bekledik ama hiç kimse inmedi. Faytoncu aşağı inip arabanın içine baktığında kimseyi göremedi! Faytoncu olanları anlayamadığını, çünkü adamın bindiğini bizzat kendi gözleriyle gördüğünü söyledi. Bunlar geçen Cuma oldu Bay Holmes ve o zamandan beri babamdan bir haber alamadık. Başına ne geldiğini öğrenmek istiyorum."

"Bence size çok yüz kızartıcı davranmış," dedi Holmes.

"Ah hayır bayım! Beni böyle ortada bırakamayacak kadar iyi ve nazik bir insandı. Bütün sabah boyunca, ne olursa olsun ona sadık kalmam gerektiğini söyleyip durmuştu. Bizi ayıracak beklenmedik bir şey olsa bile yemin ettiğimizi, bu yemini hiç unutmamamı ve kendisinin er ya da geç bu yemini yerine getireceğini söylemişti. Düğün sabahı için garip konuşmalardı ama sonrasında olanlar bu konuşmaların anlamlı olduğunu gösteriyor."

"Mutlaka öyledir. O halde siz Bay Angel'ın başına beklenmedik bir felâketin geldiğini düşünüyorsunuz."

"Evet. Önceden bir tehlikeyi sezmiş olmalı, yoksa niye o sözleri söylesin ki? Sanırım korktuğu şey başına geldi."

"Fakat o tehlikenin ne olabileceği konusunda hiçbir fikriniz yok, öyle mi?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Bir sorum daha var. Anneniz bu olayı nasıl karşıladı?"

"Öfkelendi ve bu konuyu bir daha açmamamı söyledi."

"Peki babanız? Ona da anlattınız mı?"

"Evet; bir şeyler olduğu konusunda bana katıldığını ve Hosmer'den yeniden haber alacağıma inandığını söyledi. Onun da dediği gibi, birilerinin beni kilise kapısına kadar getirip, sonra da terk etmesinin nasıl bir açıklaması olabilir ki? Şayet benden borç para almış olsaydı veya benimle

evlenip paramın üstüne konsaydı bunu anlayabilirdim ama Hosmer paradan hiç söz etmemişti. Zaten parama göz dikecek birine benzemiyordu."

"Öyleyse ne olmuş olabilir? Neden size hiç haber göndermiyor?"

"Ah, bunları düşünmekten neredeyse aklımı oynatacağım. Geceleri gözüme bir damlacık uyku girmiyor." Çantasından küçük bir mendil çıkardı ve mendile kapanıp hıçkırıklara gömüldü.

Holmes ayağa kalkarken "Sizin için meseleyle ilgileneceğim," dedi."Kesin bir sonuca ulaşacağımıza eminim. Müsadenizle meselenin bütün sorumluluğunu üzerime alıyorum, siz de bu konuyu daha fazla düşünmeyin artık. Öncelikle Bay Hosmer Angel nasıl sizin hayatınızdan çekip gittiyse, siz de onu hafızanızdan silmeye çalışın."

"Demek ki onu bir daha göremeyeceğimi düşünüyorsunuz?"

"Ne yazık ki öyle."

"Peki, ona ne olmuş olabilir?"

"Bu sorunun cevabını bulacağım, bana inanın. Şimdi rica etsem, Bay Angel'ın görünüşünden bahsedebilir misiniz? Bir de, mümkünse, sakladığınız mektupların bazılarını görmek istiyorum?"

"Geçen cumartesi Chronicle gazetesine onun için bir ilan vermiştim," dedi. "İşte, gazetenin kupürü. Bunlar da ondan aldığım mektuplardan dördü."

"Teşekkür ederim. Peki, sizin adresiniz?"

"Lyon Meydanı, No: 31, Camberwell."

"Bay Angel'ın adresini hiç öğrenemediniz. Peki, babanızın iş adresi nedir?"

"Fenchurch Sokağı'ndaki büyük şarap ithalatçısı Westhouse & Marbank'te çalışıyor."

"Teşekkür ederim. Her şeyi çok açık anlattınız. Belgeleri burada bırakın ve size verdiğim tavsiyeyi unutmayın. Bu meseleyi kapatın artık, hayatınızı daha fazla etkilemesine izin vermeyin."

"Çok kibarsınız Bay Holmes ama bunu yapamam. Hosmer'e sadık kalmalıyım. Geri döndüğünde ona hazır olmalıyım."

Abartılı şapkası ve boş yüz ifadesine rağmen, yalın inancında saygı uyandıran bir soyluluk taşıyordu ziyaretçimiz. Küçük kâğıt yığınını masanın üstüne bıraktı ve çağrıldığı takdirde hemen geleceğine söz vererek gitti.

Sherlock Holmes, ellerini kavuşturup, ayaklarını uzatarak bir süre sessizce tavana baktı. Sonra, kendisine danışmanlık hizmeti yapan yağlı kilden eski piposunu raftan indirip yaktı ve bezgince sandalyesine yaslandı; piposundan kesif mavi dumanlar çıkarmaya başladı.

"Hayli ilginç bir çalışma olacak bu," diye söze girdi. "Kızın kendisi, önemsiz küçük sorunundan daha ilginç. Fihristime bakarsan, 1977'de Andover'de ve geçen yıl da Lahey'de buna benzer vakaların yaşandığını görürsün. Esasında fikir eski olmasına rağmen benim için tamamen yeni bir iki ayrıntı var. Kızın kendisi yeteri kadar bilgi verdi."

"Benim göremediğim birçok şeyi görmüş olmalısın," dedim.

"Göremediğin değil, fark edemediğin, Watson. Nereye bakacağını bilmediğin için önemli noktaları kaçırdın. Elbise kollarının önemini, başparmak tırnaklarının söylediklerini veya bir ayakkabı bağının

verdiği bilgilerin ne kadar değerli olduğunu bir türlü anlatamadım sana. Söyle bakalım, kadının görüntüsünden sen neler çıkardın? Onu bana tarif et."

"Hım, üstünde kiremit kırmızısı bir tüyü olan kurşun rengi, geniş kenarlı bir şapka giyiyordu. Ceketi küçük siyah süslemeli ve siyah boncukluydu. Boynuna ve kollarına mor kadife parçalar dikilmiş koyu kahverengi bir elbisesi vardı. Sağ elindeki grimsi eldiveninin işaret parmağı yıpranmıştı. Çizmelerine bakmadım. Küçük yuvarlak altın küpeleri vardı. Kaba ve rahat görünümüyle hali vakti yerinde biri olduğunu belli ediyordu."

Sherlock Holmes, ellerini hafifçe çırparak kikirdedi.

"Bana sorarsan Watson, harika gidiyorsun. Sahiden iyi gözlemlemişsin. Önemli noktaları kaçırdığın bir gerçek ama metodu yakalamışsın ve renkleri çabucak yakalıyorsun. Yalnız, adamım, genel izlenimlere hiçbir zaman güvenme, hep ayrıntılara bak. Ben bir kadının ilkin elbise kollarına bakarım. Bir erkeğin ise pantolonunun dizlerine. Senin de gördüğün gibi bu kadının kollarında kadife vardı. Kadife izleri sergilemede çok yararlı bir malzemedir. Bilekten biraz yukarıdaki çift çizgi, bir daktilocunun masaya kolunu dayadığı yeri gösteriyor. Dikiş makinesi de buna benzer bir iz bırakır ama buradakinin aksine sol kolda ve başparmaktan uzakta oluşur. Sonra yüzüne baktığımda, burnunun her iki yanındaki kelebek gözlüğün izini görünce, göz bozukluğu ve daktiloda yazmakla ilgili söylediklerim onu şaşırttı tabii."

"Beni de şaşırttı."

"Fakat her şey apaçık ortadaydı. Sonra çizmelerine baktığımda ben de şaşırdım. Çizmenin biri diğerine benzemiyordu. Garip görünüyorlardı. Birinin üstündeki toka hafif süslüyken, diğerininki sadeydi. Birinin beş düğmesinden alttaki ikisi iliklenmişken, diğerinin birinci, üçüncü ve beşinci düğmeleri iliklenmişti. Öyleyse iyi giyimli genç bir kadınla karşılaştığında çizmelerinin tuhaf, düğmelerininse tam iliklenmemiş olduğunu görürsen evden aceleyle çıktığını rahatlıkla söyleyebilirsin."

"Peki, başka ?" diye sordum, her zamanki gibi dostumun bu keskin zekâsından, gayet etkilenmiş bir halde.

"Üstüne başına şöyle bir bakınca, evden ayrılmadan önce ama tamamen giyindikten sonra bir şeyler yazmış olduğunu fark ettim. Zaten sağ eldiveninin işaret parmağının yıpranmış olduğunu sen de görmüştün, ama hem eldivende, hem de parmakta mor bir mürekkep lekesi olduğunu fark etmedin galiba. Aceleyle yazarken kalemi mürekkebe fazla batırmış. Bu, sabah olmuş olmalı, aksi takdirde iz, parmak üzerinde bu kadar belirgin kalmazdı. Başlangıç için bunlardan bahsetmek eğlenceli olabilir ama artık işe dönmeliyim, Watson. Bay Hosmer Angel'ın ilandaki tarifini okuyabilir misin?"

Küçük gazete kupürünü ışığa tuttum.

"Bu ayın on dördüncü gününün sabahı Hosmer Angel adlı bir beyefendi kaybolmuştur.

Yaklaşık 1.70 boylarında, güçlü yapılı, soluk benizli, hafif kel, siyah saçlı, gür siyah favorili ve bıyıklı; renkli gözlük takıyor ve biraz konuşma zorluğu çekiyor. Son görüldüğünde, üstünde altın rengi Albert zinciri, ipek kuşaklı siyah bir frak, gri Harris tüvit pantolon ve kahverengi tozluklu çizmeler vardı. Leadenhall Sokağı'nda bir büroda çalıştığı biliniyor. Görenlerin..."

"Bu kadarı yeterli," dedi Holmes. "Mektuplara gelince," diye devam etti, onlara göz atarak, "çok sıradanlar. Balzac'tan yaptığı bir alıntı dışında Bay Angel'la ilgili hiçbir ipucu yok. Fakat şüphesiz

senin de dikkatini çekeceğini düşündüğüm önemli bir nokta var."

"Hepsi daktiloyla yazılmış," diye fikrimi belirttim.

"Bunla bitmiyor, isim-imza kısmı da daktiloyla yazılmış. Dipteki küçük 'Hosmer Angel' yazısına bak. Gördüğün gibi tarih var ama Leadenhall Sokağı dışında hiçbir şeyin belirtilmemesi şüphe uyandırıyor. Fakat bu imza meselesi bir şeyi apaçık gösteriyor."

"Neyi?"

"Azizim, bunu hâlâ göremediğini söyleme bana."

"Herhangi bir durumda aleyhine kullanılmaması için elle imza atmaktan kaçınmış olmalı."

"Hayır, amaç bu değil. Meseleyi açıklığa kavuşturmak için iki mektup yazmam gerekiyor. Birini şehirdeki bir şirkete; diğerini de genç kadının üvey babası Bay Windibank'a; ondan yarın akşam saat altıda bizi görmeye buraya gelmesini rica edeceğim. Sanırım erkek akrabalarla işimiz olacak. Mektuplara cevap gelene kadar yapabileceğimiz bir şey olmadığından küçük problemimizi bir süreliğine rafa kaldırabiliriz, Watson."

Dostumun akıl yürütme yeteneğine ve olağanüstü enerjisine inandığım için, bu benzersiz vakayla ilgilenirken gösterdiği kararlı ve rahat tavrının sağlam nedenleri olduğunu düşündüm. Sadece bir kez başarısızlığa uğradığını gördüm, o da Bohemya Kralı ve Irene Adler'in fotoğrafıyla ilgili vakada. Fakat Dörtlerin Yemini ve Kızıl Soruşturma vakalarını göz önüne aldığımda, Holmes'un çözemediği bir olay gerçekten de arapsaçı olmalı diye düşünürüm. Onu, siyah kil piposunu tüttürürken yalnız bıraktım. Ama ertesi akşam geldiğimde, Bayan Mary Sutherland'in kayıp güveyinin kimliğiyle ilgili bütün ipuçlarının elinin altında olacağından emindim.

O günlerde üzerine yoğunlaşmak zorunda kaldığım, işimle ilgili önemli bir mesele vardı. Ertesi günü bir hastamın başucunda geçirmek zorunda kaldım. Ancak saat altıya doğru serbest kalabildim. Bu küçük vakanın sır perdesinin aralanmasını kaçırmayayım diye bir faytona atladım ve doğruca Baker Sokağı'nın yolunu tuttum. Vardığımda, Sherlock Holmes'u tek başına otururken buldum. Uzun, ince vücuduyla koltuğa gömülmüş, yarı uykulu bir halde karşıladı beni. Çevredeki şişe barikatı, deney tüpleri ve hidroklorik asidin yakıcı kokusu, bütün gününü o çok hoşlandığı kimyasal çalışmalarla geçirdiğini gösteriyordu.

"Ee, çözdün mü bari?" diye sordum içeri girdikten sonra.

"Evet. Barit bisülfatmış."

"Hayır, hayır, vakayı kastediyorum!" diye bağırdım.

"Ha, onu mu? Ben de üzerinde çalıştığım tuzu sordun sandım. Dün bazı ayrıntıların ilginç olduğunu söylemiştim, ama meselenin gizemli bir yanı yoktu. Ne yazık ki tek sorun, suçluyu cezalandıracak bir kanun olmaması."

"Kimmiş peki ve ne diye Bayan Sutherland'i terk etmiş?"

Daha soru ağzımdan yeni çıkmış ve Holmes'un cevap vermesine ramak kalmıştı ki önce koridordaki ayak seslerini, sonra da kapının çalındığını duyduk.

"Bu gelen, kızın üvey babası Bay James Windibank olmalı," dedi Holmes. "Saat altıda geleceğini yazmıştı. Buyrun!"

Tıraşlı ve soluk yüzlü, belirgin şekilde kaçamak tavırlı bir adam girdi içeriye. Otuz yaşlarında görünen bu adam son derece keskin ve delici gri gözlere sahipti, iri yapılı ve orta boyluydu. Bize sorgulayıcı bir bakış attı, parlak şapkasını büfenin üzerine koydu ve usulca selam vererek en yakın sandalyeye sindi.

"İyi akşamlar Bay James Windibank," dedi Holmes. "Sanırım, saat altıda buluşmamızı kabul eden, daktiloyla yazılmış bu mektup sizin."

"Evet beyefendi. Biraz geç kaldığım için özür dilerim, ama bilirsiniz işte, elimde olmayan nedenler var. Bayan Sutherland küçük sorunuyla canınızı sıktığı için üzgünüm, ne de olsa kirli çamaşırların ortaya dökülmesinden hiç hoşlanmam. Buraya gelmesine hiç razı değildim, ama siz de fark etmişsinizdir, kendisi çok heyecanlı ve fevri bir kızdır ve bir konuda kararını vermişse ölseniz yolundan döndüremezsiniz. Resmi polisle bir bağlantınızın olmadığını bildiğimden durumu umursamadım ama yine de böyle ailevi bir problemin duyulması hiç hoş değil. Hem boşu boşuna bir çaba bence, çünkü şu Hosmer Angel'ı bulabileceğinizi pek sanmıyorum."

"Tam tersi," dedi Holmes sessizce, "Bay Hosmer Angel'ı bulacağıma inanmak için yeterince nedenim var."

Bay Windibank şiddetle irkildi ve eldivenlerini elinden düşürdü. "Neymiş o nedenler? Duymak için sabırsızlanıyorum," dedi.

"Garip olan şu ki," diye söze başladı Holmes, "bir daktilonun da bir insanın el yazısı gibi kendine has özellikleri vardır. Kullanılmış iki daktilo tıpatıp aynı olamaz. Bazı harfler diğerlerinden daha çok yıpranır; bazı harflerin ise sadece bir tarafı yıpranır. Şimdi Bay Windibank, bana gönderdiğiniz mektupta, e harflerinin üstünde hafif bir leke ve r harflerinin kuyruğunda küçük bir kusur var. Yazınızın kendine özgü on dört özelliği daha var ama bu saydıklarım en belirgin olanları."

"Bürodaki bütün yazışmalarımızı bu daktiloyla yaptığımız için biraz eskidi tabii," diye cevap verdi ziyaretçimiz, küçük, parlak gözlerini Holmes'e dikerek.

"Şimdi size sahiden çok ilginç bir çalışma göstereceğim Bay Windibank," diye devam etti Holmes. "Bu günlerde, daktilonun suçla ilişkisi hakkında küçük bir makale yazmayı düşünüyorum; ne zamandır üzerinde durduğum bir konudur da. Kayıp adamdan geldiği iddia edilen dört mektup var elimde. Hepsi daktiloyla yazılmış. Her birinde, sadece e harflerinin üstünde leke bulunmasının ve r harflerinin kuyruksuz olmasının dışında, büyüteçle bakıldığında fark edilebilen on dört ortak özellik daha görülüyor."

Bay Windibank, sandalyesinden fırlayıp şapkasını kaptı. "Böyle hayal ürünü konuşmalarla vakit kaybedemem Bay Holmes," dedi. "Adamı yakalayabilirseniz ne âlâ, sonucunu bana da haber verirsiniz."

"Elbette," dedi Holmes, adamın arkasına geçip kapıyı kilitledikten sonra. "Öyleyse işte size haber veriyorum: onu yakaladım!"

"Kimmiş? Nerede?" diye bağırdı Bay Windibank. Beti benzi atmış, kapana kısılmış fare gibi çevresine bakmaya başlamıştı.

"Ama bu işe yaramaz... Kesinlikle yaramaz," dedi Holmes yumuşak bir ses tonuyla.

"Kurtuluş yolunuz yok Bay Windibank. Böyle basit bir meseleyi çözmemin imkânsız olduğunu söylemeniz çok kötü bir iltifattı, zira her şey çok açık, ortada! Oturun da olan bitenleri konuşalım."

Ziyaretçimiz bir sandalyeye çöktü. Yüzü hayalet gibi bembeyazdı ve alnındaki ter damlaları parlıyordu. "Ama kanunen… Bir şey yapılamaz," diye kekeledi.

"Maalesef dediğiniz doğru. Ama aramızda kalsın, şimdiye kadar karşılaştığım en zalimce, bencilce ve insafsızca hileydi bu, Bay Windibank. Şimdi ben olayların seyrini anlatacağım, yanılırsam lütfen beni düzeltin."

Adam büsbütün mahvolmuş biri gibi, başını öne eğmiş, sandalyesine gömülmüş halde oturuyordu. Holmes ayaklarını şöminenin köşesine koydu ve elleri cebinde, arkasına yaslanarak konuşmaya başladı. Bize değil de kendine konuşuyor gibiydi.

"Adam sırf parası için kendinden çok yaşlı bir kadınla evlenir," diye söze başladı,

"ve onlarla birlikte yaşadığı sürece, evin kızının parasını kullanmanın keyfini çıkarır. Onların konumundaki insanlar için önemli bir meblağ sayılabilecek bu paranın yokluğu, ciddi bir değişikliğe yol açabilir. Bu yüzden parayı korumak gerekir. Kız sevimli, iyi niyetli, duygusal ve sıcakkanlıdır; bu dürüst kişiliği ve küçük geliriyle birlikte uzun süre bekâr kalmasına izin verilmemelidir. Evlenecek olması, yılda yüz sterlini kaybetmesi anlamına gelmektedir. Bu durumda, üvey babası bunu önlemek için ne yapar? Önce onu evde tutup yaşıtlarıyla arkadaşlık kurmasını engellemeye çalışır. Fakat bunu ne kadar sürdürebilir ki? Zaten kız da inat etmeye ve haklarını aramaya başlamıştır; nihayet bir baloya gitmek istediğini söyler. Peki, o zaman kurnaz üvey babası ne yapar? Kalbinin değil de aklının sesini dinler. Karısının yardımı ve suç ortaklığıyla kılık değiştirir. Keskin gözlerini renkli gözlüklerle, yüzünü bir bıyık ve gür favorilerle, berrak sesini ise sahte bir fısıltıyla gizler. Kızın miyopluğundan da faydalanarak Bay Hosmer Angel'a dönüşür ve âşık rolünü kendi oynayarak diğer âşıkları kızdan uzak tutar."

"İlk başta sadece bir şakaydı," diye inledi ziyaretçimiz. "Kızın kendini böyle kaptıracağını hiç düşünmemiştik."

"Pek tabii. Fakat genç kadın kendini tamamen kaptırmıştır ve üvey babasının Fransa'da olduğuna inandığı için, bir ihanet ihtimali aklının ucundan bile geçmez. Zaten beyefendinin davranışlarını beğenmiştir; üstüne üstlük annesinin beyefendiye duyduğu hayranlığı da araya girince, kızın duyguları iyice sağlamlaşır. Sonra Bay Angel kızı aramaya başlar, çünkü gerçek kızın üzerinde bir tesir bırakmak için mümkün olduğu kadar ileri gitmeleri gerekiyordu. Ayarlanan buluşmalar ve bir nişan, neticede kızın duygularının bir başkasına yönelmesini kesinlikle engelleyecektir. Ne var ki bu aldatmaca sonsuza dek süremezdi. Düzmece Fransa gezileri zahmetli olmaya başlamıştır. Meseleyi öyle dramatik bir sona erdirmeleri gerekiyordur ki, genç kadın, üzerindeki kalıcı etkiyle bir süre başkalarına bakmasın. Kutsal kitap üzerine sadakat yemini ettirmeler ve olabilecek bazı şeyler hakkında düğün sabahı konuşmaların sebebi hep bu. James Windibank, Bayan Sutherland'in Hosmer Angel'a gözü en az on yıl başka erkek görmeyecek kadar bağlanmasını istiyordu. Onu kilise kapısına kadar götürür ve sonra daha ileri gidemeyeceğini bildiğinden, o eski numaraya başvurup faytonun bir kapısından binip diğerinden inerek gözden kaybolur. Ben olayların bu şekilde geliştiğini düşünüyorum Bay Windibank!"

Holmes konuşurken, ziyaretçimizin kendine güveni geri gelmişti. Solgun yüzündeki alaycı ifadeyle sandalyesinden kalkıp konuşmaya başladı.

"Dediğiniz gibi olabilir de, olmayabilir de Bay Holmes," dedi, "şayet göründüğünüz kadar zekiyseniz, şu anda kanunları çiğneyenin ben değil siz olduğunu da biliyorsunuzdur. Ben başından beri

kanuna aykırı bir şey yapmadım, ama siz şu kapıyı kilitli tuttuğunuz sürece kişisel haklara tecavüz ve kanunsuz alıkoyma suçlarını işliyor durumdasınız."

"Haklısınız, kanun size dokunamaz," dedi Holmes, anahtarı çevirip kapıyı açarak, "ama cezayı sizin kadar hak eden biri daha çıkmamıştır. Şayet genç kadının bir erkek kardeşi veya arkadaşı olsaydı şimdiye kadar çoktan kırbacını sırtınıza indirmişti bile." diye söze devam etti. Adamın yüzündeki acı alayı fark ettiğinde öfkelendi: "Müşterilerime karşı görevimin bir parçası değildir ama en iyisi şuradaki kırbacı alıp bu meseleyi kendim..." Kırbaca doğru iki adım attı ama daha eline almaya fırsat kalmadan Bay James Windibank merdivenlerden koşarak indi, ağır dış kapıyı çarpıp çıktı. Pencereden bakınca sokağın aşağısına doğru olanca hızıyla kaçarak gözden kaybolduğunu gördük.

"Soğukkanlı bir alçak daha!" dedi Holmes gülerek, kendini tekrar sandalyeye attıktan sonra. "Bu adam çok feci bir şey yapana kadar ortalıkta dolaşarak suçtan suça atlayacak ve sonunda darağacını boylayacak. Ama vakamız bazı açılardan ilgi çekiciydi, değil mi Watson?"

"Ben düşünce seyrinizin tüm adımlarını henüz tam olarak anlayabilmiş değilim," dedim.

"Ta en başından anlatayım. Bu Bay Hosmer Angel'ın garip davranışlarının ardında sağlam bir amacının olduğu belliydi. Bu olaydan en kârlı çıkacak olanın da üvey baba olduğu da besbelliydi. Ayrıca iki adamın hiçbir zaman bir araya gelmemiş olması, biri yokken diğerinin ortaya çıkması da kuşku uyandırıyordu. Bir kılık değiştirmeyi akla getiren renkli gözlükler, garip ses tonu ve gür favoriler de öyle. Şüphelerimi kesinkes doğrulayan nokta ise imzasını bile daktiloyla atması oldu; ki bu, genç kadının adamın el yazısını en küçük bir örnekten seçebilecek kadar iyi tanıdığını gösteriyordu. Gördüğün gibi, küçük ayrıntılarıyla birlikte bütün bu gerçekler hep aynı yöne işaret ediyordu."

"Peki, bunları nasıl kanıtladın?"

"Adamı teşhis ettikten sonra yardım almak zor değildi. Çalıştığı şirketi biliyordum.

Elimde adamın tarifi de olduğundan, kılık değiştirmek için kullanmış olabileceği her şeyi -favori, ses tonu gibi – çıkararak tarifi şirkete gönderdim ve bu tarifin çalışanlarından herhangi birine uyup uymadığını sordum. Daktilosunun özelliklerini fark etmiştim zaten, böylece bu iş adresindeki adamın kendisine yazarak buraya gelmesini rica ettim. Beklediğim gibi, cevap daktiloyla yazılmıştı ve benzer yazım kusurlarını içeriyordu. Fenchurch Sokağı'ndaki Westhouse& Marbank'ten gelen cevap, bu tarifin, çalışanlarından James Windibank'e tastamam uyduğunu söylüyordu. Yaşasın!"

"Peki, Bayan Sutherland?"

"Ona anlatırsam bana inanmayacaktır. Eski bir Fars atasözü der ki: 'Bir kadının hayalini yıkmak, bir kaplanın yavrusunu elinden almaya benzer'. Hafiz da Horace kadar derinlikli ve bilgilidir."

SUSSEX VAMPİRİ

Holmes, son postadan çıkan mektubu dikkatle okudu. Daha sonra da kıs kıs gülerek mektubu bana uzattı.

"Modernizm ile Ortaçağ bağnazlığının, pratik zekâyla olağanüstü hayal gücünün karışımının en uç örneği bu olsa gerek, dedi. Sen ne dersin Watson?"

Mektubu aynen okuyorum:

46 Old Jewry, 19 Kasım

"Vampirlere dair.

Sayın Bayım,

Müşterimiz olan Bay Ferguson –ki, kendileri Mincing Lane'deki çay ithalatçısı Ferguson & Muirhead firmasındandır- bugün bize başvurarak vampirler hakkında bir araştırma yapmamızı rica ettiler. Firmamızın ihtisas alanı ekonomik sorunlar ve vergi işleri olduğundan bu konu bizim ilgi alanımızın dışında kalmaktadır. Dolayısıyla Bay Ferguson'a sizi bulup bu işi size havale etmesini önerdik. Konuyu dikkatinize sunarız. Matilda Briggs Davası'ndaki üstün başarınız hâlâ hatırımızdadır.

Saygılarımızı sunarız.

Morrison, Morrison & Dodo E. J. C. aracılığıyla."

Holmes düşünceli bir ifadeyle, "Hatırladığım kadarıyla Matilda Briggs genç bir kadının ismi değildi, öyle değil mi Watson?" dedi. "Sumatra'dan gelen içi dev farelerle dolu bir gemiyle ilgisi vardı. Bu olayı pek çok kişi bilmez. Akıl almaz bir hadise. Neyse, zaten vampirlerle ilgili bugün ne biliyoruz ki? Bu işe el atalım mı dersin? Boş boş oturmaktan iyidir herhalde ama bu gidişle Grimm Kardeşler'in masal dünyasına gireceğiz. Kolunu uzat da bak bakalım Watson, V harfinde neler bulacağız."

Geriye doğru uzandım ve bahsettiği kalın fihristi aşağıya indirdim. Holmes kitabı dizlerinin üzerine yerleştirdi; ömrü boyunca topladığı notları, eski davaların kayıtlarını, sevecen gözlerle yavaşça taramaya başladı.

"Gloria Scott'ın seyahati," diyerek okumaya başladı. "Vurulan sporcu! Bu kötü bir işti. Hatırladığım kadarıyla kayıtları sen tutmuştun Watson, ama ben seni sonuçtan dolayı tebrik edememiştim. Kalpazan Victor Lynch. Zehirli kertenkele veya Gila. Olağanüstü bir davaydı. Sirk güzeli Vittoria. Vanderbilt ve Hırsız. Vipers. Vigor, Hammersmith Harikası. Dur bakayım! Benim emektar cinayet fihristim! Hiçbir şeyi de unutmamışım. Şunu iyi dinle Watson. Macaristan'daki Vampir. Aynı şekilde Transilvanya'daki Vampirler." Sayfaları şevkle çeviriyordu, ama kısa ve dikkatli bir incelemeden sonra kitabı söylenerek, düş kırıklığı içinde fırlatıp attı.

"Saçmalık Watson, saçmalığın daniskası! Yürüyen cesetler… mezarlarında kalplerine kazık çakılırsa canlanıp yürümelerine engel olunurmuş; bizim bunlarla ne işimiz olabilir ki? Tam bir delilik bu!"

"Ama" dedim, "vampirin ölü bir insan olması şart değil ki. Yaşayan bir insanın da böyle bir alışkanlığı olabilir. Örneğin ben, yaşlıların genç kalabilmek için gençlerin kanını emdiğini okumuştum bir kitapta."

"Haklısın Watson, bu efsaneden bugün bile bahsediliyor. Bütün bunlardan bize ne? Bu büro, ayağını yere sımsıkı basar ve öyle de yapmalı. İyi kötü işlerimizi yürütüyoruz. Batacak da değiliz. Dünyada yapılacak bir sürü iş varken hortlaklara ihtiyacımız yok ki! Bence Bay Robert Ferguson'u fazla ciddiye almayalım. Bu mektubun ondan gelmiş olma ihtimali var ve kendisini neyin endişelendirdiği konusunda bize ışık tutabilir. Okusak fena olmaz."

Birinci mektupla işi bittikten sonra, masada dikkati çekmeyen ikinci mektuba uzandı. Bu mektubu önce alaycı bir gülümsemeyle okumaya başladı, ancak daha sonraları yüzündeki gülümseme yavaş yavaş kayboldu ve onun yerini yoğun bir merak ve ilgi ifadesi aldı. Okumasını bitirdikten sonra, mektup elinde, bir süre derin düşünceye daldı. Neden sonra daldığı hayal âleminden silkinerek sıyrıldı.

"Cheesman's, Lamberley. Lamberley nerede Watson?

"Sussex'de, Horsham'ın güneyinde."

"Pek de uzak sayılmaz ha? Ya Cheesman's?"

"O bölgeyi bilirim Holmes. Orası, asırlar önce onları inşa eden adamların isimlerini taşıyan evlerle doludur. Odley'ler, Harvey'ler, Carriton'lar gibi insanlar, unutulup gitmişler ama isimleri evlerinde yaşıyor.

"Tamam," dedi Holmes soğuk bir şekilde. Bu, Holmes'un mağrur ve içine kapanık tabiatının tuhaf yönlerinden biriydi. Her yeni bilgiyi beyni hızla ve doğru bir şekilde kaydeder, ancak bilgiyi verene pek nadiren teşekkür ederdi.

"Sanırım bu iş bittiğinde, Cheeseman's, Lamberley hakkında çok daha fazla şey biliyor olacağız. Sanırım şu mektup Robert Ferguson'dan. Ayrıca, seni tanıdığını iddia ediyor."

"Beni mi?

"En iyisi, al, kendin oku mektubu."

Mektubu bana uzattı. Kâğıdın baş tarafında firmanın adresi yazılıydı.

"Sayın Bay Holmes," diye başlıyordu. "Sizi bana avukatlarım salık verdiler. Fakat konu o denli çetrefil ki, anlatması çok zor. Aslında bunları bir dostum adına yazıyorum. Bu bey bundan beş yıl kadar önce Perulu bir tüccarın kızıyla evlendi. Bu tüccarı, nitrat ithalatı esnasında tanımıştı. Hanımefendi çok güzeldi ancak yabancı uyruklu ve farklı bir dinden oluşu, karıkoca arasında sorun yarattı; duygu ve ilgi alanları uyuşmadı. Böylece bir müddet sonra dostumun karısına olan sevgisi, gittikçe azalmaya başladı. Bu evliliği hatalı bulmuş olması pek muhtemel. Karısının öyle davranışları vardı ki kocası nedenlerini anlamakta ve aynı duyguları beslemekte yetersiz kalıyordu. Bu çok da acı vericiydi. Çünkü aslında kadın, bir erkeğin sahip olabileceği en sevecen eşti; her açıdan tamamen bağlıydı adama.

"Şimdi de görüştüğümüz zaman daha ayrıntılı bir şekilde anlatacağım noktaya geliyorum. Şu yazdıklarım size aşağı yukarı bir fikir verebilir, ona göre düşünüp bu işi üstlenip üstlenmeyeceğinize karar verebilirsiniz. Birdenbire kadın her zamanki tatlı ve yumuşak tabiatına aykırı, tuhaf bazı davranışlar sergilemeye başladı. Dostumun ikinci evliliğiydi bu ve ilk karısından bir oğlu vardı. Oğlan on beş yaşındaydı. Çok saygılı ve cana yakın bir gençti; ne var ki bir çocukluk kazasında talihsiz bir şekilde vücutça sakat kalmıştı. Üvey annesi işte bu zavallı çocuğu iki kez hiç sebepsiz döverken yakalanmıştı. Bir keresinde sopayla öylesine vurmuş ki kolunda büyük bir yara açılmış

oğlanın. Öte yandan bir yaşındaki öz evladına karşı da buna benzer davranışları oldu. Bir keresinde bir ay kadar önce bakıcısı çocuğu odada birkaç dakika yalnız bırakmıştı. Birden acı bir çığlık işitti ve koşarak odaya gelirken, evin hanımefendisinin bebeğin üzerine eğilerek, onun boynunu ısırdığını gördü. Bebeğin boynunda ufak bir yara oluşmuştu ve oradan kan akıyordu. Bakıcı dehşete kapılarak kocaya haber vermek istemiş, ancak evin hanımı söylememesi için yalvarıp yakarmış ve sessiz kalması için bakıcıya beş sterlin vermiş. Hiçbir açıklama yapmamış ve dolayısıyla olay kapanıp gitmişti.

"Ancak, olay bakıcının zihnine öylesine yerleşmişti ki o günden itibaren hanımını gizlice incelemeye başladı. Büyük bir şefkatle sevdiği bebeği de hiç yalnız bırakmamaya çalıştı. Bu arada hanımı tarafından da gözaltına alındığını hissediyordu; anne, çocuğunun yanına yaklaşmak için sanki bakıcının odadan çıkmasını bekliyordu.

"Bakıcı gece gündüz bebeği kolladı, sessizce izleyen anne de, bir kurdun kuzuyu beklediği gibi bekleyip durdu. Tüm bu anlattıklarımın size çok garip geleceğini biliyorum, ama sizden bunları ciddiye almanızı rica ediyorum, çünkü hem babasının aklî dengesi hem de çocuğun yaşamı buna bağlı.

"Derken o feci gün gelip çattı; olan bitenler artık kocanın gözünden saklanamayacak boyutlara ulaştı. Bakıcının sinirleri daha fazla dayanamadı, içinde yaşadığı gerilim onu bunalttı ve nihayet bütün bildiklerini kocaya anlattı. Adama, duydukları inanılmayacak bir masal gibi geldi. Eminim size de öyle gelmiştir. Karısının sevecen bir kadın olduğunu biliyordu ve üvey oğluna yaptığı saldırılar dışında da sevgi dolu bir anneydi. Böyle bir kimse öz yavrusunu nasıl yaralayabilirdi ki? Bakıcıyı çağırdı, aklından zoru olup olmadığını sordu; bu tür şüpheleri ancak hasta bir hayal gücünün yaratabileceğini, bundan böyle hanımına yönelik iftiraları hoş görmeyeceğini söyledi. Onlar konuşurlarken acıyla karışık bir çığlık duyuldu. Bakıcı ile evin beyi birlikte bebek odasına koştular. Bay Holmes, karısının, bebeğin yatağı önünde diz çökmüşken nasıl ayağa kalktığını ve çocuğun boynunda ve çarşafta kan olduğunu gördüğünde, adamın neler hissettiğini düşünebiliyor musunuz? Karısı yüzünü ışığa çevirdiği an, dudaklarının kenarındaki kanı adam görmüş ve dehşet içinde çığlık atmıştı. Hiç şüphesiz, bu zavallı bebeğin kanını emen kişi karısıydı.

"Olanlar bundan ibaret. Kadın şimdi odasına kapanmış. Hiçbir açıklamada bulunmuyor. Adamsa yarı çıldırmış vaziyette. Vampirlik hakkında o da ben de fazla bir şey bilmiyoruz. Gerçi uzak diyarlardaki vampirlerin varlığını duyar ve bunları kocakarı masalı sayardık ama şimdi İngiltere'nin orta yerinde Sussex'de böyle bir şey... Neyse sizinle bu konuyu sabahleyin konuşabiliriz. Beni kabul eder misiniz? Olağanüstü yeteneklerinizi zihni dağınık bir adama yardım için kullanır mısınız? Cevabınız evet olacaksa lütfen Cheeseman's, Lamberley'deki Ferguson'a bir telgraf çekiverin. Ben yarın saat 10.00'da odanızda olurum.

Saygılarımla,

Robert Ferguson

Not: Sanırım dostunuz Dr. Watson, Blackheath'te rugby oynarken ben de Richmond'da savunma oyuncusuydum. Kendimle ilgili verebileceğim tek kişisel referans bundan ibaret."

"Tabiî ki hatırladım," dedim, mektubu yerine koyarken. "Büyük Bob Ferguson, Richmond takımının gelmiş geçmiş en yetenekli savunma oyuncusuydu. Her zaman iyi huylu bir çocuktu. Bir dostunun başına gelenlere üzülmek de onun karakterine uyar zaten."

Holmes bana düşünceli düşünceli bakarak başını salladı.

"Dünyada senin kadar tanıdığım olsa Watson," dedi. "Beni hep şaşırtmışsındır, Watson. Senin keşfedilmemiş yönlerin var. Şimdi iyi bir çocuk ol da şöyle bir telgraf çekiver: Davanızı memnuniyetle kabul ediyorum."

"Davanızı mı? Onun davası değil ki bu!"

"Firmamızın delilerle uğraştığı izlenimini edinsin istemem. Tabiî ki onun davası! Sen gönder şu telgrafı, yarın sabaha kadar bekleyelim bakalım."

Ertesi sabah saat tam 10'da Ferguson odaya daldı. Onu, uzun boylu, ince, eklemsiz gibi hareket edebilen, hızlı biri olarak hatırlıyordum. Bu özellikleri ona, birçok müdafaa oyuncusunun etrafından dolaşma imkânı sağlamıştı. Gençliğinde tanıdığınız iyi bir sporcunun, sonraki yıllarda enkazına rastlamak kadar acı veren bir şey düşünemiyorum. O koskocaman bedeni çökmüş, gür sarı saçları dökülmüş, omuzları küçülmüştü. Korkarım ben de, onda benzer duygular uyandırmıştım.

"Merhaba Watson," dedi. Sesi hâlâ gür ve candandı. "Sen Old Deer stadında onca seyircinin önünde çalımladığım adama pek de benzemiyorsun. Sanırım ben de biraz değiştim. Hele şu son birkaç gün beni çok yaşlandırdı. Telgrafınızdan anladığım kadarıyla Bay Holmes, kendimi bir başkası gibi göstermeme gerek yok."

"Açık açık konuşmak en iyisi," dedi Holmes.

"Elbette öyle. Ama insanın hem yardım etmesi hem de koruması gereken bir kadından bahsederken durumunun ne kadar güç olabileceğini tahmin edersiniz. Ne yapabilirim ki? Böyle bir hikâyeyi gidip polise mi anlatayım? Öte yandan çocukların da bir şekilde korunması gerekli. Deli olacağım, Bay Holmes? Acaba bir tür kan zehirlenmesi mi bu? Geçmiş davalarınız arasında buna benzeyen var mı hiç? Tanrı aşkına bana bir akıl verin, yoksa aklımı kaçıracağım!"

"Sizi anlıyorum Bay Ferguson. Şimdi şuraya oturun bakalım, sakin olun ve sorularıma açık cevaplar verin. Sizi temin ederim ki, tüm anlattıklarınız benim ilgi alanımın dışında ama bunun doğal bir açıklamasını yapabileceğime inanıyorum. Önce ne tür tedbirler aldığınızı söyleyin bana. Karınız hâlâ çocukların yanında mı?"

"Korkunç bir kavga ettik. Çok hassas bir kadındır, Bay Holmes. Eğer dünyada bir erkeği tüm bedeniyle ve ruhuyla seven bir kadın varsa, o benim karımdır. Bu korkunç ve inanılmaz sırrı öğrenmiş olduğum için kalbi kırıldı. Bu konuda konuşmadı bile. Ne kadar sitemde bulunduysam da bana cevap vermedi, sadece kederli gözlerle bana uzun uzun bakıp durdu. Daha sonra odasına girerek, kendisini odaya kilitledi. Ondan beri de benimle görüşmeyi reddediyor. Evlenmemizden önceki zamandan beri onun yanında olan bir hizmetçisi var, adı Dolores; hizmetçiden çok bir dost. Yemeğini o götürüyor."

"O zaman çocuk şu anda tehlikede değil?"

"Dadı Bayan Mason, çocuğu gece gündüz gözünün önünden ayırmayacağına yemin etti. Ona tam anlamıyla güveniyorum. Beni en çok endişelendiren, zavallı küçük Jack; mektupta yazmıştım ya, iki kez dövüldü diye."

"Ama önemli bir yara almadı değil mi?"

"Hayır ama karım çok sert vurmuştu. Bu daha feci bir şey çünkü o zavallı, korumasız bir sakat." Ferguson'ın asık suratı, oğlandan bahsederken birden yumuşayıverdi. "Bu zavallı oğlanın dış görünüşü, herkesin kalbini yumuşatıyor. Çocukken düştü, belkemiğini sakatladı ve kambur kaldı, Bay

Holmes. Ama huyu değişmedi. Çok sevgi dolu bir kalbi var."

Holmes, dünkü mektubu eline alıp, bir kez daha okumaya başlamıştı.

"Evinizde başka kimler yaşıyor Bay Ferguson?"

"İki hizmetçi yanımızda yeni çalışmaya başladılar. Evde kalan Seyis Michael, karım, ben, oğlum Jack, bebek, Dolores ve Bayan Mason; hepsi bu kadar."

"Anladığım kadarıyla evlendiğinizde karınızı pek de iyi tanımıyordunuz?"

"Tanışalı birkaç hafta olmuştu."

"Bu hizmetçi Dolores ne kadar zamandır onunla çalışıyor?"

"Uzun yıllar."

"O halde Dolores karınızın karakterini sizden daha iyi biliyor diyebilir miyiz?"

"Evet diyebiliriz."

Holmes not aldı.

"Sanırım," dedi, "Lamberley'de olmam, burada kalmamdan daha yararlı olacak. Kişisel araştırmalar yapılmasını gerektiren bir vaka. Eğer hanımefendi odasından çıkmıyorsa, bizim varlığımızın onu tedirgin etmesi ya da rahatsız etmesi söz konusu olamaz. Tabiî biz civardaki otellerin birinde kalırız."

Ferguson rahat bir nefes aldı, ellerini havaya kaldırdı.

"Ben de böyle düşünmüştüm, Bay Holmes. Eğer yetişebilirseniz, saat tam ikide Victoria istasyonundan kalkan bir tren var."

"Tabiî ki yetişebiliriz. Şu anda işlerde bir durgunluk var. Dolayısıyla istediğiniz kadar zaman ayırabiliriz size. Ancak, yola çıkmadan evvel tam manasıyla emin olmam gereken bir iki husus var. Bu bedbaht hanımefendi, anladığım kadarıyla her iki çocuğa da eziyet etmiş! Yani hem kendi çocuğuna hem de sizin küçük oğlunuza, değil mi?

"Evet öyle."

"Fakat değişik şekillerde öyle değil mi? Oğlunuzu dövmüş."

"Evet, bir kez sopayla, bir kez de eliyle ama oldukça sert vurmuştu."

"Oğlunuza niçin vurduğuna dair herhangi bir açıklama yaptı mı?"

"Hayır, sadece ondan nefret ettiğini söyledi. Bunu da oldum olası söyler durur."

"Eh, bu durum üvey anneler arasında sıkça görülür. Buna sonradan olma bir kıskançlık denilebilir. Hanımefendi kıskanç tabiatlı mıdır?"

"Hem de nasıl! O ateşli tropikal sevgisi ölçüsünde kıskançtır."

"Fakat oğlan on beş yaşında, vücutça geri kalmış olmasına rağmen zekâca epey gelişmiş olmalı. Neden dayak yediğini kendisi size anlatmadı mı?

"Hayır, anlatmadı."

"Önceleri anlaşabiliyorlar mıydı?"

"Hayır, aralarında hiçbir zaman sevgi yoktu."

"Buna rağmen oğlanın hassas ve ince duygulu olduğunu söylüyorsunuz değil mi?"

"Dünyada bu kadar cana yakın bir evlat olamaz. Benim hayatım onun hayatıdır. Tüm mutluluğu benim ne söylediğime veya ne yaptığıma bağlıdır."

Holmes bir kez daha not aldı. Bir müddet derin düşüncelere dalmış bir şekilde oturdu.

"Bu ikinci evliliğinizden önce oğlunuz ve siz çok yakın iki dosttunuz herhalde? Yediğiniz içtiğiniz ayrı gitmezdi, değil mi?"

"Evet, aynen öyle."

"Ve oğlunuz, bu kadar sevecen bir tabiatı olduğuna göre annesinin hatırasına çok bağlıydı."

"Evet, annesini hâlâ unutamıyor."

"Gerçekten çok ilginç bir çocuk olsa gerek. Bu saldırılarla ilgili bir sorum daha var. Bebeğinize ve oğlunuza yapılan bu garip saldırılar aynı zamana mı denk geldi?"

"İlk vakada öyle. Sanki cinnet geçirmişti ve öfkesini her iki çocuktan aldı. İkincisinde acı çeken, sadece Jack oldu. Bayan Mason bebekle ilgili herhangi bir şikâyette bulunmadı."

"Bu durum işleri biraz karıştırıyor."

"Bay Holmes, ne demek istediğinizi anlayamadım."

"Tahmin ediyorum... İnsan bazen geçici bir varsayım geliştirir ama bundan yararlanabilmek için biraz zaman gerekir ya da kesin kanıt. Kötü bir alışkanlık bu benim için Bay Ferguson, ama insanoğlunun tabiatı zayıftır. Ne yazık ki bu eski dostunuz benim bilimsel metotlarımı abartmış. Ancak, bu safhada şu kadarını söyleyebilirim; sizin sorununuz bana hiç de çözümsüz gibi gözükmedi. Siz bizi saat ikide Victoria istasyonunda bekleyin."

Kasvetli, sisli bir kasım akşamında bavullarımızı Chequers Oteli'ne verdikten sonra Sussex'in virajlı, çamurlu, uzun dar yollarından geçerek Ferguson'ın yaşadığı eski ve ıssız çiftlik evine vardık. Geniş, büyük bir binaydı. Orta kısım çok eskiden kalmaydı, buna karşılık eklentiler yeniydi. Her iki tarafta kule şeklinde Tudor devrini hatırlatan muazzam bacalar vardı; bitkilerle örtülü yüksek çatı Horsham kerestelerinden yapılmaydı. Giriş merdivenleri aşınmış ve kavisli bir hal almıştı. Sundurmanın etrafında eski zamandan kalma çinilere, yapıyı inşa eden kişiyi simgeleyen bir adam figürü işlenmişti. İçeride tavanları, ağır meşeden yapılma oluklu kirişler tutmaktaydı ve dümdüzlükten çıkmış döşeme, dik kavisler oluşturarak çökmüştü. Sıvası dökülmüş duvarlardan, etrafa rutubet ve küf kokusu yayılmaktaydı.

Ortada çok geniş bir salon vardı. Ferguson bizi bu salona götürdü. Burada 1670 tarihli demir paravanların arkasındaki eski tip bir şöminede yanan harika bir odun ateşinden alevler yükseliyordu. Etrafıma bakındığımda salonun, çeşitli ülkelerden getirilmiş, çeşitli çağlara ait antika eşya ve eserlerle döşenmiş olduğunu gördüm. Üst kısımları süslü tahtalarla kaplı duvarlar, XVII. yüzyılda binanın ilk sahibi olan çiftçiye ait olmalıydı. Duvarların alt kısımları, iyi seçilmiş modern suluboya resimlerle süslenmişti. Ahşap kaplamanın bitiminde sarı renkli duvarda, yukarıdaki Perulu hanım tarafından getirilmiş olduğu kuşku götürmez olan Güney Amerika'ya ait güzel bir silah ve alet koleksiyonu asılıydı. Holmes ayağa kalkarak, o şevk dolu ruhundan fışkıran merak duygusuyla,

duvardakileri dikkatle incelemeye koyuldu.

"Bay Ferguson, bakar mısınız?" diye seslendi.

Ufak, uzun tüylü bir İspanyol avcı köpeği, odanın bir köşesindeki sepette yatmaktaydı. Hayvan birden uyandı ve güçlükle yürüyerek sahibine doğru seğirtti. Arka ayakları düzensiz adımlar atıyor, kuyruğuysa yerlerde sürünüyordu. Ferguson'ın elini yaladı.

"Ne oldu Bay Holmes?"

"Köpeğin nesi var?"

"Veteriner de anlayamadı, şaştı kaldı. Bir çeşit felçmiş. Omurga menenjiti diye düşündü, ama yavaş yavaş düzeliyor. Yakında iyileşecek, değil mi Carlo?"

Köpek söylenenleri onaylarcasına kuyruğunu salladı. Hüzünlü bakışlarını önce birimize daha sonra diğerimize yöneltti. Onun durumundan söz ettiğimizi anlamıştı.

"Birden mi geldi felç?"

"Bir gecede."

"Ne kadar zaman önce?"

"Aşağı yukarı dört ay kadar oluyor."

"Çok ilginç, çok şey ifade ediyor."

"Ne demek istiyorsunuz Bay Holmes?"

"Az önceki tahminimin doğrulandığını…"

"Tanrı aşkına ne düşünüyorsunuz Bay Holmes. Bu iş sizin için belki bir çocuk oyuncağı olabilir ama benim için ölüm kalım meselesi. Karım… Belki de katil! Çocuğumsa… Ölüm tehlikesi içinde! Benimle oyun oynamayın Bay Holmes, mesele çok ciddi."

Büyük rugby oyuncusunun her yanı titriyordu. Holmes, teselli edercesine adamın koluna dokundu.

"Bay Ferguson olay nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, korkarım büyük bir acıya katlanmanız gerekecek," dedi. "Size elimden geldiğince acı çektirmemeye gayret ederim. Şu anda daha fazlasını söyleyemem, ama bu evden ayrılmadan kesin bir sonuca varabileceğimi umuyorum."

"Tanrım, umarım öyle olur. Bana izin verirseniz beyler, karımın odasına çıkıp herhangi bir değişiklik var mı bakacağım."

Birkaç dakikada ortadan kayboldu. Bu esnada Holmes, tekrar duvardaki ilginç nesneleri incelemeye koyuldu. Az sonra ev sahibimiz asık suratla geri döndü; hiçbir ilerleme kaydedememiş olduğu aşikârdı. Yanında ince, uzun, kumral yüzlü bir kız getirmişti.

"Çay hazırla Dolores," dedi Ferguson. "Hanımına istediği her şeyi götür."

"O çok hasta!" diye bağırdı genç kız, patronuna öfkeli gözlerle bakarak. "Hanımım yemek istemiyor. O çok hasta, doktora ihtiyacı var. Doktor olmadan onunla yalnız kalmaya korkuyorum."

Ferguson sorgulayan gözlerle bana baktı.

"Eğer yardım edebilirseniz sevinirim."

"Hanımınız Dr. Watson'ı görmek ister mi?"

"Sormaya gerek yok, gelsin. Onun doktora ihtiyacı var."

"O halde hemen sizinle geliyorum."

Heyecandan titremekte olan kızı takip ettim. Merdivenleri çıkıp eski bir koridorda ilerledik, yolun sonunda demir kollu ağır bir kapıyla karşılaştık. Beni düşündüren nokta, Ferguson'ın, karısının yanına varmakta zorlanacağıydı. Kız cebinden bir anahtar çıkardı. Ve ağır meşe kaplamalar, eski menteşelerinin altında gıcırdamaya başladı, içeri girdim. Kız çevik bir hareketle beni izleyerek kapıyı arkasından kilitledi.

Yatağın üzerinde ateşler içinde yanan bir kadın yatıyordu. Yarı baygın haldeydi, ama ben içeri girerken güzel gözlerini açıp şaşkın şaşkın bana baktı. Yabancı birini görmek onu endişelendirmiş olmalıydı. İçini çekerek yastığa gömüldü. Ben onun yanına yaklaşıp teskin edici sözler söyledim. Nabzına bakıp ateşini ölçtükten sonra sessizce yattı. Ateşi çok yüksekti, ama benim izlenimim, durumun fiziksel nedenlerden çok sinirsel ve zihinsel nedenlere bağlı olduğu yönündeydi.

"Son iki gündür bu vaziyette yatıyor. Öleceğinden korkuyorum," dedi genç kız.

Yataktaki kadın, alev alev yanan güzel yüzünü bana döndü.

"Kocam nerede?"

"Aşağıda, sizi görmek istiyor."

"Ben onu görmek istemiyorum! İstemiyorum!" Birden kendini kaybetti ve sayıklamaya başladı. "Düşman o! Düşman! Tanrım, bu iblisle ne yapacağım?

"Size herhangi bir şekilde yardım edebilir miyim?"

"Hayır, bana kimse yardım edemez. Bitti her şey, mahvoldu. Ne yaparsam yapayım faydasız, her şey mahvoldu."

Kadında garip bir vehim vardı. Bob Ferguson gibi saygıdeğer bir kişiyi düşman veya iblis kılığında düşünemiyordum.

"Hanımefendi," dedim, "kocanız sizi çok seviyor ve bütün bu olanlara çok üzülüyor."

O şahane güzelim gözlerini tekrar bana çevirdi.

"Beni seviyor, evet. Sanki ben onu sevmiyor muyum? Ben onun değerli kalbini kırmaktansa kendimi feda etmiyor muyum? Bu da onu sevdiğimi ispatlamaz mı? Ben onu böylesine seviyorum işte. Ama o benim kötü olduğumu düşündü ve bana onları söyleyebildi."

"Kocanız çok ama çok üzgün ve merak içinde ama olup bitenleri bir türlü anlayamıyor."

"Hayır, anlaması mümkün değil, ama bana güvenmeliydi."

"Onu hiç mi görmek istemiyorsunuz?" diye bir kez daha sordum.

"Hayır, hayır! Ne yüzündeki ifadeyi ne de söylediği korkunç sözleri unutabiliyorum. Onu görmeyeceğim. Haydi, gidin şimdi. Benim için elinizden bir şey gelmez. Ona bir tek şey söyleyin: çocuğumu istiyorum, çocuğumun üzerinde benim hakkım var! Ona göndereceğim tek mesaj bu!" Yüzünü duvara döndü ve daha fazla konuşmadı.

Aşağıdaki odaya indim. Holmes ile Ferguson hâlâ şöminenin karşısında oturuyorlardı. Ferguson görüşmeyle ilgili anlattıklarımı üzüntüyle dinledi.

"Çocuğu ona nasıl verebilirim ki?" dedi. "Yine aniden acayip bir dürtüyle hareket etmeyeceğini nereden bilebilirim? Bebeğin yanından dudaklarında kanla kalktığını nasıl unutabilirim?" Anısı tazelenince tüyleri ürperdi birden. "Çocuk, Bayan Mason'un yanında güvende ve öyle kalmalı."

Bu eski evde gördüğümüz en modern şey olan şık bir hizmetçi çay getirdi. Çay servisi yaparken kapı açıldı ve içeri bir delikanlı girdi. Dikkat çekici bir delikanlıydı bu; soluk benizli ve sarışındı; kolayca heyecana kapılacak gibi görünen masmavi gözleri vardı. Bakışları babasına iliştiği anda duygulandı ve gözleri birdenbire sevinç ışıltılarına boğuldu. Koştu ve âşık bir kızın teslimiyeti içinde kollarını babasının boynuna doladı.

"Ah, Babacığım!" diye bağırdı. "Geri döndüğünü bilmiyordum. Bilseydim seni karşılardım. Seni gördüğüme nasıl sevindim, bilemezsin!"

"Oğlum benim!" dedi adam, onun sarı saçlarını şefkatle okşayarak. "Biraz erken döndüm, çünkü arkadaşlarım Bay Holmes ve Dr. Watson'ı, birlikte gelip akam yemeğini bizimle yemeleri için ikna edebildim."

"Bu bey, Dedektif Bay Holmes mü?"

"Evet."

Oğlan gözleriyle bizi süzdü; bu bakışları hiç de cana yakın bulmadım.

"Diğer çocuğunuz nerede Bay Ferguson?" diye sordu Holmes. "Onunla da tanışabilir miyiz?"

Ferguson oğluna dönerek, "Bayan Mason'a bebeği buraya getirmesini söyle," dedi. Delikanlı kamburunu çıkara çıkara odadan çıktı. Bir cerrah gözüyle baktığımda, bunun omurilik zedelenmesinden kaynaklandığını anladım. Daha sonra geri geldi. Hemen arkasından uzun boylu, zayıf bir kadın, kucağında altın saçlı harikulade güzellikte bir çocuk taşıyarak geliyordu. Anglosakson ve Roma ırkının harika bir karışımı karşımızdaydı. Ferguson belli ki çocuğu çok seviyordu. Onu kollarına alarak, büyük bir şefkatle okşadı.

"Bu kadar tatlı bir çocuğa nasıl kötülük yapılır, aklım almıyor," diye söylendi ve o nur topu gibi çocuğun boynundaki kızarmış ve kabarmış yara izine baktı. İşte tam o anda tesadüfen Holmes'a baktığımda, yüzünde çok tuhaf, sanki kafası bir yere takılmış izlenimi veren bir ifade gördüm. Suratı, fildişinden oyulmuş gibi ifadesizdi. Gözleri bir an bebek ile babasının üzerinde gezindikten sonra odanın başka bir köşesine dikildi. Onun baktığı yere ben de baktım, sanırım yağmurlu havada hüzün veren bahçeye dikkatini vermişti. Her ne kadar panjurlardan biri yarı kapalı olduğu için dışarıdaki manzarayı yarı yarıya engellese de Holmes'un tüm ilgisi pencereye dönüktü. Daha sonra gülümseyerek bakışlarını tekrar bebeğe çevirdi. Çocuğun yuvarlak ensesinde küçük, buruşuk bir iz vardı. Holmes konuşmadan bu izi inceledi. En sonunda da önünde sallanan yumruğu, gamzeli küçük eli sıktı.

"Hoşça kal, küçük adam! Daha bu yaşta başından neler geçti… Bayan Mason, sizinle özel olarak konuşmak istiyorum."

Kadını kenara çekerek, birkaç dakika samimi bir şekilde sohbet etti. Sadece son sözlerini duyabildim: "Endişelerinizin en kısa zamanda ortadan kalkacağını umuyorum."

Sessiz ve somurtkan kadın çocuğu alarak çekildi.

"Bayan Mason nasıl bir insan, dersin? diye sordu Holmes.

"Dışarıdan bakılınca pek sempatik biri değil gördüğünüz gibi, ama altın gibi bir kalbi var ve çocuğa da çok düşkün."

Holmes birden delikanlıya dönerek "Dadıyı seviyor musun Jack?" diye sordu. Delikanlının duygularını ele veren yüzü bir an gölgelendi ve başını hayır der gibi iki yana salladı.

"Jack kimine sevgi gösterir, kimine de nefret," dedi Ferguson, kollarını oğlana dolayarak. "Neyse ki ben sevdiklerindenim."

Oğlan, şakalaşarak babasının göğsüne başını yasladı. Ferguson yumuşak bir tavırla onu kendinden uzaklaştırdı. "Hadi git bakalım, küçük Jacky," dedi. Oğlan uzaklaşırken onu sevgi dolu gözlerle izledi.

"Şimdi Bay Holmes…", diye devam etti, oğlan gözden kaybolduktan sonra. "Sanırım sizi çözümlenmesi umutsuz bir maceraya sürükledim. Şimdi ne yapacaksınız? Bana acıyorsunuz biliyorum. Ama hepsi bu kadar. Tüm olanlar size hem zor geldi, hem de saçma, öyle değil mi?"

"Gerçekten de çok nazik bir durum," dedi dostum, tatlı bir gülümsemeyle. Ama şu ana kadar herhangi bir saçmalıkla karşılaşmadım. Bu, akılcı çıkarımlar yapmayı gerektiren bir vaka, ama bu türden bir çıkarım tek tek vakalarla onaylandıkça somutlaşır; neticeye ulaşmış olduğumuza eminim. Hatta diyebilirim ki, daha Baker Caddesi'ndeyken sonucu tahmin etmiştim. Gerisi sadece bazı gözlemlerden ve kanıtlamadan ibaret."

Ferguson kocaman elini kırışıklarla dolu alnında gezdirdi.

"Allah aşkına Holmes," dedi boğuk bir sesle. "Eğer bu olayda gerçeği görebiliyorsan, beni daha fazla şüphede bırakma. Durum nedir? Nasıl davranayım? Ne yapayım? Neticeye nasıl vardığın umurumda bile değil. Mühim olan varmış olman."

"Elbette size her şeyi açıklayacağım bir açıklamada bulunmalıyım. Ama izninizle bu olayı kendi yöntemimle çözeyim. Watson, hanımefendi bizi görebilecek durumda mı, ne dersin?

"Hasta ama bilinci yerinde."

"Çok iyi. Bu meseleyi ancak onun önünde açıklığa kavuşturabiliriz."

"Ama o beni görmek istemiyor," dedi Ferguson.

"Hımm… Görecek, görecek…" dedi Holmes. Bir kâğıda birkaç satır karaladı. "Watson en azından sana izin var. Zahmet olmazsa, hanımefendiye bu haberi verir misin?"

Tekrar yukarıya çıkıp notu, kapıyı ihtiyatlı bir şekilde açan Dolores'e uzattım. Bir dakika sonra odanın içinden, sevinç ve şaşkınlıkla karışık bir çığlık yükseldi. Dolores başını dışarıya uzattı.

"Onları görmek ve dinlemek istiyor," dedi.

Ferguson ile Holmes'u yukarı çağırdım. Biz odaya girince, Ferguson ileri atıldı, karısına doğru birkaç adım attı, ama yatakta doğrulmuş olan kadın kollarını, onu görmek istemezcesine ileri uzattı. Ferguson bir koltuğa çöktü, Holmes de kadına selam verdikten sonra onun yanına oturdu. Kadın Holmes'u iri gözleriyle şaşkın şaşkın izliyordu.

"Dolores'i dışarı çıkarsak iyi olur," dedi Holmes. "Ah! Pekâlâ hanımefendi, eğer kalmasını istiyorsanız, bence bir sakıncası yok. Dinleyin Bay Ferguson, aslında işim çok, müşterilerim beni bekler; o yüzden kısa kesiyor ve asıl meseleye geliyorum. Ameliyat ne kadar tez olursa o kadar az can yakar. Sizi rahatlatacak olan şeyi öncelikle söyleyeyim. Karınız çok iyi, çok sevecen fakat ziyadesiyle kötü muameleye maruz kalmış bir kadın."

Ferguson oturduğu yerden bir sevinç çığlığıyla hopladı.

"Bunu bana ispatlarsanız Bay Holmes, ömür boyu size minnettar kalırım."

"Bunu yapacağım, ama bunu yaparken de sizi başka bir yönden yaralamak zorunda kalacağım."

"Karımı temize çıkardığınız sürece her şeye razıyım ben. Yeryüzündeki her şey bunun yanında önemsiz kalır."

"O zaman size Baker Caddesi'nde aklımdan geçenleri anlatayım. Bir vampir masalı bana saçma gelmişti… Ben bunu esasen ilk anda kafamdan silip atmıştım. Yaşadığımız dünyada bu tarz şeyler yok! Böyle olduğu halde sizin gözleminiz vampir şüphesini uyandırıyordu. Ne görmüştünüz? Karınız çocuğunuzun yattığı yataktan doğruluyor… dudakları da kana bulanmış."

"Evet, öyleydi."

"Peki, kanayan bir yaranın, kan içmekten başka bir nedenle de emilebileceği hiç aklınıza gelmedi mi? İngiltere tarihini bir inceleyin; bir zamanlar bir yarayı içindeki zehri boşaltmak için emen bir İngiltere kraliçesi yok muydu?"

"Zehir mi?"

"Güney Amerika'da her mutfakta zehir bulundurulması adettir. Daha buraya gelip görmeden içgüdümle sizin bir silah koleksiyonunuz olduğunu tahmin etmiştim. Başka bir zehir de olabilir tabiî, ama nedense bu hatırıma geliverdi. Küçük kuşları vurmak için kullanılan bir okun yanında boş bir ok kılıfı görünce, aradığımı bulmuş oldum. Eğer çocuğa, ok zehrine veya başka bir ilaca bulanmış bu oklardan biri batırılmışsa, zehir emilerek dışarı çıkarılamadığı takdirde ölüm kesin demektir.

"İşin içinde bir de köpek var! Eğer insan böyle bir zehri kullanacaksa, zehrin gücünü yitirip yitirmediğini anlamak için önce bir köpekten yararlanmaz mı? Başlangıçta hatırıma köpek falan gelmemişti ama benim olayı kurgulama şeklime uydu. Şimdi anladınız mı? Karınız böylesine bir zehirlenmeden şüphelenmişti. Gözlerini dört açtı, bu işin nasıl yapıldığını gördü ve çocuğunun hayatını kurtardı, ama gerçeği size söylemekten kaçındı. Çünkü sizin delikanlıyı ne denli sevdiğinizi biliyordu ve gerçeğin sizi yıkacağından korkuyordu."

"Jacky!"

"Az önce siz bebeği okşarken onu izledim. Panjurun önündeki cama akseden yüzü açıkça görülüyordu. Bir rastlantı sonucu yarısı kapalı panjur, pencere camını ayna gibi yapmıştı. Bir insanın yüzünde nadiren böylesine bir kıskançlık ve korkunç bir nefret ifadesi olur."

"Benim Jacky'im."

"Gerçeği görmek zorundasınız Bay Ferguson. Daha acı olan tarafı, size olan ölesiye sevgisi ile merhum annesine olan derin bağlılığı oğlunuzu bu yola sevk etti. Tüm ruhu bu harika bebeğe duyduğu nefretle doluydu. Bu üvey kardeşinin sağlıklı ve güzel oluşu, kendi sakatlığıyla tam bir çelişki teşkil ediyordu."

"Aman Tanrım, inanılmaz!"

"Gerçeği söylemedim mi, hanımefendi?"

Kadın yüzünü yastığa gömmüş hıçkırıyordu. Derken aniden yüzünü kocasına döndü.

"Sana bunu nasıl söyleyebilirdim ki Bob? Bunun, senin için nasıl büyük bir darbe olacağını biliyordum. Beklemeliydim. Gerçeğin başka birisinin ağzından söylenmesi gerekiyordu. Sihirli güçleri olan şu beyefendi bana her şeyi bildiğini yazınca, içim nasıl rahatladı."

"Jacky'yi bir yıl süreyle denizaşırı bir yere götürseniz iyi olur bence," dedi Holmes sandalyesinden kalkarken. "Açıklanmaya bir nokta kaldı, hanımefendi. Jacky'ye karşı aldığınız önlemler akla yakın. Nihayet bir annenin de sabrının sonu vardır. Ama son iki gün çocuktan ayrılmayı nasıl göze aldınız?"

"Bayan Mason'a her şeyi söylemiştim. Onun haberi vardı."

"Tamam. Ben de öyle tahmin etmiştim."

Ferguson yatağın başına geldi. Boğulur gibiydi. Hiç ses çıkarmadan ellerini ileriye doğru uzatmış titriyordu.

"Sanırım bizim ayrılma zamanımız geldi Watson," diye fısıldadı Holmes. "Sen sadık Dolores'in bir koluna gir, ben de ötekine gireyim. Tamam, böyle işte," diye ekledi ve arkasından kapıyı kapadı. "Artık sevgilileri yalnız bırakalım, birbirlerine anlatacak daha çok şeyleri olmalı."

Bu vakayla ilgili notlarımın arasında bir de yazı var. Daha doğrusu Holmes'un yazdığı son mektubun kopyası; baştaki mektuba cevap teşkil ediyor. Mektupta şunlar yazılıydı:

Baker Caddesi 21 Kasım

Morrison, Morrison ve Dodd

"Vampirler hakkında.

Aziz Beyefendiler,

Sizin 19 Kasım tarihli mektubunuza istinaden müşteriniz Ferguson ve Muirhead firmasının sahiplerinden Mincing Lane'li çay tüccarı Mr. Ferguson'ın davasını incelediğimi ve tatmin edici bir sonuca bağlamış olduğumu bildiririm. Tavsiyenize teşekkür ederim.

Saygılarımla, Sherlock Holmes"

EMEKLİ BOYA İMALATÇISININ MACERASI

Sherlock Holmes'un uyanık ve dinç tabiatının ara sıra olduğu gibi, o sabah yine melankoliye ve felsefeye yenik düştüğü bir gündü.

"Onu gördün mü?" diye sordu.

"Şu demin kapıdan çıkan ihtiyarı mı?"

"Evet."

"Gördüm, kapıda karşılaştık."

"Hastalıklı, acınası, zararsız bir yaratık."

"Evet, öyle Watson; acınası ve zararsız biri. Zaten hayat da böyle değil midir? Acımasız ve beyhude! Talih alnımıza yazılmıştır. Bazen yıldızlarla, burçlarla uğraşırız. Sonunda ne geçer elimize peki? Bir gölge ya da gölgeden de kötüsü: sefalet."

"Senin müşterin mi bu?"

"Eh, öyle sayılır. Scotland Yard bana göndermiş. İyileşmeyecek hastayı doktorlar bazen şarlatanlara havale eder ya, o hesap. Artık kendi ellerinden daha fazla bir şey gelemeyeceği, hastanın durumu bundan daha kötü olamayacağı için!"

"Mesele nedir?"

Holmes masadan çok kirli bir kartvizit aldı. "Josiah Amberley, Brickfall ve Amberley Fabrikası'nın bir şubesini işletirmiş. Bu ismi bilirsin, yağlıboya imal ediyorlar. Kısacası adam bu şirketten altmış bir yaşındayken ayrılıyor, sonra kendisine Lewisham'da bir ev satın alıyor ve yorucu iş hayatından tamamen çekilerek keyfine bakmak istiyor. Geleceğini de garanti altına almış durumda."

"Öyle olmalı elbette."

Holmes bir zarfın arkasına karaladığı notlara göz attı:

"1896'da emekli olmuş, Watson. 1897 baharında kendinden yirmi yaş küçük bir kadınla evlenmiş. Fotoğraflarına bakılırsa kadın gayet güzel. Yeterince parası, bir hayat arkadaşı ve bolca vakti var. Adam hayatını düzene koymuş. Ama senin de az önce gördüğün gibi, iki yılda öylesine çökmüş, öylesine perişan bir hale gelmiş ki…"

"İyi ama ne olmuş?"

"Hep aynı hikâye, Watson. Kalleş bir arkadaş ve sadakatsiz bir eş. Amberley'in bir tek merakı var, o da satranç. Lewisham'dan o kadar uzak olmayan bir yerde genç bir doktor oturuyor. O da satranca meraklı. İsmini şuraya yazmıştım: Dr. Ray Ernest. Bu adam Amberley'lerin evine sık sık uğramaya başlıyor ve tabii sonunda kendisiyle Bayan Amberley arasında sıkı fıkı bir ilişki doğuyor. Kabul etmek gerekir ki, talihsiz müşterimiz insan olarak ne kadar makbul olursa olun görünüş bakımından pek de öyle ahım şahım bir tip değil. Uzatmayalım, âşık çift geçen hafta ortadan kayboluyor, nereye gittiklerini bir Allahın kulu bilmiyor. Senin anlayacağın sadakatsiz hanım, kocasının biriktirdiği paranın büyük bir kısmıyla, mücevherat kutusunu alıp götürüyor. Kadının peşine düşebilir miymişiz? Parayı kurtarabilir miymişiz? Her gün rastlanan şeyler bunlar ama bu iş Josiah Amberley için hayati bir meseleymiş."

"Ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Önce aynı soruyu ben sorayım, sevgili dostum Watson: Sen ne yapacaksın? Bana yardım etmek ister misin? Bildiğin gibi, şu sırada iki kilise papazının işleriyle meşgulüm; artık bitirmek zorundayım. Lewisham'a gidecek vaktim sahiden yok, yoksa olan biteni yerinde incelemek daha doğru olurdu. İhtiyar delikanlı ne olursa olsun benim gelmemi istiyordu ama ona durumu anlattım. Şimdi seni kabule hazır."

"Aslına bakarsan," diye cevap verdim, "ne işe yarayacağımı bilmiyorum ama elimden geleni yaparım."

Nitekim öyle oldu; bir yaz günü öğleden sonra, Lewisham'a yola çıkarken bulaştığım şu hikâyenin bir hafta bile geçmeden tüm İngiltere'de büyük tartışmalara yol açacağını nereden bilebilirdim!

İncelemelerim hakkında bir rapor vermek için tekrar Baker Caddesi'ne döndüğümde akşam olmuştu.

Holmes derin bir koltuğa gömülmüş, bacaklarını uzatmış beni bekliyordu. Ağzındaki piposu insanın genzine kaçan dumanlar çıkarıyordu. Gözkapakları yarı kapalıydı, uyuyor sanırdınız.

Olanları anlatırken durakladığım veya soru sorduğum yerlerde gözkapakları açılıveriyor, kurşuni renkteki gözleri meydana çıkıyordu. İçime işleyen bakışlarında, vahşi bir hayvanın uyanıklılığı ve keskinliği yansıyordu.

"Bay Josiah Amberley'in malikânesine 'Konak' adını vermişler," diye anlatmaya başladım. "Sana ilginç gelecek Holmes. Adam hayattan elini eteğini çekmiş münzevi bir papaz gibi yaşıyor. O muhiti bilirsin; tuğladan yapılmış sıra sıra evlerle, kasvetli sokaklar. Tam orta yerde de eski kültürle, konfordan oluşan bir adacık düşün; işte Amberley'in evi burada. Üzeri yer yer yosunla kaplı ama güneş altında kalmaktan kurumuş taşların oluşturduğu yüksek bir çitle çevrili evin etrafı."

Holmes ciddi bir tavırla, "Edebiyat yapma," dedi. "Evin etrafında taş duvar olduğunu anladım."

"Tamam. Sokakta ağzında sigarasıyla başıboş bir adama sormamış olsam, hangi evin 'Konak' olduğunu bulamayacaktım. Adam dikkatimi çekti. İri yapılı, uzun boylu, pos bıyıklı biriydi; askerlere benziyordu. Sorularıma cevap vermekten çok, başını eğmekle yetindi; şimdi hatırlıyorum da, bana bir acayip baktı.

"Bahçe kapısından girerken Bay Amberley evinden çıkıyordu. Onu bu sabah burada görmüştüm ama o anda bana bir tuhaf göründü. Gün ışığında baktığımda hareketi bana yapmacık göründü."

"Ben de onu iyice inceledim. Rica etsem onun hakkındaki izlenimlerini ayrıntılarıyla anlatır mısın bana?" dedi Holmes.

"Karşımda üzüntüden kahrolmuş bir insan vardı. Ağır bir yük taşıyormuşçasına kamburu çıkmıştı. Fakat hiç de sandığım gibi çelimsiz ve güçsüz değildi. Buna rağmen dev bir adamın omuzlarıyla göğsü, bir çift ince bacağa yüklenmişti."

"Sol ayağındaki pabucun derisi kırışıkken sağdakininki dümdüzdü" diye söze karıştı Holmes.

"Buna dikkat etmedim."

"Etmediğini tahmin ettim. Adam protez taşıyor, Watson. Ben çok dikkat ettim. Devam et!"

"Eskimiş hasır şapkasının altından uzanan kıvırcık uzun saçlarıyla, derin çizgilerin oluşturduğu yüz

hatları, ayrıca sabırsız ve öfkeli görünüşü ilgimi çekti."

"Harika Watson. Peki, neler anlattı?"

"Bütün ayrıntılarıyla hazin hikâyesini. Birlikte eve girerken etrafima dikkatle baktım. Hayatımda bu kadar bakımsız bir bahçe görmedim. Her tarafi yabani otlar sarmıştı; her köşe bakımsızlığı gözler önüne seriyordu. Ağaçlar gelişigüzel dikilmiş ve kendiliğinden büyümüştü. Aklı başında bir kadının eseri olamazdı bu. Evin bakımsızlığı zavallı adamın da gözünden kaçmamış olmalı ki orayı burayı düzeltmeye çalışıyordu. Kapı girişine bir teneke boya koymuş, sol eline de kocaman bir fırça almıştı. Doğramaları boyuyordu."

"Her neyse, beni odasına götürdü; orası da dökülüyordu. Uzun bir konuşmaya daldık. Senin gelmemene şaşırdı tabii. 'Bay Sherlock Holmes gibi bir adamın para kaybını göze alarak benim gibi fakir birinin işiyle ilgilenmesini zaten beklemiyordum,' dedi. Paranın bu işte kesinlikle rol oynamadığına inandırdım kendisini. 'Anladık, şu anda kendini sanata adamış. Sanat sanat içindir,' dedi. 'Fakat cinayeti de bir sanat saysa, buradan belki eli boş çıkmazdı. Gelelim insan tabiatına Dr. Watson. Bence en nankör yaratık insandır! Bu dünyada benim eşim kadar şımartılmış bir kadın daha yoktur. Bir dediğini iki etmedim! Ya o genç adam… İstese benim oğlum yerine geçerdi. Görüyorsunuz ya, ikisi de beni nasıl aldattı! Ah, Dr. Watson, iğrenç bir dünyada yaşıyoruz, hem de ne iğrenç!'

"Karısına düzdüğü mersiyenin melodileri aşağı yukarı böyleydi; bir saatten de fazla sürdü. Başta hiçbir şeyden şüphelenmemiş. Çünkü evde yalnız oturuyorlarmış; sadece sabahları bir hizmetçi kadın geliyor ve akşamları saat altıda gidiyormuş. Bahsettiğim o akşam Amberley karısına sürpriz olsun diye Haymarket tiyatrosuna iki bilet almış. Son anda karısı başının ağrıdığını bahane ederek tiyatroya gitmekten vazgeçmiş. Bu kesin, çünkü adam bana karısının kullanılmamış biletini gösterdi."

"Çok ilginç gerçekten de," dedi Holmes. Hikâyeyi daha dikkatli dinlemeye başladı. "Lütfen devam et, Watson. Ne de olsa anlattıkların son derece ilginç. Sen o bilete iyice baktın mı? Koltuk numarası tesadüfen dikkatini çekti mi?"

"Otuz birdi; bu benim okul numaram, o nedenle hatırımda kalıverdi."

"Şahane Watson! O zaman Amberley ya otuz ya da otuz iki numaralı koltuğa oturdu."

"Öyle olmalı," diye cevap verdim, biraz şaşkınlıkla. "Bilet, (B) sırasından alınmış."

"Harika! Başka ne anlattı?"

"Beni, 'Çelik Kasa' dediği odasına götürdü. Burası gerçekten bankalardaki çelik kasaları andırıyordu. Kapıyla pencereler demirdendi; hırsıza karşı önlem aldığını söyledi. Anlaşılan karısında bu odanın yedek anahtarı vardı, çünkü onca değerli evrakın yanı sıra yedi bin sterlin kaybolmuş."

"Değerli evrak mı? Neymiş bunlar?"

"Polise bunların tam bir listesini vererek, onları garantiye almış. Tiyatrodan gece yarısına doğru dönmüş, eve vardığında odanın soyulduğunu görmüş. Kapıyla pencereler açıkmış, suçlular da arkalarında hiçbir iz bırakmamış. Ne bir mektup ne de bir haber. O günden beri de onlardan ses seda çıkmamış. Bunun üzerine polise başvurmuş."

Holmes birkaç dakika düşüncelere daldı.

"Sen geldiğinde Amberley'in boya işiyle uğraşmakta olduğunu söyledin. Ne boyuyordu?"

"Koridoru boyuyordu. Sana bahsettiğim odanın kapısıyla pencereleri bitmişti."

"Böyle bir durumda boya yapması biraz tuhaf değil mi, ne dersin?"

"Üzüntüsünü unutmak için bir şeyler yapması gerekiyordu. O böyle açıkladı. Gerçekten böyle bir uğraş biraz tuhaf kaçıyor ama zaten adamın kendisi de acayip. Karısının bir resmini gözlerimin önünde yırtıp attı; kızgınlıktan köpürüyordu. 'O Allahın belası suratını artık görmek bile istemiyorum!' diye bağırıyordu."

"Hepsi bu kadar mı Watson?"

"Yo, bir şey daha var; aslında benim dikkatimi en fazla çeken şey. Blackheath tren istasyonuna geldim, hareket etmek üzere olan trene atladım. Tam o esnada yanımdaki kompartımana bir adamın sıçradığını gördüm. Bir kez gördüğüm bir suratı kolay kolay unutmam, beni tanırsın Holmes. Sokakta konuştuğum o iri yarı esmer adamdı bu. Londra köprüsündeyken onu bir ara görmüş ama sonra kalabalıkta gözden kaybetmiştim. Fakat onun beni takip ettiğine eminim."

"Kesinlikle! Kesinlikle!" dedi Holmes. "Uzun boylu, esmer, posbıyıklı bir adam demiştin. Ha, bir de griye çalan koyulukta gözlüğü vardı değil mi?"

"Holmes sihirbaz mısın sen? Ben öyle söylemedim ama gerçekten güneş gözlüğü takıyordu."

"Ayrıca kravatında masonların taktığı bir kravat iğnesi vardı, değil mi?"

"Holmes!"

"Çok basit, dostum Watson. Şimdi tiyatroya dönelim. İtiraf etmeliyim ki başlangıçta bu meseleyi çok basit bulmuş ve dikkatimi vermemiştim ama bu iş gittikçe önem kazanıyor. Çok şeyi gözünden kaçırmış olmana rağmen ilgini çeken bazı noktalar beni endişelendiriyor."

"Neyi gözden kaçırmışım ki?"

"Hemen alınma, azizim. Bilirsin, sana serzenişte bulunmam ben. Kimse bu kadar zeki davranamazdı; çok kimse senin eline su bile dökemez. Fakat burada sen sahiden önemli bir noktayı atlamışsın. Mesela, Amberley'in karısı hakkında komşuları ne düşünüyor? Bu çok önemli. Onlara göre Dr. Ernest nasıl bir adam? Göründüğü gibi gerçekten çapkın ve hovarda mı? Sen insanlara yaklaşmasını iyi bilirsin Watson. Hizmetçilerden bazı ayrıntıları kolaylıkla öğrenebilirdin. Postanedeki kıza, manavın karısına hiç mi bir şey sormadın? Mavi Çapa pansiyonu sahibesinin kulağına fısıldayacağın bir iki tatlı söz sana çok önemli bilgiler sağlayabilirdi. Bütün bunları yapmadın."

"Hemen yapayım istersen?"

"Artık çok geç. Scotland Yard'ın ve şu telefonun yardımıyla şu odadan çıkmama pek lüzum kalmadan istediğim bilgileri elde ettim ben. Amberley bilhassa cimri bir adammış; kaba ve kibirli bir koca izlenimi uyandırmakta. Çelik odasında bir yığın para sakladığı da kesin. Dr. Ray Ernest'e gelince, bekâr biri; Amberley'le satranç oynarken karısıyla iş pişiriyor. Bütün bunlar çok açık. Bunların ardında bir sır yatıyor elbette."

"Takıldığın nokta ne?"

"Belki de benim hayal gücüm. Neyse, geçelim bunları Watson. Şu sıkıcı işgününden kaçalım, ruhumuzu müzikle dinlendirelim. Albert Hall'da bu akşam Carina şarkı söylüyormuş. Haydi, hemen

giyinelim, dışarıda bir yemek yiyelim, sonra da müziği içimize çekelim."

Ertesi sabah, zamanında kalktım. Kahvaltı masasında kızarmış ekmek ile iki yumurtanın soyulmuş kabuklarını görünce, dostumun benden önce davrandığını anladım. Masanın üzerine bir not bırakmıştı:

"Dostum Watson,

Bay Josiah Amberley olayında açıklanması gereken bir iki nokta var. Bunları çözebilirsem meseleyi halletmiş sayılırız, yoksa yerimizde sayarız. Senden bir ricam var, saat üçe doğru hazır ol; sana ihtiyacım olabilir.

S. H."

Bütün gün Holmes'ten haber alamadım ama söylediği saatte çıkageldi; düşüncelere dalmış, suskundu. Böyle anlarda yapılacak en iyi şey, onu rahat bırakmaktı.

"Amberley buraya uğradı mı?"

"Hayır."

"Demek öyle. Onu bekleyelim o zaman."

Yanılmadı; çok geçmeden ihtiyar delikanlı çıkageldi, suratı asık, bakışları endişeliydi.

"Bir telgraf aldım Bay Holmes. Ne yapacağımı bilemiyorum."

Uzattığı telgrafi Holmes yüksek sesle okudu:

"HEMEN GELİN. KAYBINIZ HAKKINDA BİLGİ VEREBİLİRİM! ELMAN. PATRİKHANE."

"Öğlen ikide Little Purlington'dan çekilmiş. Bildiğim kadarıyla, Little Purlington, Essex'te Frinton yakınlarında bir yer. Eh, herhalde biraz sonra yola çıkarsınız. Telgrafi çeken kişi, o kasabanın papazı olmalı; güvenilir bir kişi. Şu adres defterine bir göz atayım… hah, işte: J. C. Elman, M. A. : ikameti Little Purlington. Mosmor kasabası. Tren tarifesine bakar mısın, Watson?"

"Oraya Liverpool Caddesi'nden kalkan beş yirmi beş treni var."

"Güzel. En iyisi sen de birlikte git Watson. Bay Amberley'in senin önerilerine veya yardımına ihtiyacı olabilir. İşler karışıyor çünkü."

Ne var ki müşterimiz gitmek niyetinde değildi.

"Bu tam bir saçmalık, Bay Holmes," dedi. "Olan bitenler hakkında bu adam ne bilebilir ki? Zaman ve para kaybetmekten başka bir işe yaramaz bu bence."

"Bildiği bir şey olmalı ki size telgraf çekti. Siz de hemen telgraf çekip geleceğinizi bildirin."

"Oraya gideceğimi sanmıyorum."

Holmes ciddi bir tavır takındı.

"Bu kadar açık bir izin peşine düşmemekle hem benim hem de polisin gözünde çok kötü bir izlenim bırakırsınız Bay Amberley. Bu araştırma sizi ilgilendirmiyor sanki!"

Holmes'un bu serzenişi müşterimizi etkilemiş gibiydi.

"Tamam, tamam giderim. Eğer siz böyle düşünüyorsanız," dedi. "Doğrusu bir papazın bu şeyleri bilmesi bana saçma geliyor ama mademki ısrar ediyorsunuz…"

"Israr ediyorum!" diye vurguladı Holmes.

Yola koyulmak üzereydik. Odadan çıkarken Holmes beni yanına çağırdı. "Ne yap et, onun oraya gitmesini sağla," dedi. "Yoldayken fikrini değiştirip dönmeye falan kalkarsa hemen en yakın postaneye koş ve bana telgraf çek: 'Kaçtı' diye yaz, ben anlarım. Ben burada birini bırakacağım, telgraf gelir gelmez bulunduğum yere haber ulaştıracaklar."

Little Purlington'u bulmak kolay olmadı, trenle aktarma yapmak gerekti. Şimdi düşünüyorum da bu yolculuk hiç de rahat geçmedi. Hava sıcak olduğu için trende piştik. Amberley asık suratıyla hiç konuşmadı. Konuşsa bile yaptığımız işin saçma olduğunu tekrarlayıp durdu. Derken küçük bir istasyonda trenden indik. İki millik bir fayton yolcuğundan sonra patrikhaneye vardık. Çalışma odasında bizi ağırbaşlı, görkemli, şişman biri karşıladı.

"Buyurun beyler, sizin için ne yapabilirim?" dedi.

"Telgrafınızı alınca kalkıp geldik," dedim.

"Telgraf mı? Ben telgraf çekmedim ki!"

"Ne yani siz Bay Josiah Amberley'e, parasıyla karısı hakkında telgraf çekmediniz mi?"

"Dalga geçiyorsunuz herhalde, beyler!" dedi. Kızmış gibiydi. "Bahsettiğiniz kişinin ne adını duydum, ne de böyle bir kişiye telgraf çektim."

Müşterimizle bakıştık, şaşıp kalmıştık.

"Galiba bir yanlışlık oldu," dedim. "Burada iki tane Patrikhane olmalı. Bakın şu telgrafa, Elman imzasıyla verilmiş, Patrikhane diye de yazıyor."

"Burada sadece bir tane Patrikhane vardır beyefendi. Ve de tek papaz. Bu telgrafa gelince, anlaşılan biri skandal çıkarmak istiyor. Siz en iyisi polise gidin. Artık konuşmamıza lüzum yok."

Çok geçmeden Bay Amberley'le ben kendimizi sokakta buluverdik. Burası İngiltere'nin en ilkel köylerindendi. Postaneye gittik; orası da kapalıydı; neyse ki istasyon lokantasında bir telefon vardı da Holmes'le konuşabildim. O da şaşırmıştı.

"Çok tuhaf!" diyordu uzaktan gelen sesi. "Çok ilginç. Korkarım dostum, akşam treni olmadığı için geri dönemeyeceksin. İstemeyerek sizin, köydeki otelde berbat bir gece geçirmenize neden oluyorum. Ama orada doğa güzeldir; eh, yanında da Josiah Amberley var… Umarım iyi eğlenirsin."

Telefonu kapatırken kıs kıs güldüğünü duydum. Amberley'in ne pinti biri olduğu çabuk ortaya çıktı. Yolculuk masraflarından yakındı, tren biletini üçüncü sınıf aldı, otel masrafının çok yüksek olduğunu tekrarlayıp durdu. Neyse ki ertesi sabah Londra'ya vardık; hangimizin canı daha sıkkındı, kolay kolay anlayamazdınız.

"İsterseniz Baker Caddesi'ne uğrayalım. Belki Bay Holmes bir şeyler bulmuştur."

"Buldukları dünkü gibiyse hiçbir işe yaramaz," dedi Amberley, kötü kötü bakarak. Yine de benimle geldi. Daha önce Holmes'e telgraf çekerek geliş saatimizi bildirmiştim; ancak o bir not bırakmıştı: Lewisham'daymış ve bizi orada bekliyormuş.

Bu sürpriz oldu ama daha büyük sürpriz, müşterimizin oturma odasında Holmes'un yalnız

olmayışıydı; yanında başka bir adam vardı. Posbıyıklı, güneş gözlüklü ve kravatında masonlara özgü iğne taşıyan biri.

"Size arkadaşım Bay Barker'ı tanıştırayım," dedi Holmes. "O da sizin meselenizle ilgilendi, Bay Amberley, ama yarı yöntemlerle çalışıyoruz. İkimizin de size bir sorumuz var."

Josiah Amberley kendini düşercesine koltuğuna bırakıverdi. Tehlikeyi sezmişti; bunu, oraya buraya yönelen bakışlardan, suratındaki sinirli kasılmalardan anlamıştım.

"Ne soracaksınız Bay Holmes?"

"Cesetleri ne yaptınız?"

Adam kısık bir ses çıkararak ayağa fırladı, yumruğunu havaya salladı; sanki nutku tutulmuştu; korkunç ve yırtıcı bir hayvanı andırıyordu. O anda gerçek Amberley'i görmüştüm. Ruhu bedenine yansımış bir şeytandı bu! Kendini koltuğa bıraktığında elleriyle dudaklarını kapadı; inleyişini önlemek istercesine. Tam o sırada Holmes bir kaplan gibi adamın gırtlağına sarıldı ve suratını öne doğru bastırdı. Amberley'in hırıldayan ağzından yere beyaz bir tablet düştü.

"Kestirme ölümden vazgeçin, Bay Amberley. Önce halledilecek bazı işlerimiz var. Ne dersiniz, Barker?"

"Araba kapıda bekliyor."

"Karakola kadar birkaç yüz metre var. Sen burada kal, Watson. Ben yarım saate kadar dönerim."

İhtiyar fabrikatörün iri bedeninde bir aslanın gücü saklı olsa da bu, deneyimli iki erkeğin hakkından gelmeye yeterli olmadı. Debelene debelene dışarıda bekleyen arabaya götürüldü; bense bu acayip evde tek başıma nöbete kaldım. Neyse ki Holmes sözünde durdu ve erken döndü; yanında genç bir müfettiş vardı.

"Barker'ı karakolda bıraktım, formaliteleri bitirsin diye," dedi Holmes. "Sen Barker'ı tanımazsın, Watson. Kendisi çoğu zaman Surrey kıyılarında çalışır; bana rakip bir meslektaş sayılır. Sen bana esmer iri yarı bir adamdan bahsettiğin zaman o olduğunu anlamıştım. Bazı meseleleri tereyağından kıl çeker gibi çözmüştür kendisi, öyle değil mi Müfettiş Bey?"

Genç müfettiş cevap verdi: "Birkaç kez gerçekten başarılı oldu."

"Kullandığı yöntemler sıra dışı, tıpkı benimkiler gibi. Ancak bunlar bazen faydalı olabiliyor, bana hak vereceksiniz. Mesela siz yasal uyarınızı yapsaydınız, yani 'Bundan sonra söyleyecekleriniz aleyhinize delil olarak kullanılabilir' falan demiş olsaydınız herifi hiçbir zaman suçunu itirafa zorlayamazdınız."

"Olabilir, hem zaten hedefimiz aynı, Bay Holmes. İnanın, biz de kendimize göre bu meseleyi çözer, adamı da tutuklardık. Bizim kullanamadığımız yöntemlerinizle işimize burnunuzu sokarak adımızı kötüye çıkarmanızdan ötürü size kızıyorsak, kusura bakmayın."

"Böyle bir şey aklımdan geçmez, MacKinnon. Size söz veriyorum, ben arka planda kalacağım. Barker'e gelince, ben ne söylesem onu yapar."

Müfettiş rahatlamış gibi görünüyordu.

"Çok naziksiniz, Bay Holmes. Başarı veya başarısızlık sizce önemli olmayabilir ama bize gelince öyle değil; bir kere gazeteciler peşimizi bırakmaz."

"Haklısınız. Ama size nasılsa soru soracaklar; cevapları şimdiden hazırlamak daha iyi olmaz mı? Sözgelimi, şu süper zeki muhabirlerden biri, bu meselede sizi şüphelendiren noktaların neler olduğunu ve bunlara dayanarak gerçek sonuca nasıl vardığınızı sorsa, ne diyeceksiniz?"

Müfettiş istifini bozdu.

"Doğrusu şu ana kadar elimde kesin bir delil yok, Bay Holmes. Tutuklunun, üç şahit önünde intihar etmeye kalkışması nedeniyle karısını ve onun âşığını öldürdüğünü itiraf ettiğini siz söylediniz. Bu sonuca nasıl ve nereden vardınız?"

"Siz ev arama emri çıkartmış mıydınız?"

"Üç polis memuru yolda."

"O zaman aradığınız ipucunu bulacaksınız. Cesetler fazla uzakta olmamalı. Şüpheli yerleri kazmak çok zaman almaz. Ev oldukça eski. Herhangi bir yerde, kesinlikle kör bir kuyu olacak. Şansınızı orada deneyin."

"Peki ama cinayeti nasıl anladınız?"

"Önce neler olduğunu anlatayım, sonra size ve dostuma –ki bu vakada bana yaptığı yardımı ödeyemem- cinayetin açıklamasını yapayım. Öncelikle katilin zihniyetine dikkat çekmek isterim. Öyle tuhaf bir kişi ki, bazen düşünüyorum, kendisini darağacına göndermek yerine tımarhaneye tıkmak daha doğru olmaz mı diye. Herifin karakteri modern Anglosaksonunkinden ziyade ortaçağdan kalma bir İtalyanınkine benziyor. Cimrinin teki, karısını öyle usandırmış ki zavallı kadın, maceraperest biri için tam bir av. Ve o maceraperest çok geçmeden ortaya çıkıveriyor; satranca meraklı bir doktor kişiliğinde. Amberley satrançta ustaydı; işte Watson, her şeyi önceden hazırlayan bir beyin. Ayrıca bütün cimriler gibi kıskanç da. Üstelik bu kıskançlığı hastalık derecesinde. Haklı mıydı, haksız mıydı bilmiyorum ama karısının bir gönül ilişkisi olduğuna inanmıştı. Bunun üzerine öç almaya karar verdi ve şeytana pabucunu ters giydirircesine cinayet planı hazırladı. Benimle gelin!"

Holmes bizi peşine taktı; sanki oldum olası bu evde doğmuş büyümüş gibi kendinden emin adımlarla yürüdü, "Çelik Kasa"nın açık kapısı önüne gelince durdu.

"Amma pis bir boya kokusu!" diye yakındı müfettiş.

"İlk ipucumuz bu işte!" dedi Holmes. "Bunu Dr. Watson'ın gözlemlerine borçluyuz; her ne kadar kendisi bundan bir sonuç çıkaramamışsa da. Kafama şu takıldı: Adam evini neden böyle bir zamanda kokuya boğsun? Tabii ki başka bir kokuyu veya şüpheyi çekecek bir kokuyu bastırmak için. Hesapta bir de pencereleri ve kapıları demirden olan şu oda var. İçeriden dışarıya kuş uçmaz bir oda. Şu iki ipucu sizi nereye götürüyor? Bunu anlayabilmek için evin içine girmem gerekiyordu. Bu işin içinde bir bityeniği olmalıydı; buna emindim. Çünkü daha önce Haymarket tiyatrosuna gidip satılan biletleri kontrol etmiştim. O gece (B) sırasında otuz ve otuz iki numaralı yerler satılmamıştı. Demek ki o akşam Amberley tiyatroda değildi; böylece cinayetin işlendiği saatte başka bir yerde bulunma ihtimali ortadan kalkıyordu. Sırf cimriliği yüzünden bir hata yaptı, sadece karısı için satın aldığı tek tiyatro biletini görmek isteyen Dr. Watson'a o bileti gösterdi. Keskin zekâlı dostum koltuk numarasını aklında tutmasını bildi. Geriye tek bir şey kalıyordu: Kimse tarafından rahatsız edilmeden evin içini nasıl araştırabilirdim? Bir adam tuttum ve müşterimi, günübirlik dönemeyeceği bir yere telgrafla çağırttım. Ne olur ne olmaz diye de Dr. Watson'ı yanına kattım. Papaz rolünü oynamak için de tabii benim eski dostum Crockford'a başvurdum. Nasıl, iyi mi?"

Müfettiş, Holmes'e duyduğu hayranlığı gizleyemedi.

"Harika!" dedi.

"Planımı uygulayabilmek için eve bir hırsız gibi girmeye karar verdim. Kapıdan, bacadan evlere girmek benim ustaca yaptığım bir iştir; isteseydim bu meslekte kesinlikle yükselebilir ve en iyisi olurdum. Neler bulduğuma bakın şimdi. Odanın süpürgelikleri boyunca seyreden şu gaz borusunu görüyor musunuz? Bir köşede yukarıya doğru çıkıyor; orada da bir musluk var. Bu boru aynı zamanda Çelik Oda'ya geçiyor, odanın tavanının orta yerinde asılı duran abajurda son buluyor. Sonlanan boru kısmının da ağzı açık. Dışarıdaki musluğu çevirdiniz mi odanın içi bir anda gazla doluveriyor. Kapıyla pencereler kapalıysa, musluk da açıksa, böylesine ufacık bir oda içinde bulunan kimsenin iki dakika içinde bilincini yitireceğine kalıbımı basarım. Amberley, karısıyla âşığını bu odaya getirtti; ondan sonrası artık çocuk oyuncağıydı."

Müfettiş boruyu dikkatle inceledi. "Müfettişlerimden biri gaz kokusundan bahsetmişti," dedi. "Fakat o anda kapı ve pencereler açıktı; etraf boyandığı için boya kokusu da karışıyordu. Amberley'in söylediğine göre boya işine cinayetten bir gün önce başlamış. Daha başka neler var Bay Holmes?"

"Derken hiç beklemediğim bir şey daha oldu. Tam yemek odasının penceresinden içeriye giriyordum ki birden yakama bir el yapıştı ve biri: 'Ne arıyorsun burada, serseri?' diye bağırdı. Başımı çevirdim; dostum ve rakibim Bay Barker'ı gözlüğünden tanıdım. Bu sahiden komik bir rastlantıydı. Kendisi, Dr. Ernest'in ailesi tarafından tutulmuştu; o da bu işin içinde bir bityeniği olduğu kanısıyla araştırmalarını buraya kadar sürdürmüştü. Evi birkaç gündür gözaltında tutuyordu. Dr. Watson'ı da şüpheliler arasına katmış ama tutuklayamamış. Ama mutfak penceresinden birinin içeriye girdiğini görünce artık dayanamamış. Tabii kendisine olan biteni anlattım, sonra çıkıp gittik."

"Ona her şeyi anlattınız da bize niye bir şey söylemediniz?"

"Amberley'e blöf yapmaya karar vermiştim; nitekim blöfüm tuttu. Siz buna izin vermezdiniz."

Müfettiş güldü.

"Haklısınız. Sizi iyi anlıyorum, Bay Holmes. Öyleyse siz şimdi perde arkasına çekiliyorsunuz ve tüm verileri bize bırakıyorsunuz?"

"Aslında ben hep öyle yaparım."

"O zaman polis adına size teşekkür ediyorum. Meselede çözüldü sayılır; cesetlerin bulunması da zor olmaz."

"Ben size küçük bir ipucu daha vereyim," dedi Holmes. "Eminim ki Amberley'in bile bundan haberi yoktu. Müfettiş Bey, sonuca varmak için kendinizi suçlunun yerine koyar 'Ben olsaydım ne yapardım?' diye düşünürsünüz. Biraz da hayal gücünüzü kullandınız mı bu iş biter. Diyelim ki siz, o küçük odada hapis kaldınız; düşmanınızla hesaplaşabilmeniz için sadece iki dakikanız var. Ayrıca düşmanınızın kapının öbür yanında olduğunu biliyorsunuz. Bu durumda ne yapardınız?"

"Ölmeden önce arkamda bir not bırakırdım."

"Gayet mantıklı. Nasıl öldürüldüğünüzü yazardınız. Fakat bunu bir kâğıda yazmanın anlamı yok; çünkü katiliniz böyle bir yazıyı hemen bulabilir. Ama bu notu duvara yazsanız, elbet birisi görür, değil mi? Şimdi şuraya bakın bakalım! Kapının yanındaki süpürgeliğin üzerine kırmızı mürekkeple ne yazılmış? 'Bizi…' Hepsi bu kadar."

"Bundan ne anlam çıkarıyorsunuz?"

"Yazının yazıldığı yer, döşemeden sadece otuz santim yükseklikte. Demek ki Dr. Ray Ernest ölmeden önce yere uzanmıştı. Cümlesini tamamlayamadan bilincini kaybetmişti."

" 'Bizi öldüren…' diye mi devam edecekti?"

"Herhalde. Cesedini inceleyin, bakalım kırmızı mürekkep lekesi görecek misiniz?"

"Rahat olun, inceleyeceğim. Yalnız, değerli evrak ne olacak? Bir cinayet işlendiğine göre hırsızlık ortadan kalkmış oluyor. Hâlbuki adamın değerli evrakı vardı. biz araştırdık."

"Bana kalırsa onları emin bir yere kendisi sakladı. Zamanı geldiğinde evrakı tesadüfen bulmuş gibi yapacak ve karısıyla âşığının bunları postalamış olabileceklerini, ya da kaçarken düşürmüş olabileceklerini ileri sürecekti."

"Anlaşılan sizin altından kalkamayacağınız şey yok," dedi müfettiş. "Adamın polise başvurması doğaldı ama nasıl oldu da sizi arayıp buldu?"

"Kibrinden!" diye cevap verdi Holmes. "Kendinden o kadar emindi ki kimsenin onu suçlu bulabileceğini aklının ucundan bile geçirmedi. Kendisinden şüphelenebilecek komşularına karşı en azından 'Gördünüz mü, sadece polise gitmekle kalmadım, Sherlock Holmes'u bile dâhil ettim," diyebilecekti.

Müfettiş güldü.

"Sırf bu yüzden bile olsa bizi bağışlayın, Bay Holmes. Ama bu şimdiye kadar gördüğüm en iyi çalışmaydı."

Birkaç gün sonra dostum, on beş günde bir çıkan North Surry Observer dergisine baktı. Kocaman puntolu harflerle "Esrarengiz Ev" diye başlayan bir yazıyı gösterdi; sonu "Ve işe polis müdahale etti!" diye bitiyordu. Tüm hadise ayrıntılarıyla birlikte anlatılmıştı. Özellikle son cümle ilginçti: Müfettiş MacKinnon'un keskin zekâsı, yağlıboya kokusunun bir başka kokuyu, mesela gaz kokusunu bastırabileceği sonucunu çıkardı. Soğukkanlılıkla yürüttüğü incelemeleriyle demir kapılı odanın ölüm hücresi olarak kullanıldığını kanıtladı. Hele aranan cesetlerin, üzerine bir köpek kulübesi konarak gizlenmiş bir kuyuda bulunması, polis teşkilatımızın zekâsının en parlak örneği olarak hatırlanacaktır.

"Anlaşıldı, anlaşıldı; MacKinnon ne esaslı bir müfettişmiş meğer," diyerek gülümsedi Holmes. "Bizim dosyaya koy şunu Watson. Belki bir gün gerçeği sen yazarsın!"

WİSTERİA KÖŞKÜ

1892 Mart'ının son günü kapalı ve rüzgârlı diye yazmışım not defterime. O gün öğle yemeğine oturduğumuz sırada Holmes'e bir telgraf geldi; dostum tek kelime etmeden bir cevap çiziktirdi. Düşünceli bir ifadeyle şöminenin karşısına oturdu, piposunu yaktı; gözleri ara sıra telgrafa kayıyordu. Derken bana döndü; muzipçe bir ifadeyle gözlerini kırptı.

"Sana bir soru sormak istiyorum, Watson. Ne de olsa doktorsun, çok şey bilirsin! 'Grotesk' sözcüğünü nasıl tanımlarsın?"

"Tuhaf… Acayip… Muhteşem demek bence" diye cevap verdim.

Tanımıma başını salladı "Tamam ama eksik bir tanım," diye devam etti. "Buna biraz da 'trajik' ve 'dehşet'i ilave eti. Sabırlı okuyucularına anlattığın onca hikâyeyi hatırla, içlerinde ne kadar grotesk olanları vardı, değil mi? Mesela Kızılsaçlılar Kulübü macerasını anımsa! Başlangıcı yeterince grotesk idi ama sonu ümitsiz bir hırsızlık denemesiyle bitiyordu. Beş Portakal Çekirdeği hikâyesi de çok grotesk bir şekilde başlıyor ve intikamla sonuçlanıyordu. Bu sözcüğü iyice kafaya taktım."

"Telgrafta da o kelime mi var?" diye sordum.

Gelen telgrafi bana uzattı:

"İnanılmaz ve son derece grotesk bir olay yaşadım. Size danışabilir miyim?

"Scott Eccles,

Charing Cross Postanesi"

"Bunu yazan kadın mı, erkek mi acaba?" diye sordum.

"Erkek tabii. Bir kadın hiçbir zaman cevabı ödenmiş telgraf göndermez; onun yerine kendisi kalkıp gelir."

"Kabul edecek misin?"

"Sevgili Watson, Albay Carruthers'i kodese tıktıktan beri can sıkıntısından patladığımı görmüyor musun? Benim beynim yarış motoruna benziyor; yapması gerektiği işi yapamayınca kendi kendine bozuluyor. Hayat sıradan, gazeteler yavan mı yavan. Cesaret ve romantizm suç dünyasını tamamen terk etmiş gibi. Bu durumda eften püften de olsa yeni bir problemi ele almak ister misin diye nasıl sorarsın bana! İşte, müşterimiz geldi galiba."

Merdivenden ağır ayak sesleri geldi, az sonra içeriye kır bıyıklı, iriyarı bir adam girdi; ağırbaşlı ve gururlu görünüyordu. Hayat hikâyesi derin yüz hatlarından ve azametli havasından okunuyordu. Ayakkabılarının tozluğundan altın çerçeveli gözlüğüne kadar tüm görünüşü dindar, muhafazakâr ve sapına kadar namuslu bir vatandaş izlenimi veriyordu. Fakat başından geçen ilginç bir hadise, doğal dinginliğini bozmuştu; öyle ki saçları darmadağın olmuş, yanakları öfkeden kızarmış, heyecanlı ve telaşlı tavırlara bürünmüştü. Odaya girer girmez konuşmaya başladı.

"Pişmiş tavuğun başına gelmeyen şey benim başıma geldi, Bay Holmes" dedi. "Olanları mutlaka birine anlatmalıyım. Hayatımda böylesine berbat bir duruma hiç düşmemiştim. Öylesine çirkin bir hadise ki! Bir açıklaması olmalı." Sesi giderek yükseliyor, hiddetten köpürüyordu.

"Lütfen oturun, Bay Scott Eccles," dedi Holmes, sakin bir ses tonuyla. "Bana niye geldiğinizi sorabilir miyim?"

"Elbette bayım. Polisi ilgilendirecek bir işe benzemiyor. Olayların ne şekilde geliştiğini anlatırsam bana hak verirsiniz; her şeyi oluruna bırakamazdım. Aslına bakarsanız, özel dedektifleri hiç sevmem ama hakkınızda o kadar olumlu şey duydum ki…"

"Doğrudur. Peki, neden hemen bana gelmediniz?"

Holmes saatine baktı.

"Anlamadım? Ne demek istiyorsunuz?"

"Şu an saat ikiyi çeyrek geçiyor. Telgrafı saat birde çekmişsiniz. Giyiminize-kuşamınıza bakılırsa bu sabah çok erken kalktınız ve büyük bir telaş içindeydiniz."

Ziyaretçimiz taranmamış saçlarını düzeltti ve elini tıraşsız çenesine götürdü.

"Haklısınız Bay Holmes, kıyafetime hiç özen göstermedim. Evden ayrıldığıma öyle seviniyorum ki… Fakat size gelmeden önce her tarafı dolaştım ve bilgi topladım. İlkin emlakçıya gittim ve bana Bay Garcia'nın kirasını düzenli olarak ödediğini söylediler. Wisteria Köşkü'nde de her şey yolundaymış."

"Bir saniye Bay Scott Eccles, siz de dostum Watson gibi hikâyeye yanlış yerinden başlamak gibi bir alışkanlık edinmişsiniz. Lütfen şimdi zihninizi toplayın ve sizi saç baş dağınık halde, yarı ilikli çizmeler ve yelekle dışarı fırlatarak, tavsiye ve yardım aramaya sevk eden olayları sırasıyla anlatın

bakalım."

Müşterimiz kederli yüzüyle intizamsız görünüşüne baktı.

"Sizin üzerinizde kötü bir izlenim bıraktım herhalde, Bay Holmes. Fakat böyle bir şeyi hayatımda ilk kez yaşadım. Şimdi olanları size ayrıntılarıyla anlatayım. Beni dinledikten sonra durumumu mazur göreceğinizden eminim."

Fakat dışarıda koridordan gelen gürültü ziyaretçimizin sesini boğdu. Derken çok geçmeden Bayan Hudson kapıyı açarak içeriye üniformalı, güçlü kuvvetli iki adamı buyur etti. Bu adamlardan biri Scotland'ın ünlü müfettişi Gregson'du. Uyanık, enerjik ve mesleğinde kendi çapında yetenekli bir polisti. Holmes'un elini sıktı ve yanındaki adamı, Surrey Karakolu'ndan Müfettiş Baynes'i takdim etti.

"Araştırmaları birlikte yapıyoruz, Bay Holmes. Peşine düştüğümüz izler bizi buraya kadar getirdi." Buldok köpeğininkini andıran gözlerini ziyaretçimize dikti. "Siz, Popham'ın Lee köyünden Bay John Scott Eccles'siniz, değil mi?"

"Evet."

"Sabahtan beri sizi arıyoruz."

"Herhalde bu beyi, göndermiş olduğu telgrafa bakarak buldunuz," diye söze karıştı Holmes.

"Aynen öyle oldu, Bay Holmes. Charing Cross postanesinde izi bulduk ve buraya geldik."

Müşterimiz burnundan soludu.

"Neden beni takip ediyorsunuz? Ne istiyorsunuz benden?"

"Dün akşam Esher'daki Wisteria Köşkü'nde oturan Bay Aloysius Garcia'nın ölümüne neden olan olaylar hakkında sizin ifadenizi almamız gerekiyor."

Müşterimiz şaşkın gözlerle yerinden fırladı, anlamsız bakışlarını müfettişe çevirdi. Beti benzi atmıştı, kekelemeye başladı:

"Ö-lü-mü mü? Yani öldü mü, demek istiyorsunuz?"

"Evet beyefendi, öldü."

"Ama neden? Kaza mı?"

"Apaçık cinayet."

"Aman Tanrım! Çok feci! Yoksa benden mi şüpheleniyorsunuz?" Bunu mu kastediyorsunuz?

"Ölünün cebinde size ait bir mektup bulundu. Ve mektuptan anladığımız kadarıyla dün akşam Bay Garcia'yı ziyaret edecektiniz."

"Doğrudur. Ettim de."

"Demek ettiniz? Bak sen su işe!"

Gregson cebinden not defterini çıkardı.

"Bir dakika!" diye sözünü kesti Holmes. "Gregson, bütün istediğiniz dürüst bir itiraf, öyle değil mi?"

"Evet, Bay Holmes. Ancak Bay Eccles'i uyarmak isterim, bundan sonra söyleyeceği her şey,

aleyhinde delil olarak kullanılabilir."

"Zaten siz odaya girmeden önce Bay Eccles bize her şeyi ayrıntılarıyla anlatmak üzereydi. Bence Watson, sodalı bir konyak ona iyi gelir. Buyurun, için şunu Bay Eccles! Bana kalırsa siz, şu son gelişmelere aldırmadan, kaldığınız yerden anlatmaya devam edin."

Ziyaretçimiz konyağı yudumlayınca yeniden yüzüne renk geldi. Endişeli gözleri müfettişin not defterine takıldıysa da, hiçbir şeye kulak asmadan anlatmaya başladı.

"Ben bekâr bir adamım. Ve sosyal bir insan olduğum için çevrem oldukça geniştir. Melville ailesi de tanıdıklarım arasındadır. Melville bira imalatçısıdır ama emekliye ayrıldı. Albemarle'da oturur; Kensington'da büyük bir malikânesi vardır. Birkaç hafta önce onlarla kâğıt oynarken masada, Garcia adında genç bir adamla tanıştım. Anladığım kadarıyla İspanyol asıllıymış ve elçilikle de ilişkisi varmış. İngilizceyi mükemmel konuşuyordu, hali tavrı hoştu, hayatımda gördüğüm en yakışıklı erkeklerden biriydi.

"Bu delikanlıyla bir şekilde dost olduk. O da benden hoşlanmıştı. Tanışalı daha iki gün olmuştu ki beni ziyaret etmek için Lee'ye geldi. Böylece dostluğumuz gelişti ve sonunda beni evine, yani Wisteri Köşkü'ne çağırdı. Bu köşk Esher'la Oxhott arasında bir yerdedir. Uzatmayayım, dün akşam bu daveti kabul ederek Esher'a gittim.

"Garcia daha önce bana evinden bahsetmişti. Çok sadık bir uşağıyla kalıyormuş. Adam hemşerisiymiş, iyi İngilizce biliyor, evin bütün işlerini tek başına çeviriyormuş. Üstelik çok güzel de yemek pişiriyormuş. Seyahatlerinin birinde tanışıp yanına aldığı bir melezmiş. Surrey'in merkezinde rastlanamayacak türden garip biriymiş. Meğerse düşündüğümden daha garip biriymiş. Her neyse, evi buldum. Esher'ın iki mil güneyine düşüyor. Köşk epey büyüktü ve ana caddeden hayli uzaktı. Yemyeşil fundalıkların çevirdiği dolambaçlı bir yolla eve varılıyordu. Acilen onarıma ihtiyacı olan eski yıkık dökük bir binaydı. Arabamı yağmurdan rengi solmuş ve lekelenmiş ahşap kapının önündeki, kesilmemiş çimenlerin üzerine park ettiğimde, üstünkörü tanıdığım bir adamı ziyaret etmekle, akıllıca davranıp davranmadığımı sordum kendime. Kapıyı bizzat kendi açtı ve büyük bir içtenlikle selamladı beni. Uşak elimden bavulu alarak yatak odasına kadar çıkardı. Esmer tenli, melankolik bir tipti.

"Her yer oldukça kasvetliydi, boğucu bir hava vardı ortalıkta. Akşam yemeğinde onunla baş başa kaldım. Garcia beni eğlendirmek için elinden gelen misafirperverliği gösterdi gerçi, ama düşünceleri sürekli değişiyordu ve anlattıkları öylesine dağınık ve tutarsız şeylerdi ki onu anlamakta zorluk çekiyordum. Sürekli parmaklarını masaya trampet gibi vuruyor, kâh tırnaklarını yiyor, kâh sabırsızlığını belli eden sinirli hareketler sergiliyordu. Yemeğe gelince ne doğru düzgün pişirilmişti ne de güzel servis edilmişti. Ağzını bıçak açmayan uşağın üzüntülü suratı da sofraya tuz biber ekiyordu. İnanın bana, o akşam boyunca en kısa zamanda Lee'ye dönmek için nasıl bir bahane bulabilirim diye düşünüp durdum.

"Mademki bu işin üzerine düşüyorsunuz beyler, başlangıçta önemsemediğim bazı şeyler geliyor, bunların size faydası dokunabilir. Yemeğin sonuna doğru uşak, efendisi Garcia'ya bir mektup getirdi. Garcia onu okuduktan sonra eskisinden daha dalgın ve garip bir hal aldı. Artık gevezeliği bırakmış, düşüncelere dalmış bir halde yerinde oturmaktaydı; boyuna sigara içiyor ve dumanını bana üflüyordu. Mektupta yazılanlardan bana hiç söz etmedi. Saat on birde yorgunluğumu bahane ederek sofradan kalktığımda epey sevinmiştim. Yatmaya gittim. Aradan biraz zaman geçti; ışığı söndürmüştüm. Derken Garcia kapıma geldi ve uşağın zilini çalıp çalmadığımı sordu. Çalmadığımı söyledim;

rahatsız ettiği için özür diledi ve saatin neredeyse bire yaklaştığını söyledi. Ondan sonra rüya bile görmeden derin bir uykuya daldım.

"Gelelim hikâyenin en ilginç tarafına. Uyandığımda etraf apaydınlıktı, saatime baktım, dokuzu gösteriyordu. Oysa saat sekizde kaldırılmamı tembihlemiştim. Bu unutkanlığa epey bozuldum. Yataktan doğruldum, uşağın zilini çaldım ama cevap veren olmadı. Zili üç kez daha çaldım, ses seda yok. Hemen giyindim ve asık suratla, sıcak su istemek için aşağı indim. Ortalıkta kimsecikleri göremeyince ne kadar şaşırdığımı artık siz düşünün. Evin holünde yüksek sesle bağırdıysam da cevap veren olmadı. Bir odadan diğerine koştum. Her yere ölüm sessizliği çökmüştü. Ev sahibim bana bir gece önce, yattığı odayı göstermişti. Kapısına vardım, kimse cevap vermedi. Bunun üzerine kapısının tokmağını çevirip içeri girdim. Oda bomboştu, yatakta yatılmamıştı. Garcia uşağıyla birlikte gece sıvışmış olmalıydı. İşte Wisteria Köşkü'ne ziyaretim böyle son buldu."

Sherlock Holmes bu tuhaf hikâyeyi dinledikten sonra ellerini ovuşturdu ve kıs kıs güldü.

"Anladığım kadarıyla sıra dışı şeyler yaşamışsınız," dedi. "Peki, sonra ne yaptınız?"

"Öfkeye kapılmıştım. Aklıma ilk gelen şey bir eşek şakasının kurbanı olmamdı. Öteberimi topladım, sokak kapısını çarptığım gibi, elimle bavulumla Esher'ın yolunu tuttum. Oranın en ünlü emlak komisyoncusu Allan Kardeşler'le konuştum. O köşk bu firma tarafından kiraya verilmiş. Wisteria Köşkü'nde oturanların benimle dalga geçme niyetinde olmadıklarını, asıl amaçlarının kirayı ertelemek olduğu sonucuna vardım. Mart sonuydu ve kirası yaklaşıyordu. Bunu komisyoncuya söylediğimde gösterdiğim ilgiye teşekkür etti; ama vardığım sonuçta yanılmıştım, tüm kira bedeli en başından ödenmiş. Bunun üzerine şehre döndüm ve İspanya Elçiliği'ne uğradım. Orada kimse Garcia'yı tanımıyordu. Bu sefer Merville'e gittim, Garcia'yla onların evinde tanışmıştım. Fakat orada da Garcia hakkında benim bildiklerimden fazlasını bilen çıkmadı. Sonunda telgrafıma verdiğiniz cevap üzerine, kalkıp buraya geldim. Ne de olsa zor meseleleri çözmedeki yeteneğinizi duymuştum. Şimdi söylediklerinizden anladığım kadarıyla Sayın Müfettiş, odaya girdiğinizde faciayla karşılaşmışsınız. Sizi temin ederim beyler, anlattıklarım hepsi gerçektir ve ondan sonra genç adamın başına gelenler konusunda hiçbir bilgim yok. Tek isteğim, elimden geldiği kadar kanuna yardımcı olmak."

"Bundan eminim, Bay Scott Eccles," dedi Gregson. Çok nazik bir tonla. "Şunu bilmenizi isterim ki, anlattıklarınızın hepsi benim şimdiye kadar yaptığım araştırmalara uyuyor. Ancak bir şey sormak istiyorum: Akşam yemeğinde Garcia'ya ulaştırılan haber pusulasında ne yazıldığını görebildiniz mi?"

"Evet, gördüm. Garcia o pusulayı buruşturup şömineye attı."

"Buna ne diyorsunuz, Bay Baynes?"

Eyalet polisi kırmızı suratlı, iriyarı, şişman bir adamdı; bu hantallığını simsiyah kaşlarıyla, çıkık elmacık kemikleri arasına saklanmış masmavi gözleri biraz hafifletiyordu. Hafifçe gülümseyerek cebinden rengi solmuş ve buruşmuş bir kâğıt parçası çıkardı.

"Bunu şöminenin ızgarasının arkasında buldum. Bay Garcia fırlatmış olmalı."

Holmes'un yüzünde takdir dolu bir gülümseme belirdi.

"Böyle ufacık bir kâğıt parçasını bulabildiğinize göre evi çok dikkatli araştırmış olmalısınız," dedi Holmes.

"Hem de nasıl, Bay Holmes. Bu benim alışkanlığımdır. İçinde ne yazdığını okuyayım mı Bay

Gregson?"

Gregson onaylarcasına başını salladı.

"Sıradan, sarımtırak beyaz bir kâğıt, filigransız. Bir dosya kâğıdının dörtte biri; makasla kesilmiş. Her kim yazmışsa pusulayı üç kez katlamış ve ince oval bir cisimle mor balmumu mühürlemiş. Üzerindeki adres Bay Garcia, Wisteria Köşkü. İçinde de şunlar yazılı:

'Renklerimiz yeşil ve beyaz, yeşil açık, beyaz kapalı. Ana merdiven, ilk koridor, yedinci kapı, sağda, yeşil figür. Kendini koru! D.'

Bu bir kadın yazısı, tüy kalemle yazılmış. Fakat adres ya başka bir kalemle ya da başka biri tarafından yazılmış. Çünkü bu daha işlek bir yazı ve gördüğünüz gibi burada harflerin üzerine fazla bastırılmış."

Holmes yazıya göz attı.

"Çok ilginç bir pusula, Bay Baynes. Her şeye adamakıllı dikkat etmişsiniz; tebrik ederim. Nispeten önemsiz bir iki noktayı da ben ekleyeyim. Oval mühür, düz bir kol düğmesiyle basılmış. Kâğıt ise eğri bir makasla kesilmiş. Kesilen yerler her ne kadar kısaysa da ufak yuvarlaklar belli oluyor."

"Hımm, bense bu işin posasını çıkardım sanıyordum," dedi kasaba polisi sırıtarak. "Ama görüyorum ki geride hâlâ biraz suyu kalmış. Bu şiire ben de kafiye uyduramadım. Aklıma Fransızların bir sözü geldi: Cherchez la femme.[1]"

Bütün bu konuşmalar sırasında Bay Scott çıt çıkarmamıştı.

"İyi ki bu pusulayı buldunuz," diye söze karıştı. "Bu da benim anlattıklarımı kanıtlıyor. Fakat hâlâ Bay Garcia ile uşağına ne olduğunu öğrenemedim."

"Garcia'ya ne oldu sorusunu cevaplandırmak kolay," dedi Gregson. "Bu sabah kendisini Oxshott'a varmadan, oturduğu eve bir mil mesafede buldular. Kafası bir kum torbasıyla ya da buna benzer ağır bir cisimle vurularak ezilmiş. O civarlar oldukça tenhadır ve yakınlarda tek bir ev bile yoktur. Anlaşılan arkadan saldırılmış. Ve katil Garcia öldükten sonra birçok defa kafasına vurmuş. Bu işi ancak kudurmuş bir çılgın yapabilir. Fakat ne ayak izi ne de buna benzer bir ipucu bulduk."

"Yoksa soyuldu mu?"

"Hayır, hırsızlığı kanıtlayacak hiçbir iz yok."

Bay Scott Eccles ağlamaklı bir sesle "Yazık," dedi. "Çok ama çok feci bir şey. Çok etkilendim doğrusu. Bir gece gezintisine çıkıp, böylesine hazin bir sonla karşılaşan Garcia'yla hiçbir ilgim olmamasına rağmen, ben bu işe neden karıştırıldım?"

"Cevabı çok basit," diye açıkladı Müfettiş Baynes. "Sizin davet edildiğiniz gece Garcia evinde öldürüldü; cebinde de sizin geceyi onun evinde geçireceğinizi yazdığınız mektup vardı da ondan. Zarfın üzerindeki yazıdan ölünün ismini ve adresini çıkardık. Bu sabah saat dokuzdan sonra evine gittik; evde ne sizi ne de bir başkasını gördük. Bunun üzerine ben bir yandan köşkün her tarafını ararken bir yandan da sizi Londra'da arayıp bulmalarını bildirdim. Ondan sonra şehre indim, Bay Gregson'la buluştum ve buraya geldik."

Gregson ayağa kalktı.

"Bana kalırsa artık bu işe resmiyet kazandırmak lazım," dedi. "Bay Scott Eccles bizimle

müdüriyete gelin ve ifadenizi yazılı olarak verin."

"Tabii, hemen geleyim. Fakat Bay Holmes sizin yardımınızı rica edeceğim. Gerçeğin ortaya çıkması için elinizden geleni yapın; zahmetinizin karşılığını ödeyeceğimden emin olunuz."

Holmes müfettişe döndü:

"Birlikte çalışmamızın sizin açınızdan bir sakıncası yoktur, umarım?"

"Aksine, şeref duyarım efendim."

"Gerçekten çok seri ve özenli çalışıyorsunuz. Adamın öldüğü saati tespit edebildiniz mi?"

"Saat birden beri orada yatıyormuş. O saatte yağmur yağıyordu. Herhalde daha önce öldürülmüş."

"Fakat bu imkânsız, Bay Baynes!" diye bağırdı müşterimiz. "Onun sesini bir başkasıyla karıştırmadım. Yemin ederim ki tam o saatte odamın dışından benle konuşan ses, onun sesiydi."

"Çok ilginç ama hiç de imkânsız değil!" dedi Holmes gülerek.

Gregson merakla sordu:

"Bir ipucunuz mu var?"

"Bu mesele çok karmaşık değil ama bazı yeni ve ilginç yanları var. Son ve kesin fikrimi söylemeden önce elimde bazı kanıtlar olsun istiyorum Bay Baynes. Evi ararken şu pusuladan başka kayda değer bir şey buldunuz mu?"

Polis müfettişi, dostuma anlamlı bakışlar fırlattı:

"Oo, elbette… Çok ilginç bir iki şey buldum. Müdüriyete vereceğim raporu bitireyim, ondan sonra isterseniz birlikte gidelim ve hepsini kendi gözünüzle görün, ne düşündüğünüzü de bana söyleyin, olmaz mı?"

"Nasıl isterseniz!" dedi Holmes yüksek sesle. "Beyleri kapıya kadar geçirin Bayan Hudson! Zahmet olmazsa telgrafı getiren çocuğu buraya gönderir misiniz? Cevap için beş şilin ödenmesi gerekiyor."

Ziyaretçilerimiz gittikten sonra bir süre konuşmadan oturduk. Holmes sürekli pipo içiyordu. Açık renk gözlerinin üstündeki kaşları çatılmıştı. Düşüncelere daldığı anlarda yaptığı gibi, başını öne doğru uzatmıştı.

Aniden bana dönerek:

"Ee, Watson," dedi. "Sen ne diyorsun bu hadiseye?"

"Eccles'ın neden tongaya düşürüldüğünü mü soruyorsun? Bilmem ki…"

"Peki ya cinayet?"

"Ölenin yanında çalışan hizmetçilerin kayboluşunu soruyorsan, bana kalırsa pis bir işe bulaştılar ve sonunda kurtuluşu, kanundan kaçmada buldular."

"Elbette, bu da mümkün. Ama hizmetçiler Garcia'ya tezgâh kurmuşlarsa, bu iş için neden geceleyin bir misafirin olduğu günü seçtiler? Başka gün mü yoktu?"

"O zaman niye sıvışsınlar?"

"Hakikaten, niye sıvışsınlar? İşte önemli noktalardan birincisi bu. İkincisi, müşterimiz Scott Eccles'ın başından geçen olaylar. Dostum Watson, bu iki olayı da izah edecek bir açıklama bulmak, normal insan zekâsını aşan bir şey. Sen ne dersin? Her iki olayı da izah edecek bir açıklama için önce şu pusuladan yola çıkmalıyız. Bunun çok ilginç bir dili olan gizemli bir pusula olduğunu kabul etmeliyiz. Teorimizi güçlendirmek için ona uyacak yeni veriler bulmalıyız."

"Teorimiz nedir?"

Holmes gözlerini yarı kapatarak koltuğuna yaslandı.

"Kabul etmelisin ki Watson, olanların basit bir şakayla ilgisi yok. Bütün bunların altında çok ciddi bir mesele yatıyor. Neticeye bakılırsa Scott Eccles'ın saflığından yararlanarak onu Wisteria Köşkü'ne getirtmek de bu meseleyle ilgili."

"Nasıl bir ilgisi var ki?"

"Adım adım ilerleyelim. Önce şu bizim Scott Eccles ile İspanyol arasında aniden gelişen garip arkadaşlığa bakalım. Tanışmalarından bir gün sonra adam Londra'nın öbür ucundan Eccles'i arıyor, onunla temas kuruyor ve Esher'a davetini kabul ettirinceye kadar yamanıyor. Eccles ile alıp vereceği neydi? Ondan ne bekliyordu? Adamda çekici bir yan göremedim. Pek fazla zeki de sayılmaz, hani şu ucuz macera romanlarındaki tipler gibi de değil! Neden Garcia kendi emellerine alet etmek için onca insan arasından başka birini değil de Eccles'i seçti? Onun bir özelliği mi vardı? Evet vardı. Zira o, geleneksel İngiliz asaletiyle onurunu temsil eden bir kişi ve bu özelliğiyle bir başka İngiliz üzerinde çok iyi bir izlenim bırakabilir. Anlattıkları oldukça sıra dışı şeylere iki müfettiş de inanıverdi."

"Peki ama Eccles kimin üzerinde bir izlenim bırakacaktı?"

"Olup bitenlere bakılırsa her şey aslında farklı şekilde gelişti. En azından ben böyle görüyorum."

"Yani sence o, cinayetin işlendiği saatte başka yerde olduğuna milleti inandırmak mı istiyordu?"

"Tam üstüne bastın Watson, evet. Bunu kanıtlamak için, sözgelimi Wisteria Köşkü'ndeki işleri çekip çevirenler birlikte çalışıyor. Niyetleri, her ne pahasına olursa olsun saat birden önce köşkü boşaltmaktı. Bunun için saati bir saat ileri alarak Scott Eccles'ın erkenden yatmasını sağladılar. Garcia ona zili çalıp çalmadığını sorduğu zaman Eccles, saatin gece yarısından sonra bir olduğunu sanıyordu ama aslında daha on iki bile olmamıştı. Garcia planını yürütmek için bu saati seçmişse ve bir saat sonra tekrar köşke dönmüşse, ileride tüm şüpheleri üzerinden atabilmek için Eccles'ın şahitliğine ihtiyaç duyduğu zaman elinde güçlü bir kanıt olurdu. Bizim namuslu İngiliz mahkemeye çıktığında, yargılanan kişinin söylenen saatte evde olduğuna hiç düşünmeden yemin etmeye hazırdı. Yani işler sarpa sardığı takdirde bu, Garcia için bir nevi garantiydi."

"Tamam, tamam. Bunu anlıyorum. Ama öbürlerinin ortadan kaybolmaları ne anlama geliyor?"

"Henüz bütün delillere sahip değilim ama bu işi çözmek zor olmayacak sanırım. Fakat şu anki ipuçlarına dayanarak bir sonuç çıkarmak hata olur! Peşin hükümler vermek insanı gerçeklerden saptırabilir."

"Gelen mektuba ne diyorsun?"

"Bir dakika! Ne yazıyordu? 'Renklerimiz yeşil ve beyaz'. İnsana at yarışlarını anımsatıyor. 'Yeşil açık, beyaz kapalı'. Bu, besbelli ki bir uyarı. 'Ana merdiven, ilk koridor, yedinci kapı, yeşil figür.' Bu, bir randevu. Belki de bunun ardında kıskanç bir koca var. Kesin olan şu ki, tehlikeli bir macera.

Yoksa sonunda 'Kendini koru' diye yazmazdı. 'D' harfi de bize yol gösterecek.'

"Adam İspanyol'du. 'D' belki de Dolores'in baş harfi; İspanya'da yaygın bir kız ismi."

"Harikasın Watson, aferin; ama yanılıyorsun. Bir İspanyol kadını, aşığına yazmak istediği zaman İspanyolca yazar. Bu yazıyı olsa olsa bir İngiliz yazmıştır. Şimdi şu yetenekli müfettiş buraya gelinceye kadar biraz sabredelim. Birkaç saat öncesine kadar can sıkıntısından patlıyorduk; bizi bundan kurtaran talihe şükredebiliriz şimdi."

Müfettiş, Surrey'den dönmeden önce Holmes'e bir telgraf geldi. Dostum telgrafı okudu ve not defterine bir şeyler karalarken göz ucuyla bana baktı. Sonra gülerek kâğıdı bana uzattı. "İşimiz yüksek tabakayla, Watson!" dedi. "Telgrafta bir sürü adres ve isim var: Lord Herringby, Vadi; Sir George Ffolliott, Oxshott Towers; Bay Hynes Hynes, J. P. Purdey Place; Bay James Baker Williams, Forton Old Hall; Bay Henderson, High Gable; Papaz Joshua Stone, Nether Walsling. Hareket alanımızı sınırlandıran mükemmel bir sistem. Baynes daha önce buna benzer planlar uygulamış olmalı."

"Pek anlamıyorum."

"Aziz dostum, artık şunu biliyoruz ki Garcia'nın akşam yemeği sırasında aldığı haber, bir randevuydu. Bunun da nerede olacağı yazılıydı; ana merdivenden çıkılacak, bir koridor üzerinde solda yedinci kapıya varılacak. Anlaşıldığına göre buluşmanın gerçekleşeceği ev çok büyük olmalı ve Oxshott'tan en fazla bir mil uzakta bulunmalı; Elimdeki verilere bakarak şunu söyleyebilirim ki Garcia bu istikamette yola çıkmıştı ve niyeti, zamanında, yani saat bire kadar Wisteria Köşkü'ne dönerek kendisine bir görgü tanığı sağlamaktı. Oxshott civarında pek fazla ev bulunmadığından en çok kullanılan yöntemlerden birine başvurarak, Scott Eccles'ın bahsettiği emlak komisyoncusuna telgraf çekerek civarda oturanların bir listesini istedi. Hepsinin adı şu telgrafta yazılı; işin sırrı da bu listede saklı."

Esher'ın yanındaki hoş bir köye vardığımızda hava kararmak üzereydi, saat altıya geliyordu. Müfettiş Baynes de bize katılmıştı. Holmes ile ben geceyi geçirmek için gerekli hazırlıkları yapmıştık. Bir pansiyona yerleştik. Wisteri Köşkü'ne giderken yolda müfettişle durumu tartıştık. Soğuk ve karanlık bir mart akşamıydı. Sert bir rüzgâr esiyor ve çiseleyen yağmur yüzümüzü kamçılıyordu! Bizi meçhul bir hedefe götüren yolun bulunduğu bu tenha yere uyan bir havaydı bu.

Buz gibi havada birkaç mil süren çetin bir yürüyüş yaptık ve kestane ağaçlarının çevirdiği bir bahçe yolundan geçerek kocaman ahşap bir kapının önünde durduk. Dolambaçlı yolun sonunda karanlık, kasvetli, alçak damlı bir ev çıkıvermişti karşımıza; koyu gri gökyüzünün altında simsiyah görünüyordu. Giriş kapısının solundaki bir pencereden hafif bir ışık sızmaktaydı.

"Bir polis bırakmıştık burada," dedi Baynes. "Pencereye bir vurayım."

Çimlerin üstüne basarak geçti ve elinin tersiyle pencere pervazına vurdu. Puslu camdan, içeride birinin koltuğundan fırladığını gördüm; aynı anda tiz bir çığlık yükseldi. Derken kapı açıldı ve içeriden bir polis çıktı, kapının eşiğine gelip durdu; beti benzi atmıştı, mumu tutan elleri titriyordu.

"N'oldu Walters?" diye çıkıştı Barnes.

Polis memuru alnında biriken terleri silip derin bir nefes aldı, rahatlamış gibiydi.

"İyi ki geldiniz, efendim. Akşam öyle uzadı ki galiba sinirlerim de biraz bozuldu."

"Sinirlerin mi Walters? Sende sinir olduğunu hiç bilmiyordum."

"Şey, efendim; şu evdeki ölüm sessizliği, bir de mutfaktaki garip şey… Derken pencere tıkırdamaz mı? Yine o herif geldi sandım."

"Hangi herif?"

"Şu iriyarı olan! Herhalde oydu; pencereye gelmişti."

"Ne gördün pencerede? Ne zaman oldu bu?"

"İki saat kadar önce. Hava tam kararmamıştı, aydınlık da sayılmazdı. Burada iskemleme oturmuş kitap okuyordum. Nedense bir ara başımı şöyle bir kaldırdım. Pencerenin dışındaki bir yüz adeta cama yapışmış, sürekli bana bakıyordu. Aman Tanrım! Nasıl bir yüz! Kâbus gibi!"

"Hadi ama Walters! Bırak bu palavraları! Bir polisin anlatacağı şey değil bu saçmalıklar."

"Biliyorum efendim. Haklısınız. Ama bakışları beni allak bullak etti. Niye yalan söyleyeyim. Herifin yüzü ne siyahtı, ne de beyaz; hiç tanımadığım bir renkti bu. Ürkünç bir hayalet gibiydi; suratı sanki balçıkla sıvanmıştı; ortasında beyaz bir leke vardı; vahşi bir hayvan gibi gıcırdayan dişleri. Bu canavar en azından sizin ikinizin büyüklüğündeydi. Hele o patlak gözleri! İnanın bana, öylesine afalladım ki, parmağımı dahi kıpırdatacak halim yoktu; soluğum kesilmişti. Derken canavar kaçıverdi. Ben de peşinden fırladım, koruluğa daldım. Fakat Tanrıya şükür, toz olmuştu."

"Senin yetenekli bir polis olduğunuzu bilmesem Walters, anlattıklarından dolayı gözümden düşerdin. Ne olursa olsun bir nöbetçi polisi, karşısına çıkan şeytan bile olsa, onun kaybolması için dua etmez. Siz ya kâbus gördünüz ya da sinirleriniz çok bozuk."

"Bunu anlamak kolay," diyen Holmes küçük cep lambasını yaktı. Çimenleri inceledikten sonra "Tamam," dedi. "Ayakkabı numarası 48 diye tahmin ediyorum. Boyu da ayaklarına uyuyorsa bir dev olmalı."

"Peki ama nereye sıvıştı?"

"Fundalıkların arasına kaçıp gitti herhalde."

Müfettişin yüzünde düşünceli ciddi bir ifade vardı.

"Kim olursa olsun, ne istediyse istesin, şu anda burada yok. Biz daha önemli şeylere bakalım. İzninizle, şimdi ben size evi göstereyim Bay Holmes."

Evdeki bütün oturma ve yatak odalarını dolaştık, ama kayda değer bir şey bulamadık. Anlaşılan kiracılar ya pek az eşya getirmişlerdi ya da hiç. Evi mobilyalarıyla olduğu gibi kiralamış olmalılardı. Gardıroptaki giysilerde Mark & Co. High Holborn markası okunuyordu. Firmaya telgraf çekilerek sorulduğunda bunları alan kişinin elbise bedellerini eksiksiz ödediği öğrenildi.

Ortalık darmadağınıktı; orada burada birkaç pipoyla, İspanyolca iki roman, eski tip tabanca ve herhalde kendilerine ait bir gitar.

Baynes elindeki şamdanı odadan odaya dolaştırırken "Önemli bir şey yok." dedi. "Fakat şimdi Bay Holmes, mutfağa dikkat etmenizi istiyorum."

Mutfak evin sol tarafındaydı; yüksek tavanlı ve karanlıktı. Bir köşede bir saman yatak duruyordu, anlaşılan aşçı burada yatıyordu. Masanın üstünde akşamdan kalma bir yığın kirli tabak vardı.

"Şuraya bakın!" diye dostumu uyardı Baynes. "Buna ne diyorsunuz?"

Elindeki mumu mutfak dolabının arkasındaki tuhaf bir şeye tuttu. Kıvrılmış, büzülmüş, yumak haline gelmiş, ne olduğu anlaşılmayan bir cisimdi bu. Siyahımsı, deri izlenimi veren, hatta uzaktan bakılınca bir cüceyi andıran bir cisim. Önce gözlerimin önünde mumlanmış zenci bir bebek duruyor sandım; sonra bunu kötürüm eski bir maymuna benzettim. İnsan mı, hayvan mı olduğu hususundaki şüphem, o yığının ortasında asılı duran istiridyeden oluşmuş iki sıralı zinciri gördüğümde kaybolmadı.

"Sahiden çok ilginç!" diyen Holmes, önündeki mumyaya dikkatle baktı. "Başka bir şey var mı?"

Baynes sessizce musluk taşına doğru yürüdü ve taşın içini elindeki mumla aydınlattı. Kocaman, beyaz bir kuşu tüyleriyle birlikte paramparça kesip oraya atmışlardı. Holmes kafası koparılmış kuşun ibiğini göstererek "Beyaz bir horoz!" diye bağırdı. "Harika! Sahiden çok acayip bir durum."

Fakat Bay Baynes asıl göstermek istediği şeyi en sona saklamıştı. Musluğun alt tarafından bir kovayı çekip çıkardı; içi kan doluydu. Sonra da masanın üzerinden, içi yanarak kömür haline gelmiş, kemik dolu bir tabak alıverdi.

"Bir şeyi öldürüp yakmışlar. Küllerinden anladık. Sabah buraya bir doktor gelmişti; kesinlikle bunun insan külü olmadığını kanıtladı."

Holmes gülümseyerek ellerini ovuşturdu.

"Bu gerçekten olağanüstü ve ilginç olayı ele alışınızdaki becerinizden ötürü sizi kutlarım, müfettiş bey. Hiç abartmıyorum, yetenekleriniz imkânlarınızın çok üstünde."

Müfettiş Baynes'ın açık renk gözleri mutluluktan parıldadı.

"Haklısınız Bay Holmes. Bu kasabada harcanıyoruz. Bu vaka benim için bir şans. Umarım altından kalkarım. Şu ufak kemiğe ne diyorsunuz?"

"Ya kuzu ya da keçi yavrusu kemiği."

"Beyaz horoz ne anlama geliyor o zaman?"

"İlginç, Bay Baynes, çok ilginç, hatta olağanüstü."

"Evet efendim, burada yaşayan insanların çok garip adetleri olmalı. İçlerinden biri yaşamıyor… Arkadaşları mı onu takip edip öldürdü? Eğer öyleyse onları yakalamak zor olmayacak, çünkü adamlarımız bütün rıhtımları gözaltına almış durumda. Fakat ben olayı farklı şekilde görüyorum. Evet efendim, benim fikirlerim başka."

"O halde bir teoriniz var?"

"Evet ama bunun üzerine tek başıma çalışmak istiyorum, Bay Holmes. Kendi kendime söz verdim. Sizin bir isminiz, bir şöhretiniz var. Ben de kendime bir isim yapmalıyım. Bir kez "Şu işi kimsenin yardımı olmadan kendi başıma çözdüm!" diyebilsem, öyle mutlu olurum ki…"

"Tamam müfettiş!" diyen dostum, babacan bir tavırla müfettişim omzuna vurdu: "Kendi yolunuzdan ayrılmayın! İsterseniz, benim bulduğum ipuçlarından her zaman faydalanabilirsiniz. Ben bu evde göreceğimi gördüm, zamanımı başka yerde değerlendirmek istiyorum. Hoşça kalın ve de bol şans, azizim!"

Holmes'un yüzüne bakar bakmaz, başkalarının rahatlıkla gözden kaçırabileceği bazı işaretlerden sağlam bir ipucu yakalamış olduğunu anladım. Olaylarla ilgilenmiyormuş gibi görünse de, ben onun

açık renk gözlerinden ve canlı hareketlerinden içten içe nasıl kaynadığını okuyabiliyordum; avına çok yaklaşmış olmasına rağmen içindeki coşkuyu ve gerilimi saklıyordu. Her zaman olduğu gibi konuşmadı, ben de her zaman olduğu gibi soru sormadım. Avın yakalanışında naçizane yardımım olsa bile, bu işin spor yönü bana yetiyordu; Holmes'un normalin üstünde çalışan beynini de boşu boşuna karıştırmak istemiyordum. Nasıl olsa her şeyi zamanı gelince öğrenecektim.

Onun için bekledim ama bu beyhude bekleyiş beni hayal kırıklığına uğrattı. Günler birbiri ardınca geçiyor ama dostum bir adım dahi ilerleyemiyordu. Bir sabah şehre indi; nasılsa konuşacağı tuttuğu için, o günü British Museum'da geçirdiğini öğrendim. Bunun dışındaki zamanlarda ya uzun yürüyüşlere çıkıyor ya da köy kahvelerindeki dedikodulara kulak veriyordu.

Holmes bir gün bezgin bakışlarını önümdeki eşyalara dikip:

"Böyle bir haftalık köy hayatı senin için de paha biçilmez bir şey olsa gerek, Watson!" dedi. "Güllerin goncalarını, fındık ağaçlarına tırmanan kedi yavrularını seyretmek öyle hoş ki! Eline bir kürek, bir teneke kutu, bir de botanik kitabı aldın mı, doğadan çok faydalı şeyler öğrenebilirsin."

Kendisi daha sonraki günlerde bu söylediklerini yaparak dolaşıp durdu. Akşamları eve döndüğünde, toplamış olduğu çiçekler oldukça azdı.

Gezintilerimiz sırasında bazen Müfettiş Baynes'e rastlıyorduk. Dostumuz selam verirken, kıpkırmızı, tombul suratındaki gülümseme ağzından kulaklarına kadar yayılıyor, ufacık gözleri pırıl pırıl parlıyordu. Tek tük konuşmalarından, onun da elde edilen sonuçlardan pek memnun kalmadığını anlıyorduk. Buna rağmen itiraf etmeliyim ki, cinayetin beşinci gününde sabah gazetelerinin manşetlerini görünce oldukça şaşırdım:

OXSHOTT CİNAYETİ AYDINLANDI.

KATİL ZANLISI YAKALANDI.

Bunu Holmes'e gösterdiğimde, örümcek sokmuş gibi yerinden fırladı. Şaşkınlık içinde "Vay canına!" dedi. "Yoksa Baynes, herifi yakaladı mı?"

"Anlaşılan öyle!" dedim ve gazete haberini okudum:

"Dün Oxshott'daki cinayet nedeniyle birinin tutuklandığı öğrenilince Esher ve civarında büyük bir heyecan patlak verdi. Hatırlarda olduğu gibi Wisteria Köşkü'nde oturmakta olan Bay Garcia kanlı bir cinayete kurban gitmiş ve aynı gece olayla ilgili olduğu sanılan uşağı ile aşçısı da ortalıktan kaybolmuştu. Evden eksilen değerli eşyanın, hırsızlık için yeterli bir neden olabileceği iddia edildiyse de ispatlanamadı. Olayla ilgilenen Müfettiş Baynes kaçanların yerini bulmak için tüm yeteneklerini kullanıyor. Kanaatine göre katiller çok uzaklaşmış olamazlar; ayrıca saklandıkları yer büyük ihtimalle cinayetten önce belirlenmiş olmalı. Tanınmalarının da zor olmayacağı işin başından beri belliydi, çünkü onları az çok tanıyan iki satıcının ifadelerine göre aşçının dış görünüşü çok dikkat çekici: zenciyle beyaz karışımı, çirkin ve çok iriyarı birisi. Cinayetten sonra bu adam, nöbetçi polis Walters tarafından görüldü; Wisteria Köşkü'ne bir kez daha dönme cüretini gösterdiğine göre, Müfettiş Baynes'a kalırsa belirli bir amacı olmalıydı. Bu nedenle müfettiş daha önceden etrafa nöbetçiler koydu. Nitekim adam tuzağa düştü ve dün akşam yakalandı. Tutuklama pek kolay olmadı; nöbetçi polislerden Downing, adam tarafından tehlikeli bir şekilde ısırıldı. Öğrendiğimize göre tutuklu, mahkemeye sevk edilmeden önce ifade verdi. Bu tutuklama, cinayetin çözümünde atılmış en önemli adımlardan biri sayılıyor."

Holmes "Hemen Baynes'i görmeliyiz," diyerek şapkasını giydi. "Umarım gitmeden yakalarız."

Kasaba bayırından hızlı adımlarla inip müfettişi bulduk; neredeyse evden ayrılmak üzereymiş.

Bizi selamladıktan sonra bir gazeteyi burnumuzun ucuna kadar uzatarak: "Şunu gördünüz mü, Bay Holmes?" dedi.

"Evet Baynes, okudum. Size dostane bir uyarıda bulunursam bana gücenmezsiniz herhalde?"

"Uyarı mı, Bay Holmes?"

"Ben bu meseleyle epey uğraştım ve kanaatimce doğru yol üzerinde değilsiniz; daha ileriye gitmeyesiniz diye sizi uyarayım dedim; tabii bu arada fikrinizi değiştirmemişseniz?"

"Çok kibarsınız, Bay Holmes."

"Emin olun, sadece sizin iyiliğinizi düşünüyorum."

Bana öyle geldi ki Bay Baynes cevap vermeden önce gözlerini kırpıştırdı.

"Herkes kendi yöntemini kullanacak diye anlaşmamış mıydık, Bay Holmes?"

"Aa, kusura bakmayın. Ben size sadece dostane uyarıda bulunmak istemiştim."

"Biliyorum efendim, bunun için de teşekkür ederim. Ama herkesin kendine göre bir taktiği vardır, yani demek istiyorum ki…"

"Neyse, artık bundan bahsetmeyelim."

"Yeni bir şeyler öğrenirsem size haber veririm. Bu herif vahşinin teki, öküz gibi kuvvetli, üstelik

de kötü huylu. Daha selam sabah demeden Downing'in başparmağını ısırdı. İngilizce tek kelime bile bilmiyor, sadece homurdanıp duruyor."

"Efendisini öldürdüğüne dair delillerinizin olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?"

"Bunu demek istemiyorum, Bay Holmes; sanmıyorum da. Herkes kendi oltasını atsın bakalım. Anlaşmamız öyle değil miydi?"

Holmes omuz silkti, geri döndük. Yolda giderken "Şu herife aklım ermiyor," dedi. "Umarım baltayı taşa vurmaz! Öyle olsun bakalım, herkes istediğini yapsın. Ama şu müfettişi tam anlamadım gitti."

Pansiyona dönüp odamıza çıktık.

"Şöyle koltuğuna bir yaslan bakalım, Watson," dedi Holmes. "Sana son gelişmeleri anlatayım, çünkü bu akşam yardımına ihtiyacım olacak. En iyisi şu olayı sana başından anlatayım. Başlangıçta basit görünüyordu ama derken çetrefilleşince biz de duraklayıverdik. Yanıtlanması gereken bazı sorular var ortada. Sözgelimi Garcia'ya, öldürüldüğü akşam ulaşan haberi ele alalım. Baynes'e göre Garcia'nın uşağının bu işte parmağı olduğu fikrini şimdi bir yana bırakalım. Zira bu fikrin yanlış olduğu şuradan belli ki, bana kalırsa ev sahibi kendine bir görgü tanığı sağlamak için Scott Eccles'i davet etmişti. Yani kendisi bir şeyler yapmak niyetindeydi, bu da hiç şüphesiz cezayı gerektirecek bir şey olmalıydı; nitekim o gece hazırladığı planı gerçekleştiremedi, buna karşılık kendisi öldü. Cezayı gerektiren dedim, çünkü kafasından bir cinayet geçirmeyen kimse, görgü tanığı sağlamak istemez. Onu ön planda kim öldürmüş olabilirdi? Herhalde Garcia'nın öldürmek istediği bir kişi. Bana kalırsa bu düşüncelerim yanlış değil; bu bakımdan doğru yoldayız.

"Böylece Garcia'nın hizmetçilerinin ortadan kayboluş nedeni de ortaya çıkıyor. Her ikisinin de cinayette parmağı vardı. Garcia rakibini öldürebilseydi geri dönecekti. Ve bizim dürüst Britanyalının tanıklığı, tüm şüphelerin üzerinden kalkmasını sağlayacaktı. Başlangıçta her şey yolunda gitti. Fakat yapılan iş tehlikeliydi. Garcia zamanında eve dönmediğine göre bir aksilik çıkmış ve belki de hatasını kendi hayatıyla ödemişti. Ama bu ihtimal daha önce düşünülmüştü, işler ters giderse iki hizmetçi daha önce kararlaştırılan bir yerde buluşacak ve Garcia'nın yapamadığını onlar becerecekti. Olan bitenlerin açıklaması bu; sen ne dersin?"

Arapsaçı gibi düğüm, gözlerimin önünde çözülür gibi oldu. Her zaman olduğu gibi bunu niçin akıl edemediğime şaşırdım.

"Fakat neden hizmetçilerden biri yine köşke döndü?"

"Diyelim ki kaçarlarken arkalarında çok kıymetli, paha biçilmez bir şey bıraktılar… Bu onların ne kadar inatçı ve kararlı olduğunu kanıtlamaz mı?"

"Doğru. Peki, sence sonra ne oldu?"

"İkinci adım Garcia'nın yemekte aldığı mektup. Bu bir işbirlikçinin olduğunu gösteriyor. Ama bu kişi neredeydi? Sana daha önce söylemiştim; randevunun verildiği yer büyük bir ev olmalıydı. O civarda büyük evlerin sayısı ise sınırlı. Köyde geçirdiğim ilk günler boyunca dolaşmaya çıktım, botanik araştırmalarım sırasında o civardaki tüm büyük evlerde oturanlarla tanıştım ve onların aile hikâyelerini dinleyip durdum. Bir ev dikkatimi çekti. Kral Jacob zamanından kalma ünlü High Gable malikânesi, cinayetin işlendiği yere yarım mil mesafedeydi; Oxshott'un da bir mil ötesindeydi. Diğer evlerde oturan insanlar kendi kabuğuna çekilmiş namuslu ve saygıdeğer insanlar. High Gable'daki Bay Henderson ilgimi çekti; işin içinde parmağı olabilirdi. Böylece dikkatimi onun ve ev ahalisinin

üzerine yönelttim.

"Öyle tuhaf insanlar bir araya gelmiş ki, Watson! Adam herkesten acayip. Her ne kadar inandırıcı bir bahaneyle, onunla tanışmayı başardıysam da çatık kaşlarının çevrelediği; çukur, kara gözlerinden niyetimin ne olduğunu anladığını okudum. Sağlam yapılı, elli yaşlarında, enerjik bir adam; saçları ağarmış, kaşları simsiyah, gür ve sivri; bir imparator azametiyle yürüyor. Tek kelimeyle vahşi, hükmetmeyi seven bir tip; çok zeki olduğu kesin. Ya güney ülkelerinden birinde doğmuş ya da tropik ülkelerde yaşamış; sarı ve kupkuru bir cildi var. Arkadaşı ve aynı zamanda sekreteri olan Bay Lucas kesinlikle Güneyli: Çikolata renginde, kurnaz, kedi gibi sırnaşıyor ama zehirli bir dili var. Gördüğüm gibi Watson, iki ayrı çeteyle karşı karşıyayız; biri Wisteria Köşkü'nde, diğeri de High Gable'da. Zinciri yavaş yavaş tamamlıyoruz.

"Başlangıçta iki adam, aralarından su sızmayan yakın dosttu. Evdeki hizmetçiler de onlara bağlı. Fakat orada bir kişi daha yaşıyor ki, belki de bizim için çok daha önemli olacak. Henderson'ın iki çocuğu var; on bir ve on üç yaşlarında iki kızı. Bu çocukların yetiştirilmesini kırk yaşlarında bir İngiliz kadın üstlenmiş. Adı Bayan Burnet. Bir de şu emektar uşak. Bu ufak grup aralarında aile oluşturmuş. Henderson seyahate bayıldığı için bu aile sürekli seyahat etmekte. Henderson'ın bir yerde oturduğu yok. Birkaç hafta önce yine High Gable'a dönüyor. Bir yıldır dışarılardaydı. Ayrıca adam çok zengin, her şeyin en pahalısını alabilecek kadar! Evinde uşaklardan, hizmetçilerden geçilmiyor. Personelin çoğu tembel tembel oturmakta; anlaşılan İngiltere'de büyük toprak sahipleri bunları yapamıyor.

"Öğrendiklerimin çoğunu ya köydeki dedikodulardan öğrendim ya da kendi gözlerimle gördüm. En sağlam bilgiyi, işine son veren efendisine garezi olan bir hizmetçiden alırsın. Böyle biri de bana rastladı, şanslı adammışım. Gözümü açmamış olsaydım belki de böylesine rastlayamayacaktım. Baynes'in dediği gibi, herkesin kendine göre bir sistemi vardır. Ben de kendi sistemimi uygulayarak High Gable'da, eskiden bahçıvan olarak çalışmış John Warner adında birini arayıp buldum. Emretmeyi seven efendisi kızgın bir anında işine son vermiş. Adamın, yani Warner'in, malikânede çalışanlarla arkadaşlığı devam etmekte; onlar da efendilerinden korkuyor ve nefret ediyorlarmış. Böylece yavaş yavaş High Gable'ın sırlarını öğrenmiş oldum.

"Çok garip insanlar, Watson! Tek tek hepsini gözden geçirdim diyemeyeceğim ama çoğu sahiden garip kişiler. Evin iki kanadı var. Bir kanadında ev sahipleri, diğerinde personel oturup kalkmakta. İki kanat arasında bir bağlantı yok. Sadece Henderson'ın oda hizmetçisi, ki o da yemek servisi yaparken, her iki tarafa gidip geliyor. İki kanadı birleştiren tek şey bir kapı. Her şey bu kapıya getirilip bırakılıyor. Çocukların ve dadının dışında hiç kimse bahçeye çıkmıyor. Henderson hiçbir zaman herhangi bir yere tek başına gitmiyor. Esmer yüzlü sekreteri, bir gölge gibi peşinden ayrılmıyor. Hizmetçilerin dedikodularına kulak verilirse efendileri, bir şeyden fena halde korkuyormuş. Warner, 'Para için ruhunu şeytana sattı,' diyor. 'Alacaklısı cehennemden çıkıp varını yoğunu elinden alacak diye korkuyor.' Her iki adam kimdir, nereden geldiler? Bilen yok. Henderson zorbanın biri olmalı. İki kez adamlarını kamçılamış. Mahkemeye çıkmaktan, yüklü bir tazminat vererek kıl payı kurtulmuş.

"Şimdi, Watson, olaylara bu yeni bilgiler ışığında bakalım! Garcia'ya gönderilen mektubun bu tuhaf evden gönderildiğini düşünebiliriz. Garcia çok önceden hazırlanmış planı uygulamak için harekete geçti. Ama bu mektubu kim yazdı? Ev sahipleriyle birlikte kalan biri yazmış olmalı, bir kadın. Bayan Burnet'ten, yani mürebbiyeden başka kim olabilirdi ki? Aklımdan geçen her şey bu yönde. Bunu bir varsayım olarak kabul edip sonuçlarına bakalım. Bence Bayan Burnet gerek yaşı gerekse karakteri

itibariyle benim düşüncelerimi doğruluyor. İşin içinde bir aşk hikâyesi var.

"Mektubu o yazdıysa, Garcia'nın sevgilisi ve suç ortağı olması gerekir. Garcia'nın ölümünü öğrendikten sonra ne yaptı acaba? Garcia kötü bir işe karıştığı sırada ölmüşse, kadın ağzını açmayacaktır. Buna rağmen onun ölümüne sebep olan kişiye karşı kırgınlık ve nefret duymaya devam edecektir. Ve elinden geldiği kadar katillerden intikam almaya çalışacaktır. Şimdi acaba şu kadını görüp kendisiyle konuşabilir miyiz diye düşünüyorum. Aklıma ilk gelen şey bu. Bu arada kader ağlarını örüyor. Cinayet akşamından sonra Bayan Burnet'i gören yok; kadın ortadan kayboluverdi. Acaba yaşıyor mu? Yoksa o da buluşmak istediği sevgilisinin akıbetine mi uğradı? Yoksa kendisini esir olarak mı tutuyorlar?

"Çok zor durumda olduğumuzu görüyorsundur sanırım, Watson. Ev arama iznim de yok. Anlatacaklarımız polise masal gibi gelebilir. Bir kadının ortadan kaybolması da yeterli bir sebep değil, çünkü bu evde bazı kişilerin günlerce, hatta haftalarca gözükmediği oluyor. Belki de şu anda hayatı tehlikede. Bugün için yapabileceğim tek şey evi gözetlemek. Bu gerilim böyle devam edemez elbette. Kanunun elinden bir şey gelmiyorsa, her türlü tehlikeyi göze alarak bu işe biz burnumuzu sokalım."

"Ne yapmayı planlıyorsun?"

"Odasının nerede olduğunu biliyorum. Yandaki evin çatısından oraya ulaşılabilir. Benim planım şu: Senle ben bu gece bu sırrı çözeceğiz."

İtiraf etmeliyim ki bu, benim aklıma hiç yatmadı. Cinayet havasına bürünmüş bir ev, tuhaf ve tehlikeli insanlar… Üstelik yapmak istediğimiz şey kanuna aykırı. Bütün bunlar içimdeki macera heyecanını söndürmüştü. Ama dostumun düşüncelerini tek tek açıklayışındaki soğukkanlılık, benden istediği yardımı geri çevirmeme olanak tanımıyordu. İster istemez ben de bu maceraya sürüklenecektim. Çözüme ulaşabilmemiz için de başka çare yok gibiydi. Ses çıkarmadan elini sıktım, ok yaydan çıkmıştı artık.

Araştırmalarımızın ne sonuç vereceği, en azından ne kadar tehlikeli olup olmayacağı meçhuldü. Saat beşe gelmişti, mart akşamının ilk karanlığı etrafta gölgeler oluşturuyordu ki, bir adam heyecan içinde odamıza daldı.

"Gittiler Bay Holmes, son terene bindiler. Kadın ellerinden kurtuldu, kendisini buraya getirdim. Aşağıda, faytonda bekliyor."

"Harika Warner!" diye bağırdı Holmes ve alelacele ayağa fırladı. "Watson, zincirin eksik halkaları yavaş yavaş tamamlanıyor."

Faytondaki kadın sinirliliğin verdiği bitkinlikle neredeyse baygın düşmüştü. Sert yüz hatlarının derin izler bıraktığı zayıflamış yüzünden, taze bir trajedinin izleri okunuyordu. Başını sanki göğsünden kopacakmışçasına yana sarkıtmıştı. Kafasını zar zor kaldırarak bakışlarını bize çevirdi; gri renkteki gözleri bulanıktı, gözbebekleri kocamandı. Anlaşılan afyonla uyutulmuştu.

İşinden atılan bahçıvan söze girdi: "Emrettiğiniz gibi kapıda nöbet tutuyordum, efendim. Önce arabayla hareket etiler, ben de istasyona kadar hemen peşlerine düştüm… Kadın uyurgezer gibiydi. Diğerleri onu vagona tıkmak isterken aniden uyanıverdi. Elleri ve ayaklarıyla çırpındı. Kendini trenden perona attı. Ben de onu faytonuma attığım gibi doğruca buraya getirdim. Şimdi de buradayız. Giderken, trenin penceresinde gördüğüm o adamın yüzünü de unutamayacağım. Esmer-sarı benizli korkunç bir herifti; beni eline geçirmiş olsa garanti boynumu kırar."

Bayan Burnet'i merdivenden yukarıya taşıdık, divana yatırdık. Birkaç fincan acı kahve, zihnini uyuşturucunun etkisinden kurtarıp açacaktı. Holmes, Baynes'i çağırttı ve olan bitenleri çabucak anlattı. Müfettiş, dostumun ellerini samimiyetle sıktı. "Tam ihtiyacım olan tanığı siz bana getiriyorsunuz Bay Holmes!" dedi. "Başından beri ben de bu iz üzerindeydim."

"Hadi canım? Siz de mi Henderson'ın peşindeydiniz?"

"Gayet tabii, Bay Holmes. High Gable'daki fundalıkların arasında bir ağacın altına çömelip oturmuştum ki, sizi gördüm. Bakalım hangimiz daha çabuk iz toplayacaktık!"

"Melezi niye tutukladınız?"

Baynes kıs kıs güldü:

"Şu Henderson denen tilki, kendisinden şüphelenildiğinin farkına vardı tabii. Onun için, tehlike geçene kadar evden çıkmayacağına emindim. Bu yüzden yanlış adamı tutukladım ki, ondan şüphelenmediğimizi düşünsün. Bu durumda kısa zamanda kaçıp, Bayan Burnet'e ulaşmak için bize bir fırsat sağlayacağını umuyordum."

Holmes elini müfettişin omzuna atıp hayranlıkla, "Mesleğinizde ün kazanacaksınız," dedi. "İçgüdüleriniz kadar sezgi yeteneğiniz de etkileyici."

Baynes zevkten dört köşe olmuştu.

"Memurlardan birini sivil kıyafette istasyona nöbetçi diktim. High Gable'dan kim gelirse gelsin, peşini bırakmayacaktı. Fakat Bayan Burnet kendini perona atınca, şaşıp kaldı. Allahtan sizin adamınız onu faytona aldı da her şey yoluna girmiş oldu. Onun ifadesi olmadan hiç kimseyi tutuklayamayız; bu kesin. Kendisini bir an önce dinlesek iyi olur."

Holmes dikkatle gözlerini genç kadına çevirdi. "Yavaş yavaş kendine geliyor," dedi. "Söyler misiniz Baynes, şu Henderson denen adam kim sahi?"

"Don Murillo, vaktiyle San Pedro Kaplanı diye tanınırdı."

Müfettişin cevabına şaşırmıştım. Tüm sivil ülkelerin diktatörlerinden en belalısı, en hunharı ve en acımasızı hakkında anlatılanlar bir an için aklımdan geçti. Kudreti, cesareti ve enerjisi sayesinde boyunduruğu altına aldığı ülkesinin halkına, iğrenç isteklerini zorla kabul ettirmesini bilmişti. Bu durum on veya on iki yıl sürmüş, bu zaman dilimi içinde ismi bütün Orta Amerika'yı titretmişti; derken halk günün birinde başkaldırmıştı. Fakat Don Murillo zalimliğinin yanı sıra, şeytana külahını ters giydiren cinsten bir adamdı. İlk başkaldırıda kimseye belli etmeden bütün servetini bir gemiye yükletti; mürettebat ona çok sadık kişilerden oluşuyordu. Bir gün sonra isyancılar sarayı bastılar ama diktatörü bulamadılar. Diktatörün kendisi, iki çocuğu, sekreteri ve tüm hazinesi ortadan kaybolmuştu. O günden sonra Don Murillo gözden kayboldu. Ne kadar arandıysa da bulunamadı. Hatta hayatta olup olmadığı, Avrupa basınının en fazla üzerine düştüğü konulardan biri oldu.

"Evet Bay Holmes, San Pedro Kaplanı," diye tekrarladı Baynes. "İsterseniz kitaplara bakın, San Pedro'nun bayrağı yeşil-beyazdır; mektupta da bu renkler belirtilmiş. 'Kaplan', Henderson takma adıyla hayatını sürdürdü. Ancak ben Roma ve Paris üzerinden Madrid'e, hatta 1996'da gemisini demirlediği Barcelona'ya kadar gittim, izini takip ettim. Düşmanları onu her yerde aradı, sonunda nerede saklandığını buldular."

Oturduğu yerde doğrulmuş, konuşmalarımızı heyecanla takip eden Bayan Burnet söze karıştı:

"Bir yıl önce ilk kez onun nerede olduğunu buldular. Bir keresinde suikasta uğradı ama şans eseri kurtuldu. Bu kez, bu uğurda, gerçekten asil bir adam olan Garcia hayatını yitirdi; öbür namussuz sağ kaldı. Ama bunun arkası gelecek; bugün biri, yarın bir başkası gelecek, ta ki adalet yerini buluncaya kadar. Bu, gün gibi aşikâr."

Zayıf elleri birbirine kenetlenirken sıska yüzü, hissettiği nefret nedeniyle sapsarı kesilmişti.

"Fakat siz bu cehenneme nasıl katıldınız, Bayan Burnet?" diye sordu Holmes. "Nasıl olur da sizin gibi bir İngiliz hanımefendisi bu tür cinayetlere karışır?"

"Bu işe katılmam lazımdı, yoksa dünyada adalet yerine gelmezdi. Yıllar önce San Pedro'da akıtılan kanların hesabını İngiliz kanunları mı soracaktı sanki? O iğrenç adamın, çalarak gemisine doldurduğu hazineler ne olacaktı? Size göre bütün bunlar, başka bir âlemdeki cinayetler. Ama biz, bu cinayetlerin asıl acısını ve üzüntüsünü bedenimizde hissettik. Biz biliyoruz. Cehennemdeki Şeytan, şu insan olacak Juan Murillo'nun yanında hiç kalır; kurbanları 'intikam' diye haykırdığı sürece de bu dünyada huzur yüzü görülmeyecek."

Holmes lafa karıştı:

"Olan bitenlerin ne denli feci olduğunu biliyorum. Ama sizin başınıza neler geldi?"

"Size her şeyi anlatayım. Bu canavarın güttüğü politika, günün birinde karşısına çıkan her rakibi ortadan kaldırmaktı. Kocam –evet, ben evliydim; asıl adım Signora Victor Durando'dur- Londra'da San Pedro'nun elçisi olarak bulunuyordu. Günün birinde benimle tanıştı ve evlendik. Dünyaya onun kadar asil bir insan gelmemiştir. Ne yazık ki başarıları bir gün Murillo'nun kulağına gitti. Yok yere kocamı geri çağırttı ve kurşuna dizdirdi. Kocam başına gelecekleri tahmin ettiği için beni yanına almamıştı. Elinden tüm serveti alındı ve ben küskün bir kalple beş parasız kalakaldım.

"Derken diktatörlük devrildi. Sizin de anlattığınız gibi, Murillo kaçabildi. Ama hayatlarını mahvettiği kişiler, işkence ve ölüme maruz kalanların akrabaları onun peşini bırakmadılar. Önce aralarında bir birlik oluşturdular; amaçlarına ulaşıncaya kadar bu birlik bozulmayacaktı. Devrik despotun Henderson takma adıyla yaşadığını öğrendikten sonra benim rolüm, bir yolunu bulup onun evinde çalışmak ve olan bitenleri birliğimize aktarmaktı. Böylece mürebbiye olarak başvurdum ve işe alındım. Her yemekte karşısında oturan kadının, öldürdüğü adamın karısı olduğundan haberi yoktu tabii. Bense her gün, nefret ettiğim bu adama gülümsüyor, çocuklarına karşı üzerime düşen görevi yerine getiriyor ve uygun zamanın gelmesini bekliyordum. Paris'te kendisine bir suikast hazırlandı ama başarılı olamadı. Peşine takılanlardan kurtulmak için bütün Avrupa'yı dolaşıp durdu. Sonunda İngiltere'ye gelir gelmez tuttuğu bu eve yerleşti. Biz de arkasından buraya geldik.

"Ne var ki adaletin tecelli etmesini isteyenler burada da fırsat kolluyorlardı. San Pedro'nun vaktiyle en yüksek rütbeli soylulardan birinin oğlu olan Garcia ve kendisine sadık iki adamı, intikam duygusuyla yanıp tutuşmaktaydı. Gündüzün bir şey yapamazlardı, çünkü Murillo her türlü tedbiri almıştı; yardımcısı Lucas (iktidar günlerindeki adıyla Lopez) olmaksızın tek başına dışarı çıkmazdı. Geceleri yalnız uyuyor ve nöbetçi bulundurmuyordu. Böyle olunca intikamcılar onun evini gece basabilirlerdi. Bir gün kararlaştırdık; o akşam buluşacağımız yeri mektupla dostuma bildirecektim. Ne de olsa Henderson çok pimpirikliydi, hemen her gece yatak odasını değiştiriyordu. Ben bütün kapıları kilitsiz bırakacaktım ve evin ön bahçesine bakan pencerelerden birinden yeşil veya beyaz ışık yakacaktım; buna göre ya tehlikesizce içeri girebileceklerdi ya da gerçekleştirmek istediğimiz suikast ertelenecekti.

"Fakat plan umduğumuz gibi yürümedi. Nasıl olduysa sekreter benden şüphelenmişti. Gizlice peşimden gelmiş, haberim yoktu; tam mektubumu yazıp bitirdiğim anda üzerime atladı. Efendisiyle birlikte beni bir odaya tıktılar, ihanet suçuyla yargıladılar. Önce bıçaklayacaklardı ama sonra çekindiler. Enine boyuna düşündüler, tartıştılar, sonunda beni öldürmenin sakıncalı olacağı kanısına vardılar. Bunun üzerine Garcia'nın icabına karar verdiler. Beni sımsıkı bağlamışlardı. Murillo kolumu öylesine döndürdü ki, yazmış olduğum mektubu ona vermek zorunda kaldım. Yemen ederim, Garcia'nın başına gelecekleri bilseydim, ölürdüm de yine o mektubu elden çıkarmazdım. Lopez mektubun, daha doğrusu zarfın üzerine adresi yazdı, sonra kol düğmesiyle balmumladığı zarfı mühürledi ve uşak Jose'ye verdi; Garcia'ya götürmesini tembihledi. Garcia'yı nasıl öldürdüler bilmiyorum, yalnız bu işin içinde Murillo'nun olduğu kesin, çünkü cinayet gerçekleşene kadar Lopez'i benim başımda nöbetçi olarak bırakmıştı. Herhalde katil, patikanın kıvrıldığı yerdeki çalılığın arkasında düşmanına pusu kurmuş olmalıydı. Önce Garcia'nın eve girmesini bekleyecekler, sonra da onu bir hırsız gibi kapana kıstırıp öldürüvereceklerdi. Fakat ileride mahkemede tanıklık etmek zorunda kaldıkları takdirde gerçek kimliklerini tanıyan biri ortaya çıkabilirdi. Diğer yandan Garcia'ın ölümü muhtemel suikastçıları ürküteceği için bir süre takip edilmekten de kurtulacaktı.

"Ben yaptıklarını bilmiyor olsaydım, onlar için bir sorun kalmayacaktı. Hayatımın bir pamuk ipliğe bağlandığı saatler geçirdim. Beni her türlü hareketten alıkoydular, odama hapsettiler, tehdit ettiler; daha beteri, yaptıkları işkencelerle az kalsın yaşama umudumu yitirecektim. Omzumdaki şu bıçak izine bakın, kollarımdaki yanık izlerine de… Bir keresinde pencereden bağırarak yardım istedim ama ağzımı tıkadılar. Bu korkunç hapis tam beş ay sürdü. O kadar az yiyecek veriyorlardı ki, ayakta sallanıyor, neredeyse aklımı yitiriyordum. Bugün öğleden sonra güzel bir yemek getirdiler. Yeryemez içine uyuşturucu kattıklarını anladım. Yarı uyur durumda arabaya yürütüldüğümü ya da taşındığımı hatırlıyorum. Aynı şekilde beni trene kadar getirdiler. Tren hareket ettiği anda aklım başıma geldi. Hayatım kendi elimdeydi, ya şimdi ya da hiçbir zaman diyerek gücümü topladım ve kendimi dışarı attım. Beni tekrar vagonun içine çekmeye çalıştılar, aynı anda adamınız beni faytona bindiriverdi; yoksa hiçbir zaman kurtulamazdım. Allaha şükür, şimdi serbestim."

Bu hayli ilginç hikâyeyi heyecanla dinlemiştik. Sessizliği ilk bozan Holmes oldu.

"İşimiz hâlâ zor," diye başını salladı. "Polislik görevimiz burada bitiyor ama adalet uğruna vereceğimiz savaş asıl şimdi başlıyor."

"Doğru," dedim. "Usta bir avukat, adamların tutumunu meşru müdafaa şeklinde gösterebilir. Bunun arkasında bir sürü cinayet olsa bile sadece şu son işlenen cinayetten onları tutuklayabiliriz."

Baynes emin bir tavırla "Yok, yok," dedi. "Benim adalete inancım var. Meşru müdafaa başka, birinden ne kadar korkarsanız korkun, onu tuzağa düşürüp soğukkanlılıkla öldürmek başka. Bakın görün, High Gable'ın kiracısını mahkemeye çıkardığımızda adalet yerini bulacak."

Ancak hadiseler böyle gelişmedi, ta ki, Kaplan hak ettiği akıbetle karşılaşıncaya kadar. O kadar zeki ve pervasızdılar ki, Murillo ve yardımcısı, peşlerine düşenleri, Edmonton Caddesi'ndeki bir pavyona girip arka kapıdan Curzon Meydanı'na çıkarak kolayca atlattılar. O günden sonra onları İngiltere'de gören olmadı. Aradan altı ay geçti. Marki Montalva ve sekreteri Signor Rulli, Madrid'deki Escorial Oteli'nde kaldıkları odada ölü olarak bulundular. Gazeteler cinayetin nihilistler tarafından işlendiğini yazdı ama katil veya katiller asla ele geçirilemedi. Müfettiş Baynes bizi Baker Caddesi'nde ziyarete geldiğinde ölenlerin gazetede basılmış resimlerini gösterdi. Sekreterin esmer suratı ve gür kaşlı, karagözlü efendisinin iğrenç yüz hatları tanınmaz haldeydi. Adaletin geç de olsa

yerine geldiğinden artık şüphemiz yoktu.

"Arapsaçı gibi bir mesele, dostum Watson," diye açıklamaya başladı Holmes. Bir yandan da piposunu tüttürüyordu. "Olayları özetlemeyi seversin ama bu kez istediğin gibi yazman mümkün olmayacak. Olay iki ayrı kıtayı bir araya getiriyor, aynı zamanda da iki ayrı grubu oluşturan kişilerin esrarengiz karakterlerini. Hikâye asil dostumuz Scott Eccles'in işe karışmasıyla başlıyor. Bu durum, Garcia'nın ne kadar yöntemli çalıştığını ve yaşama içgüdüsünün ne denli güçlü olduğunu bana gösterdi. İlginç görünen diğer bir nokta da yetenekli müfettişimiz Baynes'in bu keşmekeş içerisinde bizim de üzerinde olduğumuz izleri gözden kaçırmayışı. Sence açıklanmayan bir husus kaldı mı?"

"Melez aşçı niçin geri dönmüştü?

"Herhalde bunun nedeni mutfaktaki o acayip yaratıktı. Bu, San Pedro ormanlarında yaşayan ilkel vahşilerin bir fetişiydi. Sanırım önceden kararlaştırdıkları buluşma yerini terk etmeden önce aşçıya, o uğursuz yaratığı yanında götürmemesini söylediler. Fakat melezin aklı fikri taptığı fetişteydi. Nitekim ertesi günü onu, mutfağa kadar sürükledi. Mutfak penceresinden bakar bakmaz içerideki polisi gördü ve hemen geri çekildi. Ne var ki dindarlığı, daha doğrusu batıl inancı baskın çıktı ve şansını bir kez daha denedi. Müfettiş Baynes'in keskin zekâsı benden önce bu olayın önemini kavradı. Ona göre de bir tuzak hazırladı… Başka soracağın bir şey var mı, Watson?"

"Kan dolu kova, parçalanmış kuş, yanmış kemikler ve şu Allahın belası mutfaktaki yaratık?"

Holmes gülerek not defterine bir şeyler karaladı.

"Bir sabah British Museum'u ziyaret ettim," diye devam etti sözlerine. "Şu sorduğun sorular hakkında ayrıntılı bilgiler toplamak amacıyla… Eckermann'ın Vuduculuk ve Diğer Zenci Dinleri adındaki kitabından şu parçayı okuyayım sana:

'Gerçek bir Vudu tapıcısı, tanrısına dua etmeden önce kendine bir kurban arar. Ender de olsa bu kurban bazen bir insan olabilir. Dini ayin de insan eti yemekle sona erer. Çoğunlukla hayvan kurban edilir. Mesela beyaz bir horoz canlı canlı kesilir, ufacık parçalara ayrılır veya siyah bir keçiyi, boğazından kestikten sonra yakarlar.'

"Görüyorsun ya Watson, bizim melez, inançlarına pek bağlıymış. Grotesk diye işte buna denir."

Holmes not defterini kapatıp cebine attı ve sözünü şöyle bağladı: "Ama Groteskin bir faciaya dönüşmesi için bazen tek bir adım yeterli oluyor."

YUNANLI TERCÜMAN

Sherlock Holmes'un, uzun süreli dostluğumuz boyunca ne kendi akrabalarından ne de geçmiş hayatından söz ettiğini duymuştum. Bu konulardaki sessizliği, onun bende uyandırdığı gayriinsanî izlenimi güçlendirmişti. Sonunda onu, kalbi olmayan bir beyin, akıl gerektiren konularda ne kadar başarılıysa, duygusal alanda da o kadar tökezleyen nevi şahsına münhasır biri olarak değerlendirmeye başladım. Kadınları aşırı derecede itici bulması ve yeni dostluklar kurmaya heves etmemesi, duygusuz kişiliğinin birer göstergesiydi. Dahası, kendi ailesinden bahsetmeye hiç yanaşmıyordu. Bunun üzerine hiçbir akrabası hayatta olmayan bir yetim olduğunu düşünmeye başlamıştım. Fakat bir gün ağabeyinden bahsetmeye başlayınca şaşkınlıktan afalladım.

Güzel bir yaz akşamında çaylarımızı yeni bitirmiştik. Konudan konuya zıplayan sohbetimiz, golf sopaları ve dünyanın yörünge açısının eğikliğine değindikten sonra, atacılık ve kalıtsal kişilik özelliklerine geldi. Özel bir yeteneğin insana soyaçekimden mi kaldığı yoksa daha çok aldığı eğitimden mi kaynaklandığı konusunu tartışıyorduk.

"Mesela senin durumunda," dedim, "bana anlattıklarına bakacak olursak, gözlem yapma yeteneğinin yanı sıra akıl yürütmekteki olağanüstü becerilerinin, kendi sistematik çalışmalarının bir sonucu olduğu besbelli."

"Bir ölçüye kadar öyle." diye cevap verdi, düşünceli bir halde. "Atalarım, kendi sınıflarına özgü bir yaşantı süren köy ahalisiydi. Fakat şu bir gerçek ki yeteneğim kanımda var. Anneanneme çekmiş olmalıyım; çünkü o, Vemet'in, hani şu Fransız sanatçısının kardeşiydi. Sanatçılık damarının hangi tuhaf şekillere girebileceğini asla bilemezsin."

"İyi de kalıtsal olduğunu nereden çıkarıyorsun?"

"Çünkü ağabeyim Mycroft, bu konularda benden bile yeteneklidir."

Bu benim için sahiden yeni bir haberdi. İngiltere'de bu kadar yetenekli bir başka adam daha yaşıyorsa, nasıl oluyor da ne polis ne de diğer insanlar onun hakkında bir şey bilmiyorlardı? Bunu sorarken, kardeşinin kendisinden daha başarılı olduğunu söylemesinin, elbette dostumun mütevazılığından kaynaklandığını ima etmeden de duramadım. Bu fikrime içtenlikle güldü.

"Azizim Watson," dedi, "tevazuyu erdem sananlara katılmıyorum. Bir mantıkçı için, her şey tam olarak ne ise öyle görünmelidir. Kendini küçük görmek de, yeteneklerini abartmak da gerçeklerden kaçmaktır. Onun için Mycroft'un benden daha iyi bir gözlemci olduğunu söylediğimde, kesin hakikatten bahsettiğimi bilmelisin."

"Senden kaç yaş büyük?"

"Yedi yaş."

"O halde tanınmamış olmasının sebebi ne?"

"O, kendi çevresinde çok tanınmış biridir."

"Çevresi derken?"

"Şey, mesela Diyojen Kulübü'nde."

Bahsettiği kurumu daha önce hiç duymamıştım ve Sherlock Holmes de bunu yüzümden okumuş olmalıydı ki saatini çıkardı.

"Diyojen Kulübü, Londra'nın en garip kulüplerinden biridir; eee Mycroft'un da çok garip bir insan olduğu aşikâr. Hiç aksatmadan, her gün saat dört kırk beş ile yedi kırk arasında orada olur. Şu anda saat altı, bu harika yaz akşamında bir yürüyüşe çıkmak istersen, seni bu iki tuhaf varlıkla tanıştırmaktan mutluluk duyarım."

Beş dakika sonra Regent Meydanı'na doğru yola çıktık.

"Mycroft'un yeteneklerini neden dedektiflik işinde kullanmadığını merak ediyor olmalısın," dedi dostum. "Çünkü öyle bir yeteneği yok."

"Ama bana demin..."

"Gözlem yapma ve çıkarımda bulunmada benden daha üstün olduğunu söyledim. Dedektiflik sanatı bir koltukta oturup akıl yürütmekle yapılabilecek bir iş olsaydı, ağabeyim kesinlikle dünyanın gelmiş geçmiş en büyük dedektifi olurdu. Ama maalesef ne gerekli enerjiye ne de hırsa sahip. Kendi çözümünü doğrulamak için bile günlük alışkanlıklarından vazgeçmez ve kendi haklılığını ispatlamak için uğraşmaktansa yanlış anlaşılmayı tercih eder. Ona defalarca yeni problemlerle gitmişimdir ve o da her defasında bana daha sonra doğru oldukları ortaya çıkan cevaplar vermiştir. Buna rağmen kendisi, bir vakayı mahkemeye ya da jüriye aktarmadan önce üzerinde çalışması gereken bir takım noktaları çözmekten acizdir."

"O halde bu mesleği yapmıyor, değil mi?"

"Kesinlikle hayır. Dedektiflik benim için bir yaşam tarzıyken, onun gözünde eğlence arayan insanlara göre bir hobi sadece. Sayılar konusunda fevkalade yetenekli ve bazı devlet kurumlarının hesap defterlerini kontrol ediyor. Mycroft, Pall Mall'da yaşıyor ve her sabah Witehall'a yürüyüp, akşamları geri dönüyor. Koca bir yıl boyunca başka da bir egzersiz yapmıyor. Başka bir yere de gittiği yok; tabii evinin hemen karşısında bulunan Diyojen Kulübü'nü saymazsak."

"Orayı daha önce duyduğumu hatırlamıyorum."

"Bu çok doğal. Bilirsin, Londra'da her türlü insan var. Bazıları utangaçlıktan, bazılarıysa insanlara karşı güvensizlik ve nefretlerinden dolayı diğer insanların arasına karışmak istemez. Yine de bu insanlar günlük gazeteleri, periyodik çıkan diğer yayınları okuyabilecekleri, rahat sandalyeleri olan bir yere hayır demezler. Diyojen Kulübü'nün kuruluş amacı da bu insanlara rahat bir yer temin etmekti. Şimdi şehirdeki en asosyal adamların çoğu bu kulübe gidiyor. Üyelerin birbirleriyle ilgilenmesi kesinlikle yasak. Yabancılar Odası haricinde hiçbir yerde kati suretle konuşulmaz; kurallara uymazsan kulüpten atılırsın. Ağabeyim kurucularından biriydi ve ben de şahsen ortamını çok rahatlatıcı bulurum."

Konuşa konuşa Pall Mall'a ulaşmıştık ve bir süre yol boyunca ilerledikten sonra, Sherlock Holmes, Carlton'un hemen yakınındaki bir kapının önünde durdu. Konuşmamam için beni uyardı ve ardından hole girdik. Camlı panelden bakınca, içeride bir sürü adamın oturup bir şeyler okuduğu büyük ve lüks salonu belli belirsiz görebiliyordum. Holmes beni Pall Mall'e bakan küçük bir odaya soktu ve kısa bir süre ortalıktan yok olduktan sonra, her halinden ağabeyi olduğu anlaşılan bir adamla geri döndü.

Mycroft Holmes, Sherlock'tan çok daha güçlü ve cüsseli bir adamdı. Bedenen kesinlikle çok daha iriydi ama yüzü, geniş olmasına rağmen kardeşine has o keskin ifadeye sahipti. Grinin değişik bir tonuna sahip gözleri, bütün gücünü sergilemek zorunda kaldığında Sherlock'un gözlerinde gördüğüm o uzak, kendinden emin bakışlarla sürekli parlıyor gibiydi.

"Sizinle tanıştığıma memnun oldum efendim," dedi, bir fokun yüzgecini andıran geniş, şişman elini uzatarak. "Sherlock'un çözdüğü vakaları kaydetmeye başlamanızdan beri ondan sürekli haber alabiliyorum. Ha, sırası gelmişken Sherlock, seni geçen hafta burada göreceğimi sanıyordum. Manor Malikânesi vakasıyla ilgili olarak bana danışmaya gelmeni bekledim. Vakanın seni biraz aştığını düşünmüştüm."

"Gerek kalmadı, olayı çözdüm," dedi dostum gülümseyerek.

"Adams'dı tabii."

"Evet, Adams'dı."

"Ta başından beri bundan emindim."

Birlikte kulübün penceresinin kenarına oturdular.

"İnsanoğlunu incelemek isteyen biri için, burası bulunmaz bir yer," dedi Mycroft. "Şu muazzam çeşitliliğe bir baksana! Mesela şu bize doğru gelen iki adam…"

"Bilardocu ve diğeri mi?"

"Evet onlar. Diğer adama ne diyorsun?"

Adamlar penceremizin tam karşısında durdular. Bilardocuyla ilgili görebildiğim tek işaret, ceketinin cebinin üzerindeki tebeşir izleriydi. Diğer adam şapkasını geri itmiş ve koltuğunun altına bir sürü paket sıkıştırmış oldukça kısa boylu, esmer biriydi.

"Anladığım kadarıyla eski bir asker," dedi Sherlock.

"Ve çok kısa bir süre önce görevinden olmuş," diye ekledi ağabeyi.

"Hindistan'da görev yapmış olduğu belli."

"Hem de çavuş ya da onbaşı olarak."

"Bana kalırsa İngiliz Topçu Birliği'nde," dedi Sherlock.

"Ve dul."

"Ama çocuğu var."

"Çocukları, değerli kardeşim, çocukları."

"Aa, hadi ama," diye araya girdim gülerek, "bu biraz fazla olmadı mı?"

"Dostum Watson," diye başladı Holmes. "O şekilde yürüyen ve yüzünde bu denli otoriter bir ifade takınan bir adamın asker olduğunu söylemek zor değil; güneşte kavrulmuş tenine baktığında, bir erden daha yüksek bir rütbeye sahip olduğunu ve Hindistan'dan yeni döndüğünü kolayca tahmin edebilirsin."

"Hâlâ asker postallarını giymesi de görevinden yeni ayrıldığını gösteriyor," diye ekledi Mycroft.

"Süvari değilmiş ama bir kaşının etrafının daha açık renk olması şapkasını yan taktığını gösteriyor. Kilosu, lâğımcı olmasına yetmeyeceği için de topçu birliğinde çalışmış."

"Sonra tabii, karalara bürünmüş olması da çok yakın birini kaybetmiş olduğunu gösteriyor. Alışverişi kendisinin yapması, ölen kişinin, karısı olabileceğine işaret. Gördüğün gibi çocuklar için

bir şeyler almış. Aldığı çıngıraktan, çocuklardan birinin çok küçük olduğu sonucuna varırız. Karısı büyük bir ihtimalle doğum yaparken ölmüş. Koltuğunun altında resimli bir kitap taşıması da daha büyük ikinci bir çocuğunun olduğunu gösteriyor."

Ağabeyinin kendisinden bile daha keskin bir gözlemci olduğunu söylediğinde dostumun ne demek istediğini şimdi anlamaya başlamıştım. Holmes bana bakarak gülümsedi. Mycroft, kaplumbağa kabuğundan yapılma bir kutudan enfiye çıkardı ve ceketinin önüne düşen parçacıkları kırmızı renkte büyük bir ipek mendille sildi. "Bu arada Sherlock," dedi, "aslında tam sana uygun bir dava iletildi bana geçenlerde; son derece ilginç bir dava. Doğrusu üzerine fazla gidemeyecek kadar yorgunum bu aralar, ama hiç değilse konuyla ilgili tatmin edici temel bir fikir edindim. Ayrıntıları dinlemek istersen..."

"Sevgili Mycroft, çok memnun olurum."

Mycroft cep defterinden bir sayfa koparıp üzerine bir şeyler yazdı, ardından zili çaldı ve notu gelen garsona uzattı.

"Bay Melas'ın bana uğramasını istedim," dedi. "Benimle aynı apartmanda, hemen üst katımda oturuyor, biraz tanışıklığımız var. Zaten buna binaen bana gelip derdini anlattı. Anladığım kadarıyla, Bay Melas Yunanlı kökenlere sahip müthiş bir dilbilimci. Geçimini, mahkemelerde tercümanlık yaparak ve arada bir de Northumberland Avenue otellerinden birine gelen zengin Doğululara rehberlik yaparak sağlıyor. Başından geçen son derece ilginç olayı kendi ağzından dinleseniz daha doğru olur."

Birkaç dakika sonra kısa boylu, sağlam yapılı bir adam aramıza katıldı. Yuvarlak yüzü ve kömür rengi saçlarından güneyli olduğu anlaşılıyordu, ama eğitimli bir İngiliz beyefendisine özgü konuşuyordu. Sherlock Holmes'la samimice el sıkıştı. Karşısındaki dedektifin, hikâyesini dinlemeye can attığını anladığında da koru renk gözleri sevinçle ışıldadı.

"Polisin bana inandığını sanmıyorum; hayır, kesinlikle inanmıyor," dedi üzgün bir sesle. "Daha önce böyle bir olay duymadıkları için bunun mümkün olamayacağını düşünüyorlar. Ama ben şundan eminim ki, yüzünde yara bantları olan zavallı adamcağıza ne olduğunu öğrenmeden rahat edemeyeceğim."

"Sizi dinliyorum," dedi Sherlock Holmes.

"Bugün çarşamba," dedi Bay Melas. "Demek ki pazartesi gecesi, yani sadece iki gün önce oldu her şey. Ben tercümanım, büyük ihtimalle komşum size bunu söylemiştir zaten. Bütün dillerde tercümanlık yaparım, daha doğrusu neredeyse tümünde. Gerçi Yunanlı olduğum için özellikle o dilde çok başarılıyımdır. Yıllardan beri Londra'nın önde gelen Yunanca tercümanı olarak çalıştığımdan ismim otellerde sıkça geçer.

"Başı derde giren bir yabancının ya da geç saatte gelip yardıma ihtiyaç duyan bir turistin beni olmadık saatlerde çağırması ender rastladığım bir hadise değildir. Bu yüzden son derece şık giyimli genç bir adam olan Bay Latimer, pazartesi gecesi odama gelip, kapıda bekleyen faytonunda ona eşlik etmemi istediğini söylediğinde, bunu garip karşılamadım. Yunanlı bir arkadaşı bir iş için ona gelmiş, en azından bana öyle söyledi. Yabancı dil bilmediği için de Yunanlı bir tercümana ihtiyaç duymuşlar. Biraz uzakta, Kensington'da oturduğunu söyledi; sokağa çıkar çıkmaz beni hemen faytonuna sokmasından çok acelesi olduğunu anladım.

"Fayton dedim ama çok geçmeden bunun iki atlı bir binek arabası olabileceğinden şüphelenmeye

başladım. Londra'da genellikle kullanılan dört tekerlekli araçlardan çok daha genişti ve döşemeleri biraz yıpranmış olmasına rağmen oldukça kaliteliydi. Bay Latimer karşımdaki koltuğa oturdu. Neyse, yola koyulduk, Charing Cross'un içinden geçerek Shaftesbury Meydanı'ndan yukarı çıktık. Tam Oxford Caddesi'ne ulaştık. O esnada ben Kensington'a kestirme bir yoldan mı gittiğimizi soruyordum ki, yol arkadaşım bir hayli garip davranmaya başlayarak cümlemi yarıda kesti.

"Aniden cebinden çok ürkütücü kurşun bir sopa çıkarttı ve sanki sopanın ağırlığını ve gücünü sınıyormuş gibi defalarca ileri geri salladı. Ardından tek kelime etmeden sopayı yanındaki koltuğun üstüne bıraktı. Arabanın her iki yanındaki camları kaldırdığında, camların dışarıyı göremeyeyim diye camların gazete kâğıtlarıyla kaplanmış olduğunu büyük şaşkınlıkla fark ettim.

" 'Görüşünüzü engellediğim için özür dilerim Bay Melas,' dedi. 'Doğrusu, gittiğimiz yeri görmenizi istemiyorum. Sonradan orayı tekrar bulmanız başıma dert açabilir.'

"Tahmin edeceğiniz gibi, adamın söyledikleri beni hayrete düşürdü. Gayet güçlü görünen, geniş omuzlu, genç bir adamdı ve silahı olmasa bile onunla yapacağım kavgada hiçbir şansım olamazdı. " 'Bu hiç alışılmadık bir muamele Bay Latimer,' diye kekeledim. 'Yaptığınızın kanunlara aykırı olduğunu biliyor olmalısınız.'

" 'Özgürlüğünüzü biraz kısıtlamış oluyoruz tabii,' dedi, 'ama daha sonra kendimizi size affettireceğiz. Lakin sizi uyarmalıyım Bay Melas; bu gece herhangi bir şekilde yardım çağırmaya ya da benim hoşuma gitmeyecek başka bir şey yapmaya kalkışırsanız, başınıza ciddi bir iş almış olursunuz. Hiç kimsenin nerede olduğunuzu bilmediğini ve gerek bu arabada gerekse evimde benim hükmüm altında olduğunuzu unutmayın lütfen.'

"Sakin bir halde konuşuyordu, ama konuşma tarzı epey tehditkârdı. Niçin böylesine sıra dışı bir şekilde kaçırıldığımı düşünerek sessizce oturdum. Sebep ne olursa olsun bundan kesinlikle kaçamayacağım besbelliydi ve olacakları görmek için beklemekten başka çarem yoktu.

"Nereye gittiğimize dair en ufak bir fikrim yoktu; yaklaşık iki saat boyunca yola devam ettik. Arada sırada çakıl taşlarının üzerinden geçtiğimiz izlenimini uyandıran sesler duyuyorduk, ama çoğu zaman sessiz sedasız dosdoğru ilerlememizi sağlayan asfalt yollardan geçiyorduk; ne yazık ki bu ses değişiklikleri hariç, nereye gittiğimize dair bir tahmin yürütmemi sağlayacak herhangi bir işaret yoktu etrafta. Pencereleri örten kâğıtlar ışık geçirmiyordu ve ön cama mavi bir perde asılmıştı. Pall Mall'dan ayrıldığımızda saat yediyi çeyrek geçiyordu ve yolculuğumuzun sonuna geldiğimizde saatim dokuza on kalayı gösteriyordu. Yol arkadaşım camı açtığında, üzerinde bir lambanın ışıldadığı kemerli alçak bir kapıyı belli belirsiz görebildim. Arabadan alelacele indirildiğimde kapı açıldı ve kendimi birden evin içinde buldum. Girerken iki yanımdaki ağaçları ve çimenliği hayal meyal gördüm, ama buranın özel bir mülkiyet veya bir yazlık olup olmadığını söyleyemem.

"Evin içinde etrafı çok az aydınlatan renkli bir gaz lambasının ışığıyla ancak duvarları resimlerle dolu epey büyük bir holde olduğumuzu görebildim. Kısık ışıkta bize kapıyı açmış olan kişiyi zar zor seçebildim; kaba görünüşlü, kısa boylu, yuvarlak omuzlu, orta yaşlarda bir adamdı. Parlayan ışık sayesinde, bize doğru dönerken adamın gözlüklü olduğunu gördüm

" 'Bu Bay Melas mı, Harold?' diye sordu.

" 'Evet.'

" 'Güzel, güzel! Umarım bize kızmamışsınızdır Bay Melas, ama sizin yardımınız olmadan işimize devam edemezdik. Sorun çıkartmazsanız pişman olmazsınız, ama herhangi bir numara yapmaya

kalkarsanız, Tanrı yardımcınız olsun!' Endişeli bir havayla kesik kesik konuşuyordu ve sözlerinin arasında kikir kikir gülüyordu. Fakat beni eğlendirmekten ziyade korkuttuğunu söylemeliyim.

" 'Ne istiyorsunuz benden?' diye sordum.

" 'Bizi ziyaret eden Yunanlı bir beyefendiye birkaç soru sormanızı ve bize cevaplarını tercüme etmenizi, hepsi bu. Ama sakın size söylediklerimizden fazla bir şey söylemeye kalkışmayın, yoksa sizi doğduğunuza pişman ederiz.' deyip, yine o endişeli tavrıyla kikirdedi.

"Bir yandan konuşurken, bir yandan da çok güzel mobilyalarla döşenmiş bir odanın kapısını açtı. Buradaki ışık da yarı yarıya kısılmış bir gaz lambasından geliyordu. Oda kesinlikle büyüktü ve ayağımın altındaki halının yumuşaklığından, ne kadar lüks eşyalarla döşenmiş olduğu anlaşılıyordu. Odanın içinde saten kaplı sandalyeler, büyük, beyaz mermerden bir şömine ve yanında da Japon tarzına benzeyen bir zırh duruyordu. Lambanın hemen altında bir sandalye vardı ve yaşlıca olan adam, oraya oturmam için işaret yaptı. Genç olanı hemen yanımızdan ayrılmıştı, ama sonra başka bir kapıdan geri geldi. Yanında, sabahlık giymiş bir beyefendi vardı ve ikisi yavaşça bize doğru geliyordu. Lambanın yaydığı cılız ışık çemberinin içine girdiklerinde, adamın görüntüsünün beni dehşete düşürdüğünü itiraf etmeliyim. Beti benzi atmıştı ve fena halde yıpranmış görünüyordu ve pörtlek gözleri, gücünden daha büyük bir ruhu olan bir adamın ışıltısıyla parıldıyordu. Fiziksel zayıflığından daha da şaşırtıcı olan şey, ağzının bağlanmış ve yüzünün her tarafının da yara bantlarıyla kaplanmış olmasıydı.

" Bu garip varlık bir sandalyeye oturmaktan ziyade düşerken, 'Slate'i getirdin mi Harold?' diye bağırdı yaşlı olanı. 'Elleri serbest mi? İyi, şimdi ona kalemi ver. Bay Melas, soruları siz soracaksınız, o da cevapları yazacak. Öncelikle kâğıtları imzalamaya hazır olup olmadığını sorun.'

"Söylediğini yaptığımda Yunanlı adamın gözleri öfkeyle parıldadı.

" 'Asla!' diye yazdı anadilimde.

" 'Hiçbir koşul altında mı?' diye sordum, yine bizi tutsak eden adamın isteklerine uyarak.

" 'Ancak benim huzurumda tanıdığım bir Yunanlı rahip tarafından evlendiğini görürsem.'

"Soruları soran adamın o rahatsız edici kıkırdaması duyuldu tekrar.

" 'Seni neyin beklediğini biliyorsun o halde?'

" 'Bana ne olacağı umurumda değil.'

"Bunlar, yarı konuşarak, yarı yazarak yürüttüğümüz garip soru-cevap faslımızdan birkaç örnekti. Kâğıtları imzalayıp imzalamayacağını tekrar tekrar sormak zorunda kaldım. Her seferinde aynı olumsuz cevabı aldım. Derken aklıma bir cin fikir geldi. Her sorunun arkasına ufak ufak kendi cümlelerimi de eklemeye başladım; başlangıçta yanımızdaki adamların bir şey anlayıp anlamadıklarını öğrenmek için masumca sorular sordum, ama sonra, hiçbir şey çakmadıklarını anlayınca, tehlikeli bir oyun oynadım. Konuşmamız aşağı yukarı şöyleydi:

" 'Böyle karşı koymakla eline bir şey geçmez... Kimsin sen?'

" 'Umurumda değil... Londra'da bir yabancıyım ben.'

" 'Kaderin kendi ellerinde... Ne zamandan beri buradasın?'

" 'Umurumda değil... Üç haftadır.'

" 'O topraklar hiçbir zaman senin olmayacak. Nedir seni sıkan şey?'

" 'Serserilerin de olmayacak! Beni aç bırakıyorlar.'

" 'İmzalarsan serbest kalacaksın... Burası neresi?'

" 'Asla imzalamayacağım! Bilmiyorum.'

" 'Böyle yapmakla ona yardımcı olmuyorsun... Adın ne?'

" 'Bunu kendi söylemeden inanmam... Kratides.'

" 'İmzalarsan onu görebilirsin... Nereden geliyorsun?'

" 'Demek ki onu bir daha göremeyeceğim... Atina.'

"Beş dakikam daha olsaydı Bay Holmes, adamlar tam burnumuzun dibindeyken bile herifin bütün hikâyesini öğrenecektim. Sıradaki sorum bile meseleyi aydınlatabilirdi, ama tam soracağım sırada bir kapı açıldı ve içeri bir kadın girdi. Yüzünü net seçemiyordum, ama siyah saçlı, uzun boylu ve zarif biri olduğunu ve uzun etekli beyaz bir elbise giymiş olduğunu görebildim.

" 'Harold,' dedi kadın, bozuk bir aksanla İngilizce konuşarak. 'Daha fazla kalmayacağım. Yukarıda kendimi çok yalnız hissediyorum, sadece... Aman Tanrım, bu Paul!'

"Bu son kelimeleri Yunanca söylemişti ve tam o anda adam olanca gücüyle ağzının üzerindeki bandı yırttı ve 'Sophy! Sophy!' diye bağırarak kadının kollarına atıldı. Ne var ki birbirlerine sarılmaları çok kısa sürdü; yaşlı adam bitkin kurbanını kolayca etkisiz hale getirip odadan dışarı sürüklerken, genç adam da kadını yakalayıp diğer kapıdan dışarı itti. Bir an için odada yalnız kalmıştım. Derken içinde bulunduğum bu evin nerede olduğuna dair bir ipucu edinebileceğimi düşünerek hemen ayağa fırladım. Allahtan daha adım atmadan önce kafamı kaldırıp etrafıma bakınmışım, çünkü kapıda duran yaşlı adam gözlerini bana dikmişti.

" 'Hepsi bu kadar Bay Melas,' dedi bana. 'Sizi çok özel bir iş için buraya getirdiğimizi fark etmişsinizdir. Sizi rahatsız etmek istemezdik, ama ne yazık ki Yunanca bilen ve bu pazarlıkları başlatan arkadaşımız Yunanistan'a dönmek zorundaydı. Ne yapıp edip onun yerini alabilecek birini bulmalıydık, sizin yeteneklerinizi duyduğumuz için şanslıyız.'

"Önünde eğildim."

" 'Burada beş altın var,' dedi bana doğru gelerek, 'umarım sizin için yeterli olur. Ama sakın unutmayın,' diye ekledi omzuma hafifçe vurup kikirdeyerek, 'aramızda olanlardan tek bir kişiye dahi bahsederseniz, sizi doğduğunuza pişman ederim!'

"Bu umursamaz görünüşlü adamın bende uyandırdığı tiksinti ve dehşeti size tarif edemem. Lambanın ışığının altında dururken yüzünü daha net görebiliyordum. Uzun ve sivri yüz hatlarına ve şekilsiz, bakımsız, küçük bir keçi sakalına sahipti. Konuşurken kafasını bana doğru uzatıyordu ve dudaklarıyla gözkapakları sanki bir tiki varmış gibi sürekli seğiriyordu. Ayrıca, garip, rahatsız edici gülüşünün de bir sinir hastalığından kaynaklandığını düşünmeden edemedim. Yüzünün korkunçluğu gözlerinde yatıyordu; tehditkâr ve soğuk bakışlarıyla habis bir acımasızlık yayan, çelik renkli gözlerinden.

" 'Öterseniz bunu öğreniriz,' dedi. 'Her yerde kulağımız var. Şimdi dışarıda sizi bekleyen bir araba var, arkadaşım sizi götürecek.'

"Hızla holden çıkarılarak arabaya bindirildim ve etrafımda ağaçlarla dolu bir bahçe bulunduğunu hayal meyal tekrar görebildim. Bay Latimer hemen arkamdan geliyordu ve tek bir kelime etmeden karşımdaki koltuğa oturdu. Arabanın camları kapalıydı. Hiç konuşmadan uzun yolculuğumuza başladık ve gece yarısından hemen önce durduk.

" 'Burada ineceksiniz Bay Melas,' dedi yol arkadaşım. 'Sizi evinizden bu kadar uzakta bıraktığım için üzgünüm ama başka çarem yok. Herhangi bir şekilde arabayı takip etmeye kalkışırsanız kendinize zarar verirsiniz.'

"Adam konuşurken, bir yandan da kapıyı açmıştı ve arabacı atı kamçılayıp tekrar yola koyulduğu için az kalsın inemeyecektim. Büyük bir şaşkınlıkla etrafima bakındım. Katırtırnağı çalılıklarıyla kaplı açık bir arazinin ortasında duruyordum. Çok uzakta, dağınık halde ışıklarının yandığı bir sürü ev seçilebiliyordu. Öte yanda ise bir tren yolunun kırmızı sinyal lambaları vardı.

"Beni buraya getiren araba çoktan gözden kaybolmuştu. Etrafima bakınarak nerede olduğumu çıkarmaya çalışıyordum ki karanlıkta birinin bana doğru geldiğini gördüm. İyice yaklaştığında, tren yolunun bekçisi olduğunu fark ettim.

"Burasının neresi olduğunu bana söyleyebilir misiniz?" diye sordum.

" Wandsworth Common," diye cevap verdi.

"Buradan şehre giden bir tren var mı?"

"Buradan Claptham geçidine bir mil kadar yürümeniz gerek," dedi. "Şimdi başlarsanız Victoria'ya giden son trene yetişebilirsiniz."

"Maceramın sonu işte böyleydi Bay Holmes. Nerede olduğuma, kiminle konuştuğuma dair en ufak bir fikrim yoktu. Bildiğim her şeyi anlattım size. Ama çirkin bir oyun oynandığını anladım; elimden gelirse o mutsuz adama yardım etmek istiyorum. Hemen ertesi sabah Bay Mycroft Holmes'e bütün hikâyeyi anlattıktan sonra polisle de görüştüm, ama onlar hiç ilgilenmedi."

Bu ilginç hikâyeyi dinledikten sonra hepimiz bir süre sessizce oturduk. Sonunda Sherlock ağabeyine bakarak sessizliği bozdu.

"Herhangi bir ipucumuz var mı?" diye sordu.

Mycroft, yan masada duran Daily News gazetesini aldı.

" 'Atina'dan gelen ve İngilizce konuşamayan Paul Kratides adlı Yunanlı bir beyefendinin nerede olduğuna dair bilgi verebilecek kişiler ödüllendirilecektir. Aynı ödül, ilk ismi Sophy olan Yunanlı bir bayanla ilgili bilgi verebilecek kişiler için de geçerlidir.' Gazetelerdeki bilgiler bunlardan ibaret. Cevap yok."

"Yunan Elçiliğine sordunuz mu?"

"Evet, sordum. Hiçbir şey bilmiyorlar."

"Atina polisine bir telgraf çekelim o zaman?"

"Ailenin tüm enerjisi Sherlock'a geçmiş," dedi Mycroft, bana dönerek. "Her neyse, sen bu vakayı al ve sonuçlarından beni haberdar et."

"Tamam," diye cevap verdi dostum sandalyesinden kalkarak. "Sana ve Bay Melas'a haber veririm. Bu arada Bay Melas, sizin yerinizde olsam kesinlikle çok dikkatli olup gözlerimi dört açardım, çünkü

bu gazete ilanları sayesinde onlara ihanet ettiğinizi öğrenmişlerdir."

Birlikte eve yürürken, Holmes bir telgraf bürosunda durup bir kaç telgraf çekti.

"Gördüğün gibi Watson," diye söze girdi, "akşamımızı hiç de boşa geçirmemiş olduk. En ilginç vakalarımdan bazıları Mycroft aracılığıyla bu şekilde gelmiştir bana. Demin dinlediğimiz vakanın da tek bir açıklaması olduğu halde bazı değişik noktaları var."

"Çözümü bulmak konusunda umutlu musun?"

"Bu kadar şeyi öğrendikten sonra, geri kalanı çözememememiz garip olur doğrusu. Sen de dinlediğimiz hadiseyi açıklayacak bir teori geliştirmiş olmalısın."

"Belli belirsiz bazı fikirler edindim, evet."

"Peki, ne sonuca vardın?"

"Şu Yunanlı kızın, Harold Latimer adlı genç İngiliz tarafından kaçırılmış olduğu apaçık ortada."

"Peki, nereden kaçırılmış?"

"Bilmiyorum, belki de Atina'dan."

Sherlock Holmes kafasını salladı. "O genç adam tek bir kelime İngilizce bilmiyordu. Hanımefendi ise dilimizi gayet iyi konuşuyordu. Bundan yola çıkarak kadının bir süredir İngiltere'de bulunduğunu, ama adamın Yunanistan'a hiç gitmediğini söyleyebiliriz."

"Öyleyse kadın İngiltere'ye ziyaret amaçlı geldi; Harold da ona birlikte kaçmayı teklif etti."

"Olabilir tabii."

"Sonra da ağabeyi Yunanistan'dan gelip duruma müdahale etmek istedi. Aralarındaki ilişki bunu gösteriyor. Tedbirsizce davranıp, genç adam ve onun yaşlı arkadaşının tutsağı oldu. Kızın mirasını, belki de adamın vekili olduğu bir mirası devredecek bir takım kâğıtlar imzalamaya onu zorladılar. O buna yanaşmayınca onunla pazarlık yapmak için bir tercümana ihtiyaç duydular ve Bay Melas'ı buldular. Ağabeyinin gelişinden kızın haberi yoktu ve bunu tamamen tesadüf eseri öğrendi."

"Harika Watson!"diye bağırdı Holmes. "Gerçeğe çok yaklaştığını düşünüyorum. Bütün kozlar elimiz. Tek korkum, ani bir şiddet gösterisinde bulunmaları. Bize zaman verirlerse onları yakalarız."

"İyi ama evin yerini nasıl anlayacağız."

"Teorimiz doğruysa ve kızın ismi sahiden Sophy Kratides ise, onun yerini tespit etmek çocuk oyuncağı. Tek umudumuz bu, çünkü kardeşi buraların tam bir yabancısı. Harold'la bu kızın ilişkisi bu hale gelmeden önce hiç değilse bir kaç hafta gibi bir zaman geçmiş olmalı, çünkü Yunanistan'daki ağabeyi haberi alıp buraya kadar gelecek zamanı bulmuş. Bu süre boyunca beraber yaşamışlarsa, Mycroft'un ilanına cevap alma ihtimalimiz yüksek."

Sohbetimize devam ederken, Baker Sokağı'ndaki evimize ulaşmıştık. Merdivenleri ilk çıkan Holmes oldu ve odamızın kapısını açtığında şaşkınlıktan bir çığlık attı. Omzunun üzerinden baktığımda ben de aynı ölçüde şaşırdım. Ağabeyi Mycroft, koltuğa gömülmüş pipo içiyordu.

"İçeri gir Sherlock! Siz de bayım," dedi sakince, şaşkın yüzlerimize gülümseyerek. "Benim bu kadar atik olabileceğimi düşünmezdin, değil mi Sherlock? Fakat her nedense, bu vaka hayli ilgimi çekti."

"Buraya nasıl geldin?"

"Bir arabayla yanınızdan geçtim."

"Yoksa yeni bir gelişme mi var?"

"İlanıma bir cevap aldım."

"Aha!"

"Evet, siz ayrıldıktan bir kaç dakika sonra geldi."

"Peki, ne diyor?"

Mycroft Holmes cebinden bir kâğıt çıkardı. "İşte burada," dedi, "zayıf yapılı orta yaşlarında bir beyefendi tarafından yazılmış; en iyi kalitede kâğıdın üzerine dolma kalemle. 'Beyefendi,' diyor, 'bugünkü gazetede yer alan ilanınıza cevaben, söz konusu genç kadını çok yakından tanıdığımı bildirmek isterim. Benimle görüşmek isterseniz, hanımefendinin acıklı geçmişiyle ilgili birkaç hususta sizi aydınlatabilirim. Şu anda Beckenham'da Myrtels'da yaşıyor.

Saygılarımla,

J. Davenport.'

"Aşağı Brixton'dan yazıyor," dedi Mycroft. "Hemen oraya gidip bahsettiği hususları öğrenebilir miyiz, ne dersin Holmes?"

"Sevgili Mycroft, ağabeyinin hayatı, kızın hikâyesinden çok daha önemli. Bence Scotland Yard'a uğrayıp Müfettiş Gregson'a haber versek daha iyi olur, oradan da doğrudan Beckham'a gideriz. Adama işkence ettiklerini biliyoruz, geçen her saat hayati öneme sahip."

"Bence Bay Melas'ı da yanımıza almalıyız," diye teklif ettim. "Bir tercümana ihtiyacımız olabilir."

"Haklısın," dedi Sherlock Holmes. "Bir araba bulması için çocuğu gönder de hemen yola çıkalım." Bir yandan konuşurken, bir yandan da masasının çekmecesini açtı; cebine tabancasını koyduğunu fark ettim. "Evet," dedi, bakışlarıma karşılık olarak; "duyduklarımızdan yola çıkarak, oldukça tehlikeli bir çeteyle karşı karşıya olduğumuzu söyleyebilirim."

Sonunda Bay Melas'ın Pall Mall'daki evine ulaştığımızda, hava tam kararmak üzereydi. Bizden hemen önce bir beyefendinin çağırması üzerine gittiğini öğrendik.

"Nereye gittiğini söyleyebilir misiniz?" diye sordu Mycroft.

"Bilemiyorum bayım," diye cevap verdi, kapıyı açan kadın. "Bildiğim tek şey, gelen beyefendiyle beraber bir arabaya binip gittiği."

"Beyefendi ismini söyledi mi?"

"Hayır efendim."

"Uzun boylu, yakışıklı, esmer, genç bir adam mıydı?"

"Yo, hayır, efendim. Kısa boylu, gözlüklü ve çelimsiz yüzlü bir adamdı. Ama tavırları çok hoştu, konuşurken sürekli gülüyordu."

"Hadi hemen gidelim!" diye bağırdı Holmes heyecan içinde. Birlikte Scotland Yard'a doğru yol alırken, "Hadise giderek ciddileşiyor," diye konuştu. "Adamlar Melas'ı tekrar ele geçirmişler. Cesur

bir adam olmadığını geçen geceden sonra fark etmişlerdir kesin. Bu serseriler, adamın karşısına çıktıkları anda onu dehşete düşürebildiklerini biliyorlar tabii. Ondan ustaca faydalanmak istedikleri belli, ama işleri bittiğinde, ihanet ettiği gerekçesiyle onu cezalandırabilirler."

Trenle giderek, Yunanlı dostumuzun kullandığı atlı arabayla aynı zamanda, hatta ondan önce Beckenham'a varmayı umuyorduk. Sonunda Scotland Yard'a vardık, ama Müfettiş Gregson'u bulup eve girmemizi sağlayacak arama iznini çıkarmak bir saatten fazla bir zamanımızı aldı. Londra Köprüsü'ne vardığımızda, saat ona çeyrek vardı; Beckham istasyonuna ulaştığımızda ise on buçuk olmuştu bile. Faytonla yarım kilometrelik bir yoldan sonra Myrtles'a vardık; yolun karşısında büyük, karanlık bir ev vardı. Sonunda oraya ulaşınca arabamızı gönderdik ve hep beraber, eve giden patikadan yukarı yürümeye koyulduk.

"Bütün pencereler karanlık," dedi Müfettiş.

"Ev terk edilmiş görünüyor."

"Kuşlarımız uçmuş ve yuva boş duruyor," dedi Holmes.

"Nereden çıkardın bunu?"

"Son bir saat içinde yüklü ağır bir araba buradan çıkmış."

Müfettiş güldü. "Sokak lambasının ışığında ben de tekerlek izlerini gördüm, ama yükü de nereden çıkardınız?"

"Aynı arabanın aksi istikamete giden izlerini görmüş olabilirsiniz. Ama evden çıkan izler o kadar derin ki, ağır yüklü olduğunu kesinkes söyleyebilirsiniz."

"Bak beni gafil avladın işte," dedi Müfettiş omzunu silkerek. "Kapı kolayca kırılacak gibi değil, ama içeriden ses gelmezse bunu denemek zorundayız."

Kapıya şiddetle vurup zilin ipini çekti, ama içeriden hiç ses gelmedi. Holmes bir süre ortalıktan kaybolduktan sonra iyi haberlerle döndü.

"Bir pencereyi açmayı başardım," dedi.

"Kanunların karşısında değil de yanında olmanız bizim için büyük bir şans Bay Holmes," dedi Müfettiş. Dostumun, pencerenin kancasını ustaca açmış olduğunu fark etmişti. "Her neyse, bu durumda herhangi bir davet beklemeden içeri girebiliriz sanırım."

Sırayla, büyük bir odanın içine girdik. Görünüşe bakılırsa Bay Melas'in anlattığı yer burasıydı. Müfettişin yaktığı yağ lambasından yayılan ışığın yardımıyla, Yunanlı dostumuzun anlattığı kapıları, perdeleri, lambayı ve Japon zırh takımını olduğu gibi gördük. Masanın üzerinde iki kadeh, boş bir brendi şişesi ve bir yemekten artakalanlar duruyordu.

"Nedir o?" diye sordu Holmes aniden. Olduğumuz yerde öylece sessiz kalıp dinledik. Başımızın üzerindeki bir yerden bir inleme sesi geliyordu. Holmes kapıya koşup hole çıktı. Boğuk ses üst kattan geliyordu. Holmes hızla merdivenlerden yukarı koştu, peşinden Müfettiş ve ben. Ağabeyi Mycroft da cüssesinin elverdiği hızla arkamızdan geliyordu. Üst katta üç kapıyla karşılaştık. Bezen cansız bir mırıldanma bazen de kulak tırmalayıcı bir inlemeye dönüşen sesler orta kapıdan geliyordu. Kapı kilitliydi, ama neyse ki anahtarı dışında bırakmışlardı. Holmes kapıyı ardına kadar açıp hızla içeri daldı, ama içeri girmesiyle, boğazını tutarak dışarı çıkması bir oldu.

"Duman!" diye bağırdı. "Biraz bekleyin. Birazdan dağılır."

Odanın içine adımımızı attığımızda, içerideki tek ışık kaynağının odanın ortasında duran bakır bir mangalda yanan küçük, mavi bir alev olduğunu gördük. Bu alev zeminde solgun, gri bir ışık çemberi oluşturuyordu. Daha ötede kalan gölgelerde de duvarın dibine çökmüş iki kişinin silüetlerini hayal meyal seçebiliyorduk. Hepimizi nefessiz bırakıp öksürten, zehirli, korkunç bir duman açık kapıdan dışarıya süzülüyordu. Holmes, merdivenlerin başına koşup temiz bir nefes çekti ve ardından odaya dalarak pencereyi açtığı gibi mangalı bahçeye fırlattı.

Tekrar dışarı fırlayarak, "Bir dakika sonra girebiliriz," dedi. "Mum nerede? İçerideki dumanlı havada kibrit yakabileceğimizi sanmıyorum. Işığı kapıda tut da şunları çıkartalım Mycroft, şimdi!"

Çevik adımlarla zehirlenmiş adamlara ulaşıp, onları ışığın bol olduğu hole çektik. Kendilerinde değillerdi. Yüzleri şişmiş, gözleri pörtlemiş ve dudakları morarmıştı. Yüz hatları öyle belirsizleşmişti ki, siyah sakalı ve tombul cüssesi olmasa, daha birkaç saat önce bizimle beraber Diyojen Kulübü'nde oturan Yunanlı tercümanı tanıyamazdık. Elleri ve ayakları sıkıca bağlanmıştı ve ağır bir darbe yemiş olduğu gözündeki izden anlaşılıyordu.

Açlık çektiği belli olan uzun boylu diğer adam da aynı şekilde bağlanmış ve yüzüne bir sürü yara bandı yapıştırılmıştı. Onu yere koyduğumuzda inlemesi kesildi. Şöyle bir göz atınca, onun için artık çok geç olduğunu gördüm. Bay Melas içinse durum farklıydı, hâlâ yaşıyordu. Biraz amonyaklı su ve brendi yardımıyla bir saatten az bir süre içinde gözlerini açtı. Onu bütün yolların buluştuğu karanlık vadiden çekip çıkardığımı görmenin mutluluğuna erdim.

Bizim teorilerimizi doğrulayan basit bir hikâye anlattı. Evine gelen ziyaretçi, belinden bir silah çıkarınca Melas kaçınılmaz ani bir ölüm korkusuyla ikinci kez kaçırılmaya hiç ses çıkaramamış. Kikirdeyip duran kanun kaçağının, bizim talihsiz tercümanın üzerindeki etkisi neredeyse hipnotize ediciydi, çünkü elleri titremeye başlayıp beti benzi atmadan kanun kaçağının adından bile bahsedemiyordu. Adamcağız alelacele Beckenham'a götürülmüş ve ikinci bir görüşmede yine tercümanlık yapmış. Bu görüşmede istediklerini yerine getirmemesi durumunda hemen öldürülmeyle tehdit edilmiş.

Tehditlerinin hiçbir işe yaramadığını görünce onu tekrar hapsetmişler. Melas'ı da gazetede çıkan ilana dayanarak ihanetle suçlayıp kalın bir sopayla bayıltmışlar. Uyanıp da, bizi üzerine eğilmiş halde gördüğü ana kadar, hatırladığı son şey buydu.

Yunanlı tercümanın ilginç vakası işte böyleydi, bazı noktaları hâlâ tam olarak aydınlatılabilmiş değil. Gazetedeki ilana cevap veren beyefendiyle görüşerek, talihsiz genç bayanın çok zengin Yunanlı bir aileden geldiğini ve İngiltere'yi birkaç arkadaşını ziyaret etmek için geldiğini öğrenebildik.

İngiltere'deyken Harold Latimer adında genç bir adamla tanışmış. Adam genç kadını etkilemiş ve sonunda onunla kaçması için ikna etmiş. Olayların seyrinden rahatsızlık duyan dostları, hanımefendinin Atina'daki ağabeyiyle irtibata geçip olanları ona anlatmakla yetinmişler ve ardından da bütün meseleden elini eteğini çekmişler. Ağabey, İngiltere'ye ayak basar basmaz bir hata işleyip, Latimer ve daha sonra adının Wilson Kemp olduğu ortaya çıkan yaşlı ortağının ellerine teslim olmuş. Serseriler dil bilmediği için çaresiz kalan adamı hapsedip işkenceye maruz bırakarak, kendisinin ve kız kardeşinin topraklarını onlara devrettiğini kanıtlayan belgeleri zorla imzalamasını istemişler.

Kızın haberi olmadan onu evde tutmuşlar ve herhangi bir şekilde karşılaşmaları durumunda kız kardeşinin onu tanımaması için yüzüne yara bantları yapıştırılmışlar. Fakat kadınsı sezgileri,

tercümanın ilk ziyaretinde ağabeyiyle tesadüfen ilk kez karşılaştığında, maskenin ardını hemen görmesini sağlamış. Ne çare ki kızcağızın kendisi de hapis durumundaymış zaten.

Evde, arabacıyla karısından başka hiç kimse yokmuş ama sonuçta onlar da iki suç ortağıyla işbirliği yaptıklarından, ona hiçbir şekilde yardım etmemişler. Sırlarının ortaya çıktığını ve kardeşleri ikna edemeyeceklerini anlayan suç ortakları, kızla beraber evden kaçmışlar. Fakat gitmeden önce hem onlara meydan okuyan adamdan, hem de onları ele verenden intikamlarını aldıklarını düşünmüşler.

Bu hadiseden aylar sonra, Budapeşte'den gelen ilginç bir gazete kupürüne rastladık. Bir kadınla seyahat etmiş olan iki İngiliz'in trajik sonlarını anlatan bir haberdi. Görünüşe göre her ikisi de bıçaklanmış ve Macar polisi birbirlerini bıçaklamış olduklarına kanaat getirmişti. Ama bana kalırsa Holmes'un bu konuda biraz farklı düşünüyordu. Ona göre o Yunanlı kız bulunursa, kendisine ve ağabeyine karşı işlenen hataların intikamının nasıl alındığının gerçek hikâyesi, ondan dinlenebilirdi.

[1] Her işte bir kadın parmağı arayın! (ç.n.)